Ad mare ne videat latices deferre/cāmino
Igniculū/frōdes vel densis addere sylvis
Hospitibusq; pira calabris dare/ vina lieo
Aut cereri fruges/apib⁹ mel / vel thyma pratis
Poma vel Alchinoo/vel molli thura sabeo/
Nil veterū tritis curo supaddere dictis.
Sed date lac pueris ppones pauca pusillis
Quos solū ditant materne munera lingue/
Sermones tribuo pueris elemēta latini/
Quoꝝ multiplicē lector percōcipe fructū.

Prohemiū.

¶ Cū ōis libri diuisio sit vtilis. ad faciliorē acceptionē. ad euidētiā pleniorē. et ad memoriā firmiorē. Hac de causa in duas partes diuiditur principaliter hoc volumē. In phemiū. videlicet et tractatum Prohemiū īcipit ibi (Ad mare ne videat) Tractat⁹ siue pars executiua. ibi. Plurib⁹ officijs. ¶ Pars autē phemialis diuidit in quattuor partes. In quarū prima vitat arrogantiā per hoc qd dicit ¶ Ad mare ⁊c. vel ibi. Nil veterū tritis. In secūda captat beniuolētiā per hoc qd dicit. Quilibz ⁊c. In tertia suscitat attentionē. ibi Sub multis plures. In quarta reparat docilitatē. ibi cū dicit. Est opus idcirco. ¶ Itē tractat⁹ siue pars executiua diuidit in duas partes In quarū prima tractat auctor de synonimis ibi. Pluribus officijs In scda parte tractat de equiuocis. ibi Augustus tyto. ¶ Ista vltima diuisio potest colligi manifeste ex dictis Auctoris in phemio Unde versus) Particulis opus hoc placuit cōplere duabus. Multiuocis prior equiuocis pars altera cedit. ¶ Itē vtrāq; istaꝝ partiū exequit auctor tractando scōm ordinē alphabeti. qd satis claret ex dictis ipsi⁹ (Unde) Ut querēdo loco statuātur singula certo. Hoc alphabeti gemini. discriminat ordo. ¶ Et q: in quolibet prohemio quattuor cause debēt tangi. pptera illas in hoc phemio videam⁹ ¶ Causa materialis tāgit ibi cū dicit. Equiuocis ⁊ ab vniuocis synonima distant. Nā materia est de synonimis ⁊ de equiuocis. ¶ Cā formalis tāgitur ibi. Hoc alphabeti ⁊c. Imitatur enī ordinē alphabeti. vt satis patet. ¶ Causa efficiēs tāgitur cū dicit. Fallimus hinc alios ⁊ ab ipsis fallimur ipsi. ¶ Uidens igitur magister galfridus multos decipi in fallacia singularū dictionū. eo q nō cognoscerent synonimationē ⁊ equocationē. hoc opus aggressus ē. quo eoꝝ ignorantie eruditatē luna doctrinationis erasit. ¶ His visis ad expositionē littere veniam⁹. Quidā incipiūt cōstructionē istoꝝ versuū. Ne videar deferre. quidā ibi. Nil veterū tritis. Et vtraq; cōstructio est

Diuisio libri.

Cause opis.

1500.

Constructio versuum.

satis pbabilis. Melior est (sm quosdā) de Nil veterū tritis. Cōstrue sic. Ego curo. i. volo nil. i. nihil. supaddere tritis. i. visitatis dictis veterū. scʒ doctorū. ne videar. i. non videar. i. apparearn deferre ad mare latices. vel camino igniculū. vel addere densis sylvis frondes. cʒ p ct, ne videar dare hospitibus calabris. i. talib⁹ populis q̄ sunt hospites. i. incole siue habitatores calabrie. s. illi⁹ regionis pira. vl' dare lieo. i. deo vini vina. Aut dare cereri. i. dee frugū. fruges vel dare apib⁹ mel. vel dare tima pratis. i. illos flores. vel. alchinoo. illi regi vel deo pomorū. poma. vel dare molli sabeo thura (quasi diceret) Si presumere cōponere librū pp̄ter hoc tantū q̄ libri sufficientes nō sūt traditi nobis. ⁊ facti a magistr (q̄ tēpora nr̄a p̄cesserūt in quib⁹ nō sufficiēs tradita ē doctrina: ita iuste merito deriderer. ac si illa facerē que sunt superius memorata. Quis enī me nō argueret stoliditatis supreme. si ad mare aquas aducerē (qd̄ exuberās est in aquis) si camino deferrē igniculū (qui ignib⁹ efferuere nō desinit. Si ad sylvas vndiqʒ circūtectas frondibus folia deportarē. Si in calabriā pira transferrē vbi pirorum copia legitur abundare. Si vino lieū. cererē frugib⁹. apes. melle. prata cū tymis. cum pomis alchinoū. cū thure sabeū. quēlibet cum suis donis ornarē. immo verius ornarē. Nō equidē volo sic facere.

Constructio aliorum versuū.

Cōstrue sic. sed ego pponens dare pusillis pueris. i. iuuenibus nō adultis. lac. i. humilē doctrinā lac dico pauca (anglice lytyl thyng) scʒ respectu altioris sciētie. que nō est couenlens pueris. nam debet adultis siue profectis. quos. s. pueros. munera materne lingue ditant. i. q̄ nesciūt loqui nisi maternā linguā. tribuo. i. do pueris. scʒ. talib⁹ elimēta. i. principia. vel elemēta. i. verba sermonis latini quorum. scʒ elemētorū. multiplicē fructū O lector p̄cōcipe. Et sic mutat ordo cōstructionis pp̄ter hoc relatiuū quorū. qd̄ couenietius incipiet cōstructionē quā finiet. Potest tn̄ aliter sic exponi. O lector precōcipe multiplicē fructū. quorū. scʒ elemētorū. Sed prior constructio magis valet.

Quisqʒ abundare cupit in sermone latino.
Atqʒ reseruare que mēs scito lubrica fundit.
Eligat e multis hinc mutatoria vocum.
Ut diuersimode rem significabit eandem.
Atqʒ modo varias res significabit eodem.
Edocet equiuocis opus hoc synonyma iungēs
Versibus et rithmis: vt vocū copia detur.
Exemplis variis: breuis ⁊ producta docetur.

Constructio.

Cōstrue. Quisquis. i. quicūqʒ cupit abundare in sermone latino Atqʒ p ⁊. reseruare. i. custodire vel seruare que mens lubrica cito

fundit. Elligat hic id e in isto libro. e multis .i. de multis dictionib9
et vocabulis. mutatoria .i. mutatiões vocū .i. dictionū. Hoc mutato-
riū. rij. pprie est vestis pciosa p qua sumēda alia mutat. Vn̄ in hy.
Regū legitur. q Naaman duo vestiū mutatoria dedit. Giezi. q fuit
seruus helisei pphete Et dicit mutatoriū de muto tas. ¶ Ut diuer
simode. rc. ¶ Construe hoc opus .i. iste liber. iūgens synonyma .i. librū
synonymorū. equiuocis .i. libro equiuocorū. edocet .i. docet. vt .i. quā
lit. supple dictio vel vox significabit diuersimode .i. diuersis modis
eandē scz rem. Ut ista dictio ensis. significabit ista. scz gladius. mu
cro. sica r hmōi. (et p hoc intelligit synonyma (q p et. vt .i. qualiter
vna dictio significabit varias res .i. diuersas res. eodem modo. Ut
ista dictio canis. significat equiuoce. aial latrabile. piscem marinū.
et sydus celeste (Et per hoc intelligit equiuoca.) ¶ Versib9 rc. Ut
copia vocū .i. dictionū. detur versib9 .i. metris. r rithmis .i. rithmicā
tibus. breuis syllaba et pducta. docet varijs exēplis i hoc libro.

Sub multis plures/vnā rem voce sub vna.
Et fieri semper/quod fit plerūqz putamus.
Fallimus hinc alios/r ab illis fallimur ipsi.
Est opus idcirco cognoscere qualiter r quo.
Equiuocis r ab vniuocis/synonima distant.

¶ Hic docet Autor q aliqui credunt q quelibet dictio habeat nisi
vnicam significationē (sm quos nō essent equiuoca.) Unde putant
q ista dictio canis. nihil aliud significat nisi aial latrabile. r tales ta
liter putantes decipiūtur plerūqz in argumentationib9. cū ad incō
ueniens deducantur. Unde tales volūt cōcedere istā propositionē
(Omnis canis est latrabilis) et tamen illa est falsa. Nam quoddā
signū celeste est canis. et tn̄ non est latrabile. Et istud mouet Auto
rē tractare de synonymis et equiuocis r hmōi. ¶ Etiā dicit. q aliq
credūt. vt multe voces semper habeant multas significatiōes. q2 sic
sepius cōtingit (et sm illos non essent nomina synonyma) r hoc est
q dicit Autor. Et fieri semper quod fit plerūqz putam9. Dicit ergo
q opus est .i. vtile. cognoscere. qualiter synonyma distent .i. differāt.
ab equiuocis r vniuocis. scz dictiōib9. ¶ Cōstrue. Nos putamus **Constructio.**
plures res. supple significari sub multis vocib9. Ut capiam9 istos
plures anglicos (scz a bone a stone. a Crane.) Ita iste plures res si
gnificant sub multis vocib9. Ut capiam9. Os. lapis. r grus. r sicut
credūt i istis. credūt in oib9. Et sic negāt synonyma esse que signifi-
cāt vnā rē sub multis vocib9. ¶ Alteri9 ↄstrue. Et nos putam9 vnā
rē significari sub vna voce. r sic negāt equoca eē que significāt mul
tas res sub vna voce. Et nos putam9 illud fieri sp. qđ fit. nisi plerū-
qz .i. aliqn̄. vel frequēter. q2 aliqn̄ r multotiens accidit q vna res si-

gnificatur sub vna voce. ꝛ tñ nõ semper accidit. Ita hinc idest ideo nos fallimus alios. scꝫ clericos in disputando vel argumentando. ꝛ nos ipsi fallimur. i. decipimur ab aliis. si ignoram⁹ equiuocationē alicuius vocis. Et idcirco. i. ideo. opus est. i. vtile vel necessariū est. cognoscere qualiter et quō est. ¶ Uel potest constructio incipi ibi. nos putamus illud fieri semꝑ quod fit plerūqꝫ. ꝑ et. i plures res ꝛc

Dīna.

Significat multas res vnius rationis.

Uniuocum: sicut homo particularia signat.

Uniuocum.

Sepius Autor dixit. ꝙ opus est cognoscere quomodo differūt. ab inuicem nomina vniuoca. ¶ Nomē vniuocum est qd̄ sub vna voce tm̄ significat vnā rem. vt hec dictio (petra) sub vna voce significat tm̄ vnam rem (anglice a Stone.) Et hec dictio homo. significat homines parciculares (vt Johannē Petrū et paulum (. Ut Porphyrius indiuiduū est. Aristoteles et plato. qui sunt homines particulares. ¶ Construe. Uniuocū. scꝫ nomen. est quod significat multas res vnius rationis scꝫ vnius diffinitionis. ꝛ non diuerse. ¶ Et dicit vniuocū. quasi vnius vocis nomen.

Constructio.

¶ Diffinitio equiuocorū.

Equiuocū celat / sub eadē plurima voce.

Quorū nomē idem / ratio diuersa sub illo.

Quod natat equore / splēdet i ethere / latat i ede

Significat triplici canis hec tria sub ratione

¶ Hic docet Autor q̄d sit equocū. Et dicit ꝙ equocū significat plurima sub eadē voce. q̄rū nomē est idē. ratio tm̄ est diuersa sub illo nomine. Huic cōsonat phūs dicēs. Equoca dicūtur quorū solū nomē cōe est. ratio aūt substantie diuersa. Ut ista dictio (canis) sub eadeꝫ voce significat plura. quorū nomē idē est ꝛ cōe. q: aial latrabile. ꝛ q̄dā piscis. ꝛ quoddā signū celeste habēt idē nomē et cōe (scꝫ canis) tm̄ ratio substātie diuersa est in illo. q: aliud est canis animal. ꝛ aliō canis piscis. et aliud canis signū. ¶ Cōstrue. Illud q̄d natat i equore. i. mari. splēdet in ethere. ꝛ latrat in ede. Hoc nomē canis est illō et significat hec tria sub triplici ratione idest diffinitiōe.

Constructio.

¶ Diffinitio synonymorū.

Diuersa / celāt vnum synonyma voce.

Ut mucro gladius / ensis / res vna vocatur.

Nominibus tribus his / eadē res significatur.

¶ Posito superius q̄d sit vniuocū. ꝛ equiuocū. hic docet quid sit synonymū. Et dicit. ꝙ synonyma celāt. i. tegūt. vnū. i. vnā rem. sub diuersa voce. vt. i. sicut vna res vocatur mucro. gladius et ensis. Ista tria noīa vocantur vna res. ꝛ sic sunt synonyma quia eadem res significatur his tribus nominibus. scꝫ mucro. gladius. ensis.

Sed quia dactylici sūt multa vocabula metri
Que legem fugiūt/operi quib⁹ est opus isti.
Quod breue longari placet/& longū breuiari.
Ut multis valeant versus in parte locari.
Non aliter poterūt synonyma consociari.

¶ Hic excusat se autor. eo q in sequēti opere sunt aliqui versus. in quibus alique dictiōes (que metrū dactylicū fugiunt) collocantur. Quales sunt (Odorissecus. promptuaria. opinio) nam iste dictiōes nō possunt bene poni i metro dactylico. saltē exametro heroico. Et hec dictio (odorissecus) nō potest poni in metro. vbi ista syllaba se (que est breuis) staret in principio tertij pedis. quod esse nō potest quia media syllaba breuis non potest ibi stare. finalis breuis sylla-ba bene potest stare ibi. Et similiter dic de promptuaria. ¶ Sz nec opinio potest stare in versu. quia habet tres syllabas breues imme diate coniunctas. & talis dictio nō pōt stare in versu. q2 nec media syllaba breuis. nec prima syllaba breuis dictiōis polisyllabe pōt sta-re in versu. Et dico ideo polisyllabe. q2 monasyllaba breuis pōt satis bene ibi stare. vt hic (Scribo simul legoqz facio delector vtroqz) Sz q2 tales dictiōes sunt inter synonyma collocāde. autor iste posuit eas in versib⁹ suis. ¶ Construe. Sed quia multa vocabula sunt que fu giūt idest fugere volūt. legem metri dactylici. quibus scilicet voca-bulis. opus. i. necessariū est. isti operi. scz in quo tractatū est de syno nymis. placet. i. placitū est mihi. de multis. s. vocabulis. illō longari qō est breue. & illō breuiari qō est lōgū (q̄si diceret) placz breuē sylla bā lōgari. sicut ponit infra de ista dictiōe promptuaria q2 pducit hāc syllabā tu. que est breuis. & longā syllabā breuiari. sicut patet de ista dictiōe (odorissec⁹) q2 corripit hanc syllabā. do que est lōga ¶ Alteri⁹ cōstrue. Ut dictiones hmōi valeāt locari. i. collocari vel poni. in pte vel in aliquo loco versus. scz dactylici quia synonyma non poterunt aliter cōsociari idest simul sociari. vel coniungi.

Particulis opus hoc placuit complere duab⁹.
Multiuocis prior equiuocis pars altera cedit.

¶ Hic docet autor. q diuiditur opus istud in duas partes. siue in duos libros. In primo ponit synonyma. & incipit ibi. Pluribus offi ciis. In secundo ponit equiuoca (qui incipit ibi Augustus tito. &c. ¶ Cōstrue. Placuit. i. placitū fuit mihi. complere. idest perficere hoc opus. duab⁹ particulis. idest per duas particulas seu partes. Prior pars cedit. idest dat locū. multiuocis. i. synonymis. pars alte ra idest. secunda. cedit. idest dat locū. equiuocis sicut patet in hoc tractatu. et i alio qui incipit. Augustus tito

Excusatio Autoris
Odorissecus
promptuaria
Opinio.
Constructio.
Constructio.

Ut querendo loco statuantur singula certo.
Hoc alphabeti gemini discriminat ordo.

Hic docet Autor q̄ vtrumq̧ librū suū synonymorum ꝛ equiuocorum faciet ſm ordinem alphabeti. vt singule dictiones siue synonyme. siue equiuoce notificientur facilius inquirenti. Construe Ut singula. scȝ que continentur in isto libro de synonymis et equiuocis querēda idest inuenienda. statuantur. idest collocentur. in certo loco scȝ in quo inueniētur. ordo gemini alphabeti. idest duorū alphabetorum. nec diuersorū. q: vtrumq̧ alphabetum est latinum. discriminat. i. discernit vel diuidit. sicut patet cuilibet intuenti.

Cōstructio.

Anima.

Pars executiua libri.

Pluribus officiis/aie sunt noīa plura.
Dū sentit sēsus/ratio dū iudicat/ꝛ mēs
Dū quid cōmemorat/anim⁹ dū cogitat/ꝛ cor.
Quādo quid affectat/cū vult est dicta volūtas

Terminato ꝓhemio. autor incipit principale opus de quo promisit se superius determinaturū. videlicet de synonymis. et incipit ab hoc noīe anima. tanq̄ a digniori ꝛ excellētiori. Habet aūt aīa (vt ait August. in lib. de spū ꝛ aīa) quādā naturam ꝓpriam oībus his mūdane molis elemētis excellētiorē. qua veraciter nō possit in aliqua fantasmata corporaliū imaginū quas per sensus carnis pcipimus cogitari. sed mente intelligibili vitaq̧ sentiri. Dicit ergo q̄ anima ſm sua diuersa officia. diuersis nominibus appellat. Diffinit autem eam. August. sic anima est spūs intellectualis. rationalis. semper in motu. bone maleq̧ volūtatis capax. ſm benignitatē creatoris atq̧ ſm operis sui officiū. diuersis nūcupatur nominibus. Dicitur nāq̧ aīa dum vegetat. Spirit⁹ dū cōtemplatur. Sensus dū sentit. Animus dum sapit. Mens dum intelligit. Ratio dum discernit. Memoria dum recordatur. Uoluntas dum vult. Ista tamen nō differunt in substantia quēadmodū in nominibus. qm̄ oīa ista vna est anima. ꝓprietates quidē diuerse. sed essentia vna. In spiritu tñ ꝛ aīa potest esse differētia qm̄ oīs aīa est spūs. nō omnis spūs aīa.

Anime Diffinitio.

Diuersa aīe nomina.

Nota differētiā inter sensum. imaginationē. rationē. intellectuȝ et intelligentiā. Sensus est ea vis aīe que rerū corporearum formas corporeas pcipit p̄sentes. Imaginatio est ea vis aīe que rerum corporearū formas corporeas pcipit sed absentes. Ratio est ea vis anime que rerum corporearū naturas. formas. differentias. propria et oīa accidētia pcipit incorporea. sed non corporea nisi ratione substātie. Abstrahit eni a corporib⁹ que fūdant in corporib⁹. nō actione sed cōsideratiōe. Intellectus est ea vis aīe que inuisibilia pcipit sicut angelos. demones. aīas. ꝛ omnē spm. Intelligētia est ea vis aīe que imediate supponit deo. cernit quidē spm summum

Differūt illa
Sensus.
Imaginatio
Ratio.
Intelligētia.
Intellectus.

bonū.verū ꝛ incōmutabilē. Sic aīa sensu ꝑcipit corporea. Imaginatiōe corporis similitudines. Ratiōe corporis naturas. Intellectu spm̄ creatū. Intelligētia spm̄ increatū. ¶ His dictis ad expositionē lr̄e veniamus. Cōstrue sic. Plura noīa.i.diuersa noīa sunt aīe.i. istius dictionis aīa.pluribus officijs.i.ꝓpter plura sui officia. Nā sensus dr̄ aīa dū sentit aliqd. Ratio dū iudicat aliqd. Et dr̄ mēs dū cōmemorat quid.i.aliqd. Et dr̄ animus dū cogitat aliquid. Et cor. qñ affectat.i.cupit.quid.i.aliquid. Et anima est dicta volūtas cum vult.i.cū voluntatē habeat aliquid faciendi. ¶ Hic nota ꝙ anima exuta carne viuit.vidit.audit.ꝛ oēs sensus atq₃ ingenia viuaciter tenet sine organo naturali. ¶ His visis videamus istaꝝ originē dictionū.ꝛ primo de aīa. ¶ Anima (ꝺm iohēm ianuensē in suo cathol.) deriuatur ab animos grece.qd̄ dicit̄ ventus latine.q̄r quidā putauerūt animā esse ventū.quasi ore trahentes aerem vnde viuamus. Vñ hic animus mi.ꝛ hoc animal lis.ꝛ animo as.aui.are.i.animā dare.vel exhortari.vel audacem facere. ¶ Sensus.a sentio tis.tire sensi.idem qd̄ aīa.ꝛ inde deriuat̄ hic ꝛ hec sensualis.ꝛ hoc le.ad sēsum ꝑtinens.vel sensu ꝛ corpori deditus seu pertinens. Unde sensualiter aduerbiū.ꝛ hec sensualitas tatis. ¶ Ratio dr̄ a ratus a.ū. i.firmus a.um. Et scribit̄ ꝑ t ꝛ nō ꝑ c. ¶ Et nota differentiā īter rationē ꝛ ratinationē. Ratio est quidā mot⁹ animi.visum mētis acuens.verū a falso distinguēs. Uel (ꝺm Aug.) Ratio est animi aspectus.quo ꝑ seipm̄ verū intuetur. Ratinatio est inquisitio rationis. quare illa opus est ad vendendū ast ad inquirendū. ¶ Itē in rōne sunt duo. Unū ad supna ꝛ celestia intendens.ꝛ illud dicit̄ sapiētia. Aliud est ad transitoria ꝛ caduca respiciens.ꝛ illud vocat̄ prudentia.hec duo ex ratione sunt.ꝛ in ratione cōsistunt. ¶ Et sciendū ꝙ ratio diuidit se in duo.sc₃ sursum ꝛ deorsum. Sursum in sapiētiam. Deorsum in prudentiā.quasi in virū ꝛ mulierē.vt vir sit superior et regat.ꝛ mulier inferior ꝛ regat̄. Item nota differentiā inter sensualitatē ꝛ rationē. Sensualitas ea vis est anime que corpus sensificat ꝛ mouet.vt appetat que delectabilia sunt corpori ꝛ refugiat nociua Ratio est illa vis anime.que inter bonū ꝛ malū.verum ꝛ falsum discernit. ¶ Et a ratio deriuatur hic ꝛ hec rationalis.ꝛ hoc rationale.ꝛ hic ꝛ hec rationabilis.ꝛ hoc rationabile. Et licet ista noīa indifferenter accipiant̄.differunt tamē.quia rationale est illud qd̄ vtitur vel aptū natum est vti ratione. vt homo angelus. Sed rationabile est.quod ratione agitur vel ducitur ꝛ rationabiliter viuit.vñ multi homines sunt rationabiles.quia ducuntur ratione. Et scias ꝙ homo dicit̄ rationabilis.angelus vero intellectualis. ¶ Mēs dicitur a mene grece.quod est luna latine (ꝺm Aug.) quia sicut luna crescit ꝛ deficit.varia vicissitudine cōmutatur.in idē tamē quod fuit se quadā perfecta nouitate restituit. Sic mens nunc caput summo inserit.nunc descendit ad infima.nunc sese refrenans sibi.veris falsa

Constructio.

Anima viuit exuta carne.

deriuatio aie

Animus.
Sensus.

Ratio.

Ratinatio.
Duo sunt in ratione.

Diuisio rationis.

Differūt sensualitas ratio

Rationale.
Rationabile

Mens.

Amens.

Differūt illa Mēs/memoria cogitatio.

secernit. modo ad corpalia regēda reflectitur. nō eternis ratiōibus inspiciēdis vel cōsulēdis adherere. ¶ Uel mēs dicit a menim. ⁊ cōponitur cū ista ꝑpositiōe a. ⁊ dicit amēs. tis ⁊ cū de. ⁊ dicit demēs et vtrūqꝫ est idē qd insanus. a. um. Et nota differētiā inter mētē memoriā ⁊ cogitationē. Nā mens futura preuidet memoria preterita retinet. cogitatio presentia cōplectit. Aliquādo tamē sumitur vnū pro alio. ¶ Animus dicitur ab hec aia. ⁊ tot habet significationes quot patent per versus.

Animus

Est animus ratio/sapientia/vita voluntas/
Impetus/ingeniū/proponit cōsulit/audet/
Sit virtus/anima/spes/dispositio cura/
Cogitat/⁊ sufflat/precōcipit atqꝫ figurat.

Animus.

¶ Hic auctor describit significatiōes hui⁹ nois animus. mi. ¶ Et est animus (scdm Augustinū) substantia quedā ratiōis particeps regēdo corpi ꝯmodata. sapiētia illustrata. ⁊ suū pricipiū respicit ⁊ se ipsū cognoscit. ⁊ quātū sit iudiciorū (vt extra se querat qꝫ ipse possit viuere) intelligit. corporalibus vero passionibus consopitus. ⁊ per sensibiles formas extra seipsum abductus. oblitus est quid sit. ⁊ qd fuit. et qr nihil aliud fuisse se meminit. nil preter quod videt esse credit. solo sensu circa corpora et imaginatione circa corporū similitudines. atqꝫ locorū varietates versatur. ⁊ hoc fit in eis siue dormiendo siue vigilādo ⁊c.

Descriptio animi supna respicientis.

¶ Cū vero ab hac distractiōe p purā intelligētiā ascēderit. in vnū se colligit. ⁊ rationalis dicit anim⁹/corporis ductor/rector/habitator/gubernator/videt se p se. ⁊ p seipm̄ videt. seipsū nec queret auxiliū corporaliū. pro ab oib⁹ corpalib⁹ sensib⁹ tanqꝫ impediētib⁹ ⁊ pstrepētib⁹ abstrahit se ad se. vt videat se in se. vt mouet se apd se. ⁊ cū deū vult cognoscere eeuat se supra se. mētis acie. natura eni aliqd tale deus est qualis est anim⁹. nō tamē videri (nisi ab animo potest) nec ita videri vt anim⁹ potest.

Equanimis.

¶ Nota anim⁹ cōponitur cū equus. a. um. ⁊ dicit hic et hec equanimus. ⁊ hoc equianime. vel equanimus. a. um. idest habēs cōstātē animū. vnde equanimiter aduerbiū ⁊ hec equanimitas. mitatis. i. animi equitas. scꝫ constantiā animi.

Unanimis.

¶ Itē cū vnus. ⁊ dicit hic ⁊ hec vnanimis. ⁊ hoc vnanime. vel vnanimus. ma. mū. i. cōcors. vel vnius animi. vnde vnanimiter aduerbiū. ⁊ hec vnanimitas. tatis. i. d ē vnitas animi.

Magnanim⁹

¶ Itē cum magnus. et dicitur hic et hec magnanimis. ⁊ hoc magnanime vel hic magnanimus. ma. mū. (Unde Stacius) Magnanimū eacidem idest audax. vel fortis. vel magni animi. vnde magnanimiter. aduerbiū. ⁊ hec magnanimitas. tatis. i. animi magnitudo.

pusillanimis.

¶ Et cū pusillus. ⁊ dicitur hic et hec pusillanimis. ⁊ hoc pusillanime. vel hic pusillanimus. ma. mū. vnde pusillanimiter aduerbiū. ⁊ hec pusillanimitas. tatis. idest paruitas. vel debilitas animi. ¶ Et cū ex ⁊ dici

tur hic ꝛ hec exanimus et hoc exanime.idest.stupefactus.territus mortuus.vnde exanimiter aduerbiū.ꝛ hec exanimitas tatis. ¶ Et cum longus et dicitur hic et hec longanimis et hoc me. vel hic longanimus.ma.mū.vnde longanimiter aduerbiū.et hec longnanimitas tis. ¶ Et cum semis.ꝛ dicit hic et hec semianimis et hoc me. vel semianimus.ma.mū.ꝛ sic de aliis. Et oīa ista cōposita sunt tertie declinatiōis.ꝛ bene possunt esse secūde declinationis. ¶ Et cor a cordian grece dicit hoc cor.cordis et (vt dicit Isydorus) cor ideo est vicinū pulmoni.vt cū ira fellis accenditur.pulmonis humore tēperetur. Et nota ꝙ a corde sapimꝰ.a pulmone loquimur.a felle irascimur.a splene ridemꝰ.ꝛ a iecore nos amamꝰ (Unde versus) Cor sapit/ꝛ pulmo loquitur fel commouet iras) Splen ridere facit cogit amare iecur. ¶ Item scias/ꝙ rabbi moyses dicit/ꝙ celum in vniuerso est sicut cor in animali.cuius motus si ad horam quiesceret.vita corporis finiretur. Et ex hoc patet celū syderium causat generationem et corruptionem in istis inferioribus. ¶ Nota cum quis incubat sinistro lateri. Epar fel et stomachus opprimunt cor. quod principiū motus est.et inde fit grauitas ꝛ quandoqꝫ mors subitanea.vnde plures moriunt in lectis iacentes ī tali latere dormiēdo ¶ Tres sunt vires in anima vis naturalis.vis vitalis vis animalis. Scias itaqꝫ ꝙ cum corpus humanum ex quattuor elementis compositū sit. et quodlibet elementum vendicet sibi certā partē in corpore sicut terra in carne et ossibus.aqua in humoribus aer in pulmone. quoniam idcirco semper pulmo in motu est quia ventilabrū est cordis ne nimio calore cor cōsumatur ꝛ dissoluatur. Sedes ignis est in corde et ideo inferius est latum superius acutum quā formā ignis tenet. ¶ Cor cōponitur cum con.et dicitur hic et hec et hoc cōcors dis. Et cum dis.et dicitur discors.dis. Et cum ex. et dicitur excors. dis.et cum e.et dicitur ecors dis.et cum se et dicitur secors.et cum ve et dicit vecors. Et cum re et dicitur recordor.aris. verbum deponens et cū vnus et dicitur vnicors. Et scias ꝙ oīa illa noīa cōposita. a cor sunt oīs generis.ꝛ terminant ablatiuū singularē in e ꝛ in i vt ablтō ab hoc ꝛ ab hac ꝛ ab hoc vecorde vel di. ¶ Uolūtas dicit a volo vis.ꝛ sic diffinitur volūtas ab Aug. in libro. lxxxiij. questionum. Uoluntas est animi motus nullo cogēte ad aliud amittendum vel adipiscēdū.ꝛ tangit terminus aquo cū dcr̄ motus animi ꝛ terminꝰ ad quē cū dicit.ad aliud amittēdum ¶ Uolūtas dr̄ voluntariꝰ a.um qđ cōponitur cū in et dr̄ inuolūtarius.a.um.i.nō volūtarius ¶ Hic potest queri vtrū omne peccatū sit voluntariū? Uidetur ꝙ sic. quia dicit Aug. Peccatū adeo voluntariū est.qđ si non est voluntarium nō est peccatū. Itē omnis motus.vel est naturalis vel voluntarius vel violentus. peccatū non est motus naturalis nec violentus.ergo volūtarius. Itē si nō est voluntariū non est vituperabile. quia dicit Damascenus.ꝙ voluntariū est.qđ neqꝫ per ignorantiā sit volūtariū

Exanimus.
Longanimis
Semianimis

Cor.

Operatiōe cordis pulmonis fellis splenis ꝛ iecor.

Periculū dormientis supiatꝰ sinistrum

Uires aīe

Quattuor elemēta in hoīe

Cor cōponit.
Concors
Discors.
Excors
Ecors.
Secors.
Uecors.
Unicors.

Uolūntas.
Uoluntaria
Inuolūtaria.
Questio vtrū oīe pctm̄ sit volūtarum.

sed contingit peccare ꝑ violentiā ⁊ ignorantiā sicut q̄ timore mortis mentitur vel fornicatur. igitur non omne peccatū est voluntarium.

Responsio.

¶ Ad hoc respondet ꝙ omne peccatū est voluntariū sicut mōstratur. ¶ Ad hoc qđ obiicitur de pctō ignorantie. dr̄ ꝙ ignorantia facti (qđ est necessariū ad salutē) est peccatū. ¶ Qđ vero obiicit de coactione. dicendū ꝙ nō potest cogi volūtas coactione sufficienti. ꝗuis efficiēti. vt in illo q̄ timore mortis mentit accidit. ⁊ in illo qui timore mortis ꝓiicit merces in mare. Duplex est enī volūtas (ſm Iohēm de rupella) absoluta. qñ aliqs vult aliqđ ꝓpter se. ⁊ determinata siue collatiua. qñ aliqs vult aliqđ consideratiōe alicuius cause impellētis. vt ꝓpter naufragiū ꝓiicere volumus merces in mare.

Ignorantia que/ ⁊ quem excusat/ ⁊ nō excusat.

¶ Et qr ignorātia aliqñ excusat. aliqñ accusat. ad questionē istā determinandā necesse est ꝑquirere diuisiones ignorantie. Dico ergo ꝙ ignorātia alia iuris. alia facti. ⁊ hoc. vel indifferētis. ⁊ illa excusat sufficiēter. vt Corintheoꝝ. x. caplō. Non interrogantes ꝓpter cōscientiā. Uel ignorātia necessaria ad salutē. vt christū passum ⁊ hmōi. ¶ Et circa hoc distinguēdū. qr aut nō potest vitari sicut est in hoīe q̄ a natiuitate sua caret vsu rationis. ⁊ hec excusat. Aut qr potest vitari. sicut est in iudeis ⁊ paganis. ⁊ hec nō excusat.

Ignorantia iuris.

¶ Ignorātia iuris subdiuidit. qr aut est iuris naturalis. ⁊ ista nullū adultū excusat sicut dicit decretū. Nulli adulto licet legē naturalē ignorare siue ius naturale. Ratio est hec. qr scribit in corde hoīs naturaliter. ⁊ ideo nullū excusat eius ignorātia.

ꝙ lex naturaliter scribitur in corde hoīs

Uel est ignorantia legis iuris scripte. scꝫ diuine ꝓphetie. euāgelii. apostolice doctrine. ⁊ ista accusat sicut de mortali delicto eos q̄ tenētur ista scire vt p̄latos. ⁊ p̄cipue epōs ⁊ metropolitanos q̄ tenent oīposcenti reddere rationē de ea que in eis fide ⁊ spe. Uñ de epō querit an sciat nouū ⁊ vet⁹ testamentū. hec accusat sicut de veniali simplices clericos ⁊ illitteratos. q̄ cū potuissent didicisse nō didicerūt. Uñ ad Thi. iiii. Attēde lectionē exhortationē ⁊ doctrinā. In nullo aūt accusat laicos dūmodo nō ꝯdēnāt. Itē ignorātia iuris positiui. vt decretoꝝ. legū (que ad determinationē causarum pertinet) ⁊ ignorantia huius iuris. solos iudices accusat. Item est ignorantia iuris positiui. qđ continet mores. constitutiones ecclesiasticas ad vitanda peccata. hec accusat sacerdotes habentes curas animarum ⁊ confessores.

Spiritus ⁊ anima: manes: perfectio: vita
Uis: endelechia: natura: potentia: virtus
Interior vel homo. predictis additur vmbra.

¶ Superius auctor determinauit quō hec dictio aīa ꝓpter diuersa sui officia. diuersa sortit vocabula. hic ponit specialē synonymationem istius noīs aīa. dicēs ꝙ oīa ista scꝫ spūs ⁊c. sunt idē qđ anima ¶ Sed nunqđ vere sunt idē qđ aīa? Ad hoc dicimus ꝙ in oīa sunt

quedã naturalia. et quedã accidẽtia. et quedam vires. ꝛ ista omnia sunt idem cũ anima ꝛ candẽrem significãt ẜm Augustinũ in ca. de spiritu ꝛ aĩa. Et sũt quedã accidẽtalia in aĩa. ꝛ illa aĩa nõ est. Nõ est enim sua prudentia. sua temperantia. sua fortitudo. sua iusticia. ¶ Potentie anime sunt. cõcupiscibilitas. irascibilitas. rationabilitas. Vires anime sũt sensus. imaginatio. ratio. memoria. intellectus intelligẽtia. Potentie possunt dici vires et ecõtra. ¶ Construe sic. Constructio

Ac pro et. ꝛ preter hec que supius ponũtur ꝓ anima. ista que hic sequũtur sũt idẽ qd aĩa. videlicet spũs est aĩa. manes sunt aĩa. i. idẽ qd aĩa ꝛc. ¶ Spũs a spiro. as. dicitur. ¶ Manes sunt aĩe infernales. Vel ẜm Papiã (manes sunt vmbre vel aĩe mortuorũ. vel infernus aut sepulchra. fauille malorũ. vel nocumẽta. tertie declinatiõis et caret singulari nũero. Et dicit a mene grece. qd est defectus latine. Vel p antphrasim. a manim grece. qd est bonũ latine. q2 nõ sunt boni immo mali q2 in inferno morant. ¶ Perfectio. s. interior est aĩa Et dicit a pfectio. cis. q2 pficit hominẽ. q2 sine illa pfectione anima nõ esset. ¶ Vita est idẽ ꝙ aĩa ꝛ dicit de viuo uis. Et vita cõponitur cũ contra. et dr̃ hoc cõuitiũ. tũ. cũ t in penultima syllba. ¶ Et est cõuitium dictũ obprobriosum. cõtra bonã vitam alicuius (vt ille dixit plura cõuitia. i. obprobriosa. vel dicta obprobriosa. ꝛ inde cõuitiosus et hoc cõuitiosum. dimi. i. paruũ cõuitiũ. ꝛ pducit hanc syllabam ti. ¶ Vis. s. interior est aĩa. Et differẽtia est inter vis ꝛ virt9 (ẜm Papiam) nam vis est aĩe ꝛ corporis. sed virtus est anime. Itẽ vis scdm eundẽ est potestas / violẽtia virtus. Vis nõ habet nisi tres casus in in singularri ꝛ vnicum in plurali. ẜm quosdã vt sic. Ntõ hec vis. accusatiuo hãc vim. ablatõ ab hac vi. Et plr̃ actõ has vires (Scdm doctrinale habet oẽs casus pl'ales iuxta versum. Vis vim viqꝫ dabit totũ plurale tenebit. ꝛ tũc declĩat in plurali nũero. Ntõ he vires. gtõ harũ viriũ. dtõ his virib9 ꝛc. ꝛ dr̃ a vireo / es. ¶ Endelechia est aĩa. et est endelechia (ẜm calcidiũ vt ait Papias) perfecta etas. quasi indelechia. i. intima etas (ẜm Arist. absoluta pfectio. scdm platonẽ aĩa mũdi. et dr̃ endelechia. ab en. qd est in ꝛ delechia qd est pfectio quasi interior pfectio. Et nota ꝙ potest dici endelechia vel indelechia q2 tm̃ valet en apud grecos. quantũ valet in apud nos. Vñ huiusmodi noĩa greca siue notha (que p̃dictã prepositionẽ habẽt. i sui cõpositiõe) possũt scribi indifferẽter ꝛ mõ p en mõ p in. vt encaustum vel incaustũ. entimema vel intimema. emplastrũ vel implastr9. energuminus vel inergumin9. ꝛ sic de aliis. ¶ Natura est aĩa. ꝛ dicit a nascor. eris. ¶ Natura est cuiuslibet substantie specificata pprietas ꝛ hec diffinitio intelligit de natura naturata. q2 duplex est natura scꝫ natura naturata ꝛ natura naturãs. que ẽ de9. A natura dicit hic et hec naturalis. ꝛ hoc le. ꝛ naturo. as. aui. are. i. facere naturã. vel ẜm naturã facere. ꝛ pducit hanc syllabã tu. Vñ Lex et natura christus simul oĩa iura. Damnant ingratũ / lugẽt ꝛ eum fore natum

Manes

Perfectio

Vita

Conuitium.

Conuitiosus.

Vis.

Quõ differũt vis ꝛ virtus.

Endelechia

Natura. et est duplex.

Potentia.

Uirtus.

Homo est duplex. in. r. ex

Umbra.

Differūt aīa manes / spūs et ymbra.

Poete dixerunt hoiem habere tres animas.

Constructio.

Orcus.
Manes.

Aula.

Constructio.

Aula.
Atrium.
Castrum.

¶ Potētia. scʒ interior est aīa. et potentia formatur a dtō huiꝰ nominis potēs. sic potēti. addita a fit potētia. et dicit de possum. es. ē. ¶ Uirtus est idē qđ aīa. et dr. a vi: eo. es. qr facit virū virere bonis moribus. et nō madere vitiis. ¶ Interior vel homo vel ꝓ r interior hō est aīa. Et nota ꝙ hō est interior. r homo exterior. r vterqꝫ est homo. Exterior hō est corpus hoīs. Homo interior est ipsa aīa. hō vterqꝫ est exterior hō et interior homo. i. est corpus r aīa et hec duo vnꝰ homo est. ¶ Umbra additur. i. sociatur. ꝑdictis. s. noībꝰ. qr vmbra idē est quod anima. Unū Lucanꝰ Umbraqꝫ erraret crassus inulta.

Orcus habet manes: aīabus corpora viuūt.
Spiritus in celis: vmbre per busta vagantur.

¶ Supertus autor determinat de synonymatione istorū nominū rē et qr inter ista quattuor. s. manes aīa / spūs / r vmbra / est aliqlis drātia quo ad loca (in quibus proprie credūtur inesse.) Docet hic quō differūt abinuicē. dicēs ꝙ manes sunt apud inferos. r sic reperitur apud poetas. Aīa ꝓprie dicitur dūmodo est in corpore. illud vegetādo r viuificādo. Spūs ꝓprie dicit dū exutꝰ est corpe r transfert ad celum. Et vmbra est spūs qui ſm poetas: semper circa mortuoꝝ sepulchra vagat. Quia tres animas dicebāt poete quēlibet hoīeʒ habere. Unā. que post mortē hoīs aduolat ad stellas a quibꝫ ortum habēt Aliā. que ī infrenū dimittit Tertiā. que dr circa busta. i. sepulchra mortui hoīs vagari. r hec dr vmbra. ¶ Cōstrue sic. Orcus. i. infernus. hab et. idest possidet. manes. i. illas aīas infernales. corpa supple humana viuūt aīabꝰ. i. ꝑ aīas dū sūt in corporibꝰ. spūs scʒ in celis. vmbre vagantur per busta idest sepulchra mortuorū. ¶ Hic orcus orci dr de orce grece. qđ est capere latine. ¶ Hi manes pluraliter manium manibus rē. Et dicitur mene grece. quod est defectus latine quia semper in defectu sunt.

Aula: vel atria: castra: palacia: regia: regum.

¶ Hic agit autor de synonymatiōe istoꝝ nominū que ꝑtinēt ad habitationē dnoꝝ dicēs ꝙ oīa ista aula rē. idē significāt. i. sīl significāt scʒ vnū ¶ Formatꝛ aliter ꝯstructiōis sētētia sic. Hic docʒ autor quot sunt nomina synonyma cum isto nomine hec aula le. (quod est mā sio magnatū) dicens ꝙ atrium. ij. est idē quod hoc castrū tri. et idē qđ palacium cij. hec regia gie. idem est. ¶ Cōstrue. Aula vel atria idest atriū. numerus ꝓ nūero. castra pro castro. palacia. i. palacium regia supple sunt regū. i. magnorū dnoꝝ r magnatū. ¶ Hec aula le. dicit ab altabo rege qui pmo aulas inuenit. ¶ Hoc atriū rij. dicit de attero ris. qr attēritur pedibꝰ ambulantiū in ea. ¶ Hoc castrū tri. dr de castro as. qr castretur ibi licentia habitātiū. ne passim vagari liceat. et pateant hostibꝰ. Dicūtur eni castra in expeditione tm̄ in plurali. Ul dr castrū de castus. a. ū. qr ibi tanꝗ casti debēt eē

luxuria eni viros eneruat. ¶ Hoc palaciū. palacij. de palo as. i. vagari dicitur ampla domus in qua multi vagari possunt. Uel dicit a palans tis. qui fuit rex archadie in cuius honorem regiam conditam. palaciū vocauerunt. ¶ Hec regia regie de rex regis dicitur idest aula. Vñ Ouidius. Regia solis erat sublimibus alta calūnis | Palacium. Regia.

Aliger: ales: auis: volucrisq: volatie: prepes. | ¶ Auis.

¶ Hic docet autor quot sunt noīa synonyma cū isto nomine auis. Et dr̄ auis ab aueo ues. i. cupere. Dicit q ista. s. hic aliger aligri. et componit de ala ale que est pars volucris. hoc volatile lis (et ppie est omne qd volat siue musca siue auis.) Hic et hec prepes petis. a prepeto tis. (ppie auis que ex rapina viuit. ¶ Costrue Aliger est auis. ales est auis. q pro'. volucris est auis. volatile est auis. prepes est auis idest idem quod auis. | Aliger. Uolatile. Prepes. Constructio.

Si sit auis specio: capio: vel garrio iunctum.
Auspicor: auspiciū: simul auspex: aucupor: au-
Augur et auguriū: simul auguror efficiūt. ceps | Auis.

¶ Hic docet autor q si ista dictio auis componitur cū istis tribus verbis / specio capio / garrio / tunc illa que sequuntur in seqūtibus versibus oriūtur ab illis. et si auis et specio. cis. simul componantur tunc deriuantur inde auspicor. ris. verbū deponens. quod est idem qd diuinare p inspectionē auium. ¶ Auspiciū est idem qd diuinatio. ¶ Auspex. cis. i. diuinator. Et si capio pis. componit cū ista dictione auis / tunc aucupor idest hoc verbū aucupor. aris. verbū deponens idē qd aues capere. Et hic et hec auceps gtō huius aucupis efficiūtur. i. deriuātur Sic si garrio componitur cū isto nomine auis. tūc ista tria Augur Auguriū et Auguror. efficiūtur. i. deriuātur. ¶ Augur declinatur. hic et hec augur. Gtō hui' guris. dtō guri. idest diuinator per cantus auiū / vel gestus / vel volatum. ¶ Hec auguriū rij. i. peritia diuinādi p auiū cātus vel gestus vel volatum Auguror. aris. verbū deponens taliter diuinari vt superius dicitur ¶ Et hic vide qualiter de hmōi augurijs et diuinationib' senserit Augustinus (vt scribitur in canone. xxvi. q. vi.) Non obseruabitis dies qui dicūtur egyptij aut kalendas ianuarij in quibus sunt cantilene et cōmessatiōes. et adinuicē dona donātur. quasi in principio anni boni facta auguria. aut aliquot mēses aut dies aut annos aut lune cursum. q' quicūq has et quascūq diuinationes aut facta aut auguria obseruat aut intendit aut attendit. aut cōsentit obseruationibus. aut talib' credit. aut in eorū domū vadit. in suā introducit aut interrogat. sciat se fidē christianā aut baptismū puaricasse. et paganū et apostatā. i. retro ab euntē. et dei inimicū atq irā dei incurrere ineternū. nisi ecclesiastica patientia emendatus reconsilietur) Ecce q detestabilis sit quelibet diuinatio. ¶ Construe sic versus | Auspicor. Auspicium. Auspex. Aucupor. Auceps. Augur. Augurium. Auguror. Augustinus cōtra incantatores. Cōstructio.

Si specio.i.hoc verbū specio.cis.spexi.cere. idem qđ video. des. sed non est invsu) sit iunctū huic nomini auis.ꝛ si capio sit iunctū huic nomini auis vel si garrio sit iunctū in cōpositiōe huic nominē auis.tūc auspicor.aris.hoc auspiciū.cij.hic et hec auspex.cis.media cor.simul ꝑ ꝛ hoc verbū aucupor.aris.ꝛ hicꝛ hec auceps aucupis media correpta.ꝛ hic et hec augur.ris.ꝛ hoc auguriū.rij.simul pro ꝛ/auguror.aris.efficiūtur.i.diriuātur vel facta sunt.

¶ Arca

Dic arcas thecas: cistas: vel scrinia: capsas:
Capsula: capsella: de capsa diminuūtur.

Hic docet auctor quot sunt nomina synonyma cū isto noīe hec arca ce.ꝛ idē qđ hec cista.te.ꝛ idē qđ scriniū.nij.ꝛ idē qđ capsa. se.et idem quod capsula.idem quod capsella.idem qđ theca.¶ Et auctor dicit ꝙ ista duo vltima scilicet capsula ꝛ capsella. sunt diminutiua de hoc noīe hec capsa capse¶ Cōstrue dic tu thecas eē archas vl' ꝑ ꝛ.dic scrinia esse arcas Capsula quod idē est qđ arca.ꝛ capsella.quod idem est.Diminuūtur idest sunt diminutiua de hoc nomine capsa.capse.¶ Hec arca.arce.de arceo.ces.dicitur.quia arceat idest.prohibeat visus.¶ Hec theca.thece. positio vel positorium. quia imponitur aliquid.vel dicitur de tego.gis.ꝛ tunc non aspirat sicut nec arca.¶ Hec cista.te.dicitur de hoc costa.te.Hoc scriniū. nij.a scrutor.aris.Capsa.capse.de capio capis.

Constructio.

Arca
Theca
Cista
Scrinium
Capsa

¶ Arduus.

Arduus: excelsus: celsus sublimis: ꝛ altus:
Summus: et elatus: sublimatusq;: leuatus:
Est et sublatus predictis associatus.

¶ Hic auctor docet quot sunt noīa synonyma cum isto nomine arduus.a.um.Dicens ꝙ omnia illa que sequūtur in versib⁹ idē significant.Cōstrue.Excelsus.a.um.ꝛ hic ꝛ hec sublimis.ꝛ.hoc sublime Celsus.a.ū.ꝛ alt⁹.a.ū.Sūmus.a.ū.elat⁹.a.ū.q;.ꝑ ꝛ sublimat⁹.a.ū leuatus.a.um.suple sunt idē qđ arduus.a.um.Et sublatus. a .um. sit associatus.i.adiunct⁹.p̄dictis.s.adiectiuis(quo ad significationem)¶ Arduus.a.um.de ardeo,es.dicit.Excelsus.de ex.ꝛ celsus cōponit.Sublimis.de sub.ꝛ limus mi.Celsus.a cello.is.dicit.Uel a celo quasi celestis.Alt⁹.de alo.lis.Sūmus de supra. Elatus . de offero.fers.Sublimatus.de sublimo.as.Sublatus.de suffero.fers

Constructio.

Arduus.
Excelsus
Celsus
Sublimis
Altus
Summus

¶ Auxiliū.

Auxilium vel opem: suffragia dic ꝛ asilum.
Presidium: vel subsidiū: quib⁹ adde iuuamē:
His adiumētum: simul adiutoria iunge:
His amminiculū: simul addas opitulamen
Et de propitior fit propitiatio nomen.

Autor docet hic q oia noia que ponunt hic sunt eiusdē significationis cū hoc noie hoc auxiliū lij. de augeo ges. dr. Opē opes ab hac ope de ops. i. de dea terre dr. hoc suffragium gij. de suffragor aris. dr. hoc asilū li. cōponitur de a qd est sine. et silen qd est tractus. q nō licet aliquē trahere de loco illo (et pprie est domus refugij quā Romulus fecit rome) Scdo modo est ecclesia. hoc presidiū dij. de presideo es. dr. hoc subsidiū dij. de subsideo des. dicit. Hoc iuuamen minis. hoc adiumentū ti. hoc adiutoriū rij. de iuuo uas. dicunt. hoc adminiculū li. de ad. et miniculū. sicut hoc opitulamē minis. dr de opitulor aris. verbo deponētali. Construe sic. Hic suffragia. i. suffragiū. vel p et. opem. vel p et. asilum. et auxilium. i. idē q auxiliū. qbus noibus adde. i. iunge. presidiū. vel p et. et subsidiū. et iuuamen. simul p et. iūge his noibus hoc adiumētū ti. et adiutoria. i. hoc adiutoriū rij. et hoc nomen ppiciatio. qd cōsimilis significationis sit cū illis. Et deriuat de hoc verbo deponenti ppitior aris. qd idem est quod auxiliari vel suffragari. Adiumētum adminiculū et opitulamen stant male hic. Sed autor excusat se de huius positione supra in phemio. ibi. Quod breue rc.

Auxilium. Opem Suffragium Asilum Presidium Subsidium Iuuamen Adminiculū. Opitulamen Constructio

Propiciatio

Torrēs / flumē / aq / fluuius / lacus vndaq / lympha
Hic riuos latices / puteos / dic stagna / paludes.
Illis addatur amnis / simul atq fluentum /
Est aqua stans arte stagnū / stannūq metallū.
Amnis iungatur / a quo mediamna vocatur.
Immotas natura facit stagnare paludes.

Aqua.

Autor docet hic q oia ista noia que hic ponunt. consignificāt. i. sunt eiusdem significationis cum hoc noie aqua. Ponit etiā equiuocatiōnē huius dictionis stagnū. in illo versu. Est aqua rc. Dicēs q stagnū est aqua stans. et hoc p artē et ingeniū hominū. Item aliter stagnū naturaliter fit. qd innuit autor cū dicit. Immotas natura. Et late declarant Albertus magnus sup metheoror. vbi agit de metallis. et Bartholomeus de pprietatibus rerū. Item stagnū metallū qd (et qbusdam placet) dicit stannū. Sed vere Isydorus. Papias et alij nobiles autores dicunt stagnū p g. et non p n. Stannum (anglice tyn). Cōstruc. Torrens / flumen / fluuius / lacus / vnda. q p et. lympha. sunt idem quod aqua. Hic riuos. i. riuū. puteos. et dic stagnū et paludes. esse idē qd aqua. Et ponunt in plurali causa metri. Est aqua stans. Hic est equiuocatio istius dictionis stagnū. Construe. Stagnū est aqua stans arte. i. per artem hominū (anglice a ponde) q p et. stannū est species cuiusdam metalli. i. quoddā metallū (anglice tyn) Amnis iungat his. a quo. s. nomine hec dictō mediamna vocatur. i. deriuatur. Et est mediamna spaciū terre.

Differunt illa Stagnum Stannum

Constructio

Mediamna

circa quã vtrinq decurrit aqua (anglice a holme) Et cõponitur de medius a.um. quasi sita.i. posita in medio amnis. ¶ Immotas rc. Cõstrue. Natura facit aliqñ paludes imotas.i. imobiles. stagnare. i. deuenire stagna nullo hoĩe subueniẽte. ¶ Et ꝓprie palus est cu-

Palus

ius supficies tenuis terra cooperit. subtus tñ aqua lutosa est et in parte stans ꝓpter sui spissionem. et nec pondus magnũ ferre potest quin illud absorbeat. ¶ Hic torrens torrentis. de torreo es. torrere. ¶ Hoc flumen. hic fluuius. de fluo is. ¶ Hec aqua. de equ⁹ a.um. ¶ Hic lacus ci. de liqueo es. et est lacus aqua stãs naturaliter. vel parũ fluens. siue habeat pisces siue nõ. Et aũt dr lacus quasi loc⁹ aque. ethimol'. est. et differt a stagnũ et piscina. ¶ Stagnũ est aqua stans artificio habẽs pisces. ¶ Piscina est aqua stans carens piscibus. vnde a pisce dr p cõtrariũ. ¶ Hec vnda. de eo. is. dr. ¶ hec lympha a nympha. n. mutata in l. dr lympha. ¶ hic puteus putei. a puto putas dr. ¶ hic later eis. a lateo lates dicitur.

Torrens
Flumen
Aqua
Lacus
Stagnum
Piscina
Lympha
Later

¶ Argilla.

Glaria / vel gipsis / glis / est argilla / bitumen
Glis aial / glis terra tenax / glis lappa vocatur.
Ris ꝑmum / glissis tenet altera / tertia glitis.

¶ Hic docet autor quot sunt noĩa synonyma cũ isto noĩe hec argilla argille. Dicit ꝙ hec glaria rie. est idem. hoc gipsum si. est idẽ. hec glis glissis. est idẽ. hoc bitumen minis. est idẽ. ¶ Deinde ponit autor equiuocationẽ in ista dictione glis. dicit ꝙ equiuocatur ad tria. nam glis est quoddã animal paruũ. qd p totã hyemẽ dormiens. vigilat in estate. ¶ Glis gliris animal. dr a glicero. qd est dulce. vel a glisco cis. qd est impinguescere. qr dormiendo pinguescit. et habet circa collum et sub ventre album colorem. et in dorso rubeum. vt mustela. ¶ Isydorus dicit glires dicti sunt qr pingues eos efficit somnus. nam gliscere dicimus crescere. et hyeme tota dormiũt. et immobiles quasi mortui iacent. estiuo tempore reuiuiscũt. et glis est argilla. et glis est lappa. ¶ Deinde dicit ꝙ glis ẽm diuersam suã significationẽ. diuersam habet variationem in genitiuo. Nam glis qñ est animal facit gliris in gtõ. et declinatur hic glis gliris. Sed qñ est ẽ terra tenax facit glissis in gtõ. et est feminini generis. Et qñ est lappa facit glitis in gtõ. et feminini generis. Vñ vsus. Hic animal. hec terra tenax. hec lappa vocatur. ¶ Construe sic. Glaria. vel ꝓ et. gipsis ꝓ gipsum. glis faciens glissis in gtõ. et bitumẽ est argilla. i. idẽ quod argilla. ¶ Glis animal rc. hic est equiuocatio istius dictiõis glis. Cõstrue. Glis vocatur quoddã animal. et glis vocatur terra tenax. et glis vocatur lappa. Primũ. i. animal glis. tenet. i. habet ris. i. gliris in gtõ. altera. i. glis qñ est terra tenax. tenet glissis in gtõ. Tertia. i. glis qñ est lappa tenet glitis in gtõ. Hic glis gliris (anglice a dormous) hec glis glissis (anglice clay) hec glis glitis (an-

Constructio
Glis

glice a burre. ¶ Glarea secundum Virgilium. est argilla. scilicet terra humida. vel lapilli parui. quos fluuius trahit. ¶ Hoc gipsum secundum Hug(utionem) vnde gipseus a. um. et gipso as. are. aui. i. linire. et est grecum nomen gipsum. ¶ Hec argilla le. de argos. quod est proprium nomen ciuitatis in grecia. ¶ hoc bitumen minis. de bibo bibis.

Glaria
Gipsum
Argilla
Bitumen

Est sartago/patella/lebes/cacabus/vel ahenū.
A pateo patenā dicens: coniunge patellam.
Uas dico patenam: sed quod tegit esse patenā.
De sarcos et ago: sic est sartago vocata.
Nam sarcos grece: caro dicitur esse latine.

¶ Ahenum

¶ Autor docet hic quot sunt noīa synonyma cū isto noīe hoc ahenum ni. qd ppriā est olla enea (anglice a brason pot) et dr. de hoc es eris. Dicens qr hec sartago ginis. est idē. hec patella le. diminutiuum de patena. est idē. hic lebes betis. (media pducta) est idem. et est masculini generis apud Uirgiliū. Papias dicit lebes etis. secundum regulā Prisciani feminini esse. sed Ouidius masculinū facit. Hec lebeta te. secundum Papiā est idem qd lebes. vnde versus. Salue sancta lebes que nobis fercula prebes. Per hunc versum notatur feminini generis. Tertia dona facit geminos ex ere lebetes. Per hūc versum notatur masculini generis. et dr de leuo as. ¶ hic cacabus bi. est idem. Et dr de hoc camina tis. (media corr.) qd est incendium. qr multū est in incendio. i. in igne. ¶ hec patena ne. (media corr.) est idem. ¶ hec patella le. est idem. Sed patella est proprie in qua frixantur carnes. ¶ Deinde ponit autor differentiam inter patenā (cuius media pducitur) et patenā (cuius media corripitur). Patena (cuius media pducitur) est coopertura calicis. ¶ Deinde dicit autor qr sartago ginis. componitur de sarcos grece quod est caro latine. et ago agis. Unde. De sarcos et ago sic est sartago vocata. Sartago patella est. ¶ Construe. Sartago/patella/lebes/vel cacabus. est idem quod aeen. ¶ hic cacabus bi. de caro carnis. et hoc camina tis. cōponitur. ¶ hec lebes etis. est grecū. vel dr de leuo as. Cetera plana sunt. ¶ Dicēs. i. tu dicens. patenā a pateo es. supple deriuari. cōiunge patellam. qd est idē qd ahenum. ¶ Uas dico et c. Cōstrue. Ego dico patenā (cuius media corripitur) esse vas. scilicet ahenum vel cacabū. sed dico patenā (cuius media pducitur) esse illud qd tegit. supple calicē. scilicet coopercul ū calicis. ¶ De sarcos. Cōstrue. hec sartago ginis. est vocata sic de sarcos grece. et ago gis. Nam sarcos grece dicitur esse caro latine. i. idem quod caro.

Ahenum
Lebes
Cacabus
Patella.
Patenam
Sartago
Construcťio

Affecto/vel amo/cupio/desidero/glisco.
Opto/vel admiror/aueo/vel gestio/capto.

¶ Affecto

Ambio quod facit ambitio: simul ambitiosus

¶ Autor docet hic quot sunt verba eiusdem significationis cū hoc
Ambitio
verbo affecto tas. dicens ꝙ oīa illa que ponuntur in versibus. Di-
cit ꝛ in tertio versu ꝙ hec ambitio tionis. idem est quod cupiditas
Cōstructio.
ꝛ ambitiosus a. um. idem est quod cupidus a. um. descēdūt ab hoc
verbo ambio bis. idem quod cupere. ¶ Construe. Amo/cupio/ de
sidero/vel glisco/opto/vel admiror/aueo/vel gestio/capto/ꝛ ambio.
quod verbum facit. i. deriuat ex se ambitio. simul pro ꝛ. ambitiosus
omnia ista sunt idem quod affecto tas. aui. are. verbū frequētatiuū
Et formatur ab vltimo supino huiꝰ verbi afficio cis. scȝ affectu. u in
Afficio
o fit affecto tas. ¶ Afficio componitur de ad. ꝛ facio cis. Et signi-
ficat tria. vt patet per versum. Afficit iformat/punit/cupit/hec tria
Amo
signat. ¶ Amo as. componitur cum ad. ꝛ dicitur adamo as. ꝛ cum
re. ꝛ dicitur reamo as. Et aliquando interponitur d. ꝛ dicitur reda
Cupio
mo as. i. iterū amare. ¶ Cupio pis. piȷ. vel piui. cupere. pitū. pitu.
Desidero
habet preteritū ꝛ supinū ad modū quarte coniugationis. ¶ Desi-
dero as. componitur de de. ꝛ sidero as. quod nō est in vsu. quod descē
Glisco
dit ab isto noīe hoc sydus syderis. ¶ Glisco cis. cere. caret pterito
ꝛ supino. vnde versus. Glisco preteritū conquexi tolle supinū. Sen
sus est ꝙ glisco nō habet preteritū. ꝛ cōquexi qđ est preteritū de cō
quinisco cis. conquexi cōquiniscere. i. caput inclinare. vñ. Cum ca-
Opto
put inclino me cōquinis cere dico. Et nō habet supinū. ¶ Opto as.
Admiro
componitur cum ad. ꝛ dicitur adopto tas. ꝛ exopto tas. ¶ Admi-
Aueo
ror aris. componitur de ad ꝛ miror raris. verbū deponēs. ¶ Aueo
es. ui. auere. i. cupere. Unde qdam dixit. Si dare multa potes qc-
Gestio
quid auebis habes. ¶ Gestio tis. tiui. tire. quarte coniugationis.
Capto
dicitur de gero geris. ¶ Capto frequentatiuū est de capio pis. ca-
Ambio
ptu. u in o fit capto as. ¶ Ambio bis. biui. bire. interposita b cau-
Notabile de compositis a verbo eo is.
sa euphanie. ¶ Et hic nota ꝙ oīa composita de eo is. ire. habent e
ante o. vt transeo/abeo/exeo/ineo/preter ambio quod habet i āte o
Item oīa corripiunt i ante tum in supinis. vt transitū tu. exitum tu.
media correpta. preter ambio quod producit i ante tum. vt ambitū
tu. media pducta. ¶ Itē eo is. cū suis cōpositis facit participium
presentis tēporis terminare gtīm in vntis. vt iens eūtis. obiēs ob-
euntis. subiēs subeūtis. preter ambio quod facit gtīm participij sui
in entis. vt ambiens ambientis. vñ versus. Semp iens cū ple sua
formabit euntis. Ambio lege caret quod in entis dat genitiuum.

Auriga.

Est rector currus auriga vereda veredus
Plaustrū plaustellū subit illis annumerandū.
De veho de reda dictum reor esse veredam.
Aurigeqȝ suum dant aures ꝛ rego nomen.

Sunt supra partes epiredia redia dicta.

¶ Hic docet auctor quot sunt noia synonyma cū isto noie hec auriga aurige. Et est auriga ille qui ducit currum (anglice a carter.) ¶ Hic veredus edi.i.auriga.et etiam equus vehens redam dicit veredus.fm Huguitionē in capitulo de veho his. ¶ Hec reda de de redo dis.vel potius de hec rota.te. Et est reda quattuor rotarū. Et q sollicitudo aurige est circa ducendos currus.docet quot noia ponūtur pro curru. Dicit ergo q currus/plaustrū/et plaustellū siue plostellū/et reda.que oīa regenda ad officiū aurige requirūtur.sūt synonyma.et significātia pro vno et eodē sumūtur. ¶ Deinde dicit. Veredus cōponitur de veho.his.vexi.ere.i.ducere.et hec reda.de vnde vereda quasi vehens.i.ducēs redā.i.currū.et hec auriga.ge. cōponitur de hec auris.ris.et regogis.q.auriga regit equū ad tactū auris cū virga. ¶ Item epi quod est supra cōponit cū hec reda et dicit hoc epirediū.dij. Et est epirediū operimentū quoddam qd collis equorū imponi solet ne trahēdo ledātur (anglice anhomera) Costrue sic.vereda est auriga.i.rector currus.et veredus est auriga plaustrum/plaustellum quod est diminitiuum.de plaustro.subit anumerandum illis.scz currui et rede. ¶ De veho &c.reor idest credo.veredam idest hoc nomē veredam.esse dictū de hoc verbo veho vehis.et de hec reda rede. ¶ Aurige &c. Construe aures idest hec dictio auris et rego idest hoc verbū rego dant aurige idest dictioni aurige.nomē suū idest deriuationē suam. ¶ Currus dicitur de curro.ris.quia videtur currere cum trahitur. ¶ Plaustrū a plaudo dis.vnde plaustellum diminitiuū de plaustrum.

Auriga. Veredus. Reda

Epiredium

Constructio.

Currus Plaustrum

Porc⁹ aper verres.mas et sus:porcaqz.scropha.
Femina sus.sucula.porcellus diminuutur.
Sus suis ex illa caro dicitur esse suilla. /catur
Scropha parit fetū.morb⁹ quoqz scropha vo
A scrobe dic scropham:cui rostro terra cauat
Aut q vertit humū / verres de verro vocatur

Aper

¶ Hic docet auctor de cōsignificatōne dictionū hui⁹ dictiōis aper pri.que idē est qd hic porcus ci.idē qd hic verres ris.et idē qd sus suis.fm quod est masculini generis.idē quod aper (anglice a bore Hec porca ce.hec scropha phe.et sus suis.fm qd est feminini gnis idē significāt (anglice a sowe) q sus declinat hic et hec sus suis significat masculū et puellā inter porcos. Deīde illa noia que ex istis deriuant et diminuūtur.scz sucula.que est diminutiuum de hec sus suis.et hic porcellus li.diminutiuū.hic porculus porculi diminutiuū de hic porcus ci. Et suilla (que vocat carnes suis) deriuatur de sus

Sucula Porcellus. Porculus Suilla.

Suinus

suis. ⁊ hoc ꝗ mediū. q2 de sus suis dr̄ suinus a.um. dr̄ suillus a.um.
⁊ hec suilla le. diminutiuū. ¶ Postea ponit autor equocationē in

Scropha

ista dictione scropha phe. dicēs ꝙ scropha in vna significatōe ē sus
in alia significatōe est morbus q̄dam. Deinde docet vn̄ scropha ⁊ ver
res deriuant. dicēs ꝙ dr̄ de hic scrobs bis. i. fouea. q2 ibēter foue-
as incolit. vel ſm alios dr̄ a scro. sono quē solet emittere. ¶ Uerres
dr̄ a verro ris. q2 verrit humū cū rostro suo. i. sulcat terram cū rostro

Construccio

suo. ¶ Construe. Porcus. i. hoc nomē hic porcus ci. aper. i. hoc no
men hic aper. verres. i. hoc nomē hic verres ris. ri. ⁊ sus mas. i. hoc
nomē sus ſm qd̄ est masculini generis. sc3 significāt idem siue vnū.
(anglice a bore) porca. i. hoc nomen porca ce. ꝙ ꝓ ⁊. scropha. i. hoc
nomē scropha phe. ⁊ sus femina. i. hoc nomē sus ſm qd̄ est femini-
ni generis. i. significāt vnū (anglice a sowe) sed sucula ⁊ porcellus
diminuūtur. i. sunt diminutiua de sus suis. porcellus de porcus ci.
¶ Sus suis ⁊c. Cōstrue. Sus supple facit suis in gtō ⁊ caro ex illa
sc3 sue dr̄. i. vocat suilla le. Scropha. i. sus. parit. i. profert. fetum. i.
partū. quoq3 ꝓ ⁊ scropha vocatur q̄dam morbus. ¶ A scrobe. Cō-
strue. O lector dic scropham deriuari a scrobe. i. ab hoc noīe scrobs
scrobis. i. fouea vel cauea. cui. i. a qua terra cauatur. i. sulcat vel ꝑfo
ratur. ¶ Aut q2 ⁊c. Cōstrue. Aut ꝓ ⁊. ⁊ verres. i. hoc nomē verres
vocatur. i. dr̄ de verro ris. i. sulco as. vel q2 euertit terrā sicut sues fa
ciunt. q2 verrit. i. sulcat humū. i. terrā cū rostro suo. ¶ Porcus qua

Porcus.

si spurcus dicit. i. vilis. q2 vile animal est. ⁊ assuete satiat se vilibus.
Porcus quasi puro carens. vel pus custos. Uel porcus dr̄ de puro
ꝑ contrariū. q2 minime fit purus. imergit eni se sceno. id ē stercore.

Porcarius
Aper.
Aprinus
Sus

¶ hic porcarius (anglice a swynherde) hec porcaria. ¶ Aper dicit
de aperio is. rui. ire. q2 rostro aperit terrā. Uel ſm Jsydor. aper a fe
ritate dicit. q2 bestia fera est. Unde aprinus na. nū. possessiuū. ad a-
prum ꝑtinens. ⁊ hec aprina caro apri (anglice brawne). ¶ Sus a
subigo gis. dicit eo ꝙ terra subacta estus acquirit. Uel ſm Jsydor.
dicit de suo suis suere sui. q2 ex setis eius sotulares suuntur.

Aries

Est veruex aries: cui virtus est generandi
Fit bino de dente bidens: dic inde bidental.
Fulmen vbi cecidit: vel victima facta bidentū.
Sacrificās ouat: ex ouibus fit ouatio plausus
Sed cum balatu: balantem: balo figurat.
Ueruex in capite vermē gerit: arietat inde.
Hinc veruccine carnes: dicuntur ouine.

¶ Hic docet autor ꝙ ista noīa veruex/bidens/ouis/balās. sunt idē
cū ariete. Et deriuatur balans de balo las. aui. are. qd̄ est propriū

clamare ouiu. Et balans est participium de balo as. sed in priori sensu. i. p ariete vel oue tenet substantiue. In ista significatione participiali tenet adiectiue. et qn tenetur substantiue declinat hic balans tis. p masculo. hec balans tis. p femella. Et a balo as. hic balatus tus. tui. idest clamor ouiu. ¶ Sed cu balatu rc. Costrue. hoc verbu balo as. figurat. i. format balante. i. istam dictione. hic balans cu balatu. i. cu ista dictione hic balatus tus. tui. cocordant in significatione cu hoc nomie hic aries tis. media correpta. Et dicit vnde deriuant. et primo incipiens ab hoc noie aries. Dicit q aries dr de ares grece. qd est virtus latine. q inest sibi virt9 generandi. ¶ Bidens dicit de bis. et dens. tis. et no de binus a. um. et dens tis. sed dicitur bidens quasi binos dentes habens. q habet inter octo detes duos altiores alijs. Et q no coponitur de binus a. um. et dens tis. patet. q bidens corripit prima syllaba. et binus pducit prima syllabam. sed coponitur de bis aduerbio qd corripit. et de des tis. Et de bidens bidentis. deriuatur hoc bidental talis. media producta. qd est locus vbi fulmen cadit. vel vbi oues et bidentes sacrificabantur antiquitus. ¶ Ouis bm assi. dicit de offero offers. eo q offerebatur dijs apud antiquos. Vel ouis dicit de ouo as. aui. are. idem q gaudere. q sacrificantes oues ouabant. i. gaudebant. Et de ouo as. dicitur hec ouatio onis. i. plausus vel gaudiu. ¶ Veruex dicitur eo q vehit. i. gerit verme in capite. cuius pruritu verueces seinuicem pugnantes cocutiunt. et cu magno impetu feriunt. Vel veruex dicitur a viribus eo q ceteris ouibus sit fortior. vel dr eo q sit vir ouiu. ¶ Construe. Veruex est aries. cui scz arieti. virtus. i. potestas. generandi est. Bidens fit de bino dente. i. dr q habet binos detes altiores inter octo. sed coponitur vt dixi de bis et dens tis. Tu dic inde. i. de bidens. hoc bidental. supple esse locu vbi fulme cecidit. vel locu vbi victima. i. sacrificiu bidentiu. i. ouiu fuit. facta. i. frequetata. ¶ Sacrificans rc. sacrificans. i. aliquis sacrificas. i. facies sacrificiu ex ouibus. ouat. i. gaudet (et p hoc innuit autor q ouis dicitur ab ouo as.) Ouatio. i. hoc nomen verbale. qd idem est qd plausus. idest gaudiu. fit. i. factu. ¶ Veruex rc. declinatur hic veruex cis. ci. media pducta. Et inde dicit veruecinus a. um. nome possessiuum. aliqd ptinens ad veruece. et carnes veruecine. i. de veruece. ¶ Construe. Hinc veruecine rc. hinc. i. inde q veruex est ouis. veruecine carnes dicutur ouine. Et scribet veruetis in gto p t. Construe. Veruex vehit. i. gerit verme in capite suo. inde. i. ea causa. arietat. i. ille veruex arietat. i. percutit cu capite suo qdcunq fuerit sibi obiectu. ¶ Et est pes pcelleumaticus constans ex quattuor breuib9. et ponitur p dactylo. quia equipollet ei in temporibus.

Balatus
Constructio
Aries
Bidens
Bidental
Ouis
Veruex
Constructio
Ouatio
Constructio

Astruit / affirmat / asseuerat / tria sunt hec.
Asserit est quartum / que signat quattuor vnu.

¶ Astruit

Annuo/concedo/simul autoriso tibi do.

¶ Hic docet Auctor q ista quattuor verba Astruit (qd componit cu ad. et struo. is) et affirmat (quod componit cu ad. et firmo. mas. Asseuerat) qd coponit de ad. et seuero as (qd in simplici non est in vsu. sed in copositioe. vt hic (et coponit cu p. et dicit pseuero as. Assero. is. rui. ere. coponitur cu ad. et sero. is. ¶ Construe. hec tria verba. scz astruit. affirmat. et asseuerat. sunt et asserit est quartu. scz verbum que quattuor verba signant vnu. i. in significatione. ¶ Astruo facit astruxi in preterito. et astructu. tu. in supinis. ¶ Assero. is. facit asserui in preterito. et assertu. tu. in supinis. ¶ Annuo. is. nui. annuitu tu i supinis qd cponit de ad. et nuo. is. qd no est i vsu. ¶ Concedo. dis. concessi. ere. cessum. su. in supinis. ¶ Autoriso. sas. aui. are. Ista tria verba significat ide qd pdicta quattuor verba. ¶ Costrue Ego do tibi annuo. cocedo. simul p et. autoriso. in cosimili significatione cu pdictis quattuor verbis. ¶ Autoriso. as. de autor autoris dr

Responsio. Astruo Assero Annuo Concedo Autoriso ¶ Abdico.

Abdicat cotra/negat/abnuit/inficiatur.
Obuiat et renuit/his vnu significatur.
Et cotra dicit/his abnegat associatur.

¶ Hic Auctor docet que sint verba eiusde significatiois cu hoc verbo abdico. as. et dicit q ista. nego. as. ¶ Abnuo is. (qd coponit de ab et nuo. is. ¶ Inficior. aris. verbu depones (et componit de in. et facio fm Catholic.) Et inde inficie. aru. i. treuge vel negatioes denegate vel fractte. et caret singulari numero. ¶ Obuio. as. aui. are. verbum neutru. (Et costruitur cu dto casu) et obuio est contraire. vt cu dico (talis obuiauit mihi in vico) Similiter est cotradicere. vt cum dr. Dicta tua obuiat rationi. i. cotradicut. Et cponit de ob. et via vie Et dicit de obuius. a. tum. qd sic cponit. ¶ Renuo. is. renui. ere. coponitur de re. et nuo. is. Et non hat supina ad vsum. tn fm artem habet scz renuitu. tu. ¶ Cotradico. de cotra. et dico. cis. componitur ¶ Abnego. as. aui. are. de ab et nego. as. coponit. ¶ Et nota q ista verba que hic ponunt sunt cotraria in significatioe verbis in significatioe. locatis scz astruit. etc. q illa dicut affirmatiua. ista dicut negatiua. ¶ Construe. Anu. i. vna res significatur in his. i. in his verbis. s. abdicat. negat. abnuit. inficiat. obuiat. et renui. ecotra. i. cotra significatione supiorum verboru. scz astruit etc. Et cotradicit associat his verbis abnegat. associat his verbis. ¶ Abdico. coponitur de ab et dico. as. cuius prior syllaba corripitur. ¶ Et dico. cas. habet tres significatoes. vt in hoc versu. Hec dico signat. cfirmo. copulo. sacro

Abnuo Inficior Obuio Renuo Contradico Abnego. Constructio.

Auxilior

Cum suffragatur/iuuat adiuuat/auxiliatur.
Subuenit addatur/succurrit propitiatur.
Si permittatur a metris/opitulatur.

¶ Hic docet autor quot sunt verba eiusdē significatōis cū isto verbo auxilior aris. Dicit q suffragor aris. qd cōponit de sub. et hic fragus gi. Et est fragus patella que est in genu. et inde dr hec suffrago ginis. i. poples. Vñ poples facit poplitis in gtō (anglice a hāme) idē est. Et est deponēs. et inde venit hoc suffragium gij. i. auxilium. ¶ Juuo as. iuui iutū tu. in supinis. et inde hoc iuuamē minis. pro auxilio. et iumentū ti. i. equa vel aial auxiliare. ¶ Adiuuo as. adiuui adiutū tu. Et adiutor trix. noia verbalia. Et hoc adiuuamē inis. et cōponit de ad et iuuo. ¶ Subuenio nis. et est idē cū auxilior aris Subuenio facit subueni in preterito. media pducta. et subuētū tu. in supino. et cōstruit cū dtō. vt subuenio tibi. Et inde hec subuentio onis. et subuentor subuētrix verbalia. Et cōponitur subuenio de sub et venio nis. ire. Et retiet dictionē et litteraturā simplicis p oēs modos et tēpora. ¶ Succurro ris. succurri succursū su. Vñ hic succursor oris. Et hic succursus sus. sui. i. auxiliū. Succurro est idē q auxilior aris. et est verbū mediū. et cōstruit cū dtō casu. vt succurre mihi dñe. ¶ Propitior aris. verbū deponēs. est idem qd auxilior. et opitulor aris. est idē qd auxilior aris. Et dr opitulor de opus et tulo lis qd non est in vsu. Propitior de ppitius a. um. ¶ Nota q opitulor habet primas tres syllabas breues. et ideo nō potest stare in versu. Sed autor q posuit illud in versu excusat se dicēs. Si pmittat a metris etc. ¶ Cōstrue. Juuat scz auxiliatur. i. idē qd auxiliat. et adiuuat cū suffragat. est idē qd auxiliat. subuenit addatur. i. iungat illis. et succurrit supple addat. et opitulatur addat illis. si illud scz opitulat pmittat. i. tolleret. a metris. scz a metro pm q debet penultima isti dictionis opitulatur (prout stat in versu) produci.

Suffragor
Fragus.
Poples
Juuo.
Adiuuo.
Subuenio
Subuentor
Subuentrix
Succurro.
Succursor
Succursus
Propitior
Opitulor
Notabile
Constructio.

Subtrahit / et tollit / subducit / et eripit / aufert.
Surripit / et spoliat / asportat res alienas.
Priuat / predatur / defraudat eis sociatur.

¶ Hic docet autor quot sunt verba significatiua siue synoñyma cū isto verbo aufero fers. abstuli auferre. ablatū tu. i supinis. Dicit q subtraho is. sub traxi. subtractū tu. est idē qd aufero. ¶ Subtraho est verbū actiuū. et cōponit de sub et traho is. traxi. ¶ Tollo lis. est idē. et est actiuū. ¶ Subduco cis. est idē. et cōponitur de sub et duco cis. ¶ Eripio pis. pui. ereptū tu. est idē. et cōponitur de e prepositōne et rapio pis. et est actiuū. ¶ Surripio pis. cōponitur de sub et rapio pis. qd est actiuū. Spolio as. are. aui. est idē. Inde hoc spoliū. spolij. ¶ Asporto as. aui. are. est idē. et dr asporto de ab et porto as. ¶ Priuo as. aui. are. est idē. ¶ Predor aris. predatus sum. predari est idē. et dr de hic predo onis. ¶ Defraudo as. aui. are. est idem Et cōponit de de. et fraudo as. qd dr de hec fraus dis. ¶ Construe. Subtrahit est aufert. i. idem qd aufert. tollit. subducit. et eripit. sunt

¶ Aufero.
Subtraho
Tollo.
Subduco.
Eripio
Surripio
Spolio
Asporto
Priuo
Predor
Defraudo
Constructio

idem qđ aufert.surripit.ꝛ spoliat.ꝛ asportat.sunt idē qđ aufert res alienas. Per istū accusatiuū casū innuit autor ꝙ ista verba regunt accusatiuū casū.vt dicēdo.fur subtrahit res alienas.ꝛ sic de ceterꝭ verbis. ¶ Priuat. Cōstrue. priuat.hoc verbū.sociat eis scꝫ verbis precedentibus.ꝛ predat sociat.ꝛ defraudat sociatur.

¶ alloquor.

Conuenit/alloquitur/pariter cōpellit/ꝛ inter Pellat/ꝛ affatur predictis associatur.

¶ Hic docet autor ꝙ ista verba conuenit/compellat/interpellat/ꝛ affatur:cōueniūt in significatione cū hoc verbo alloquor ris.qđ est deponēs. Et cōponit de ad.ꝛ loquor ris. ¶ Conuenio nis.ire.conueni.cōuentū tu.in significatōe qua hic sumit est actiuū.vt conuenio te.ꝛ tu cōuenieris a me.bene dr. Sed cōuenire in alia significatione est simul venire.ꝛ tūc est verbū neutrū tm̄. ¶ Itē ꝯuenit aliqñ est verbū impsonale.ꝛ tūc est idē qđ ꝯtingit. vnde Pamphilus Conuenit vt nr̄os queras quasi nescia casus. ¶ Compello las.are.aui.verbū actiuū.ꝛ cōponit de con.ꝛ pello. ¶ Interpello as.verbū actiuū. Et componitur de inter ꝛ pello as. Affor affaris verbum deponens.cōponitur de ad.ꝛ for faris.i.loqui. ¶ Cōstrue. Cōuenit.i.hoc verbū.est alloquitur.i.idem qđ alloquit.pariter ꝑ simul.ꝛ cōpellat est simul alloquitur.interpellat est alloquitur.ꝛ affatur.i.hoc verbum associatur predictis verbis.

Conuenio.
Conuenit
Compello.
Interpello
Affor
Constructio

¶ Augeo.

Auget/ꝛ augmentat/exaggerat/ꝛ coaceruat Aggregat/accumulat/cōgestat/cōgerit/addit. Ampliat/amplificat/apponit/ꝛ adiicit/vnit Cum supradictis assint/adiungit/adunit.

¶ Hic docet autor ꝙ oīa verba superius posita sunt eiusdē significatiōis cū isto verbo augeo ges.auxi.gere.auctū tu.in supis. Augeo cōponit cū ad.ꝛ dr adaugeo ges.ꝛ cū ex.ꝛ dr exaugeo ges.ab augeo ges.dr Autor toris.hec Autrix cis.hec auctio onis.nomina verbalia.ꝛ hoc augmentū ti. Augeo ges.verbū actiuū est cū oibꝰ suis cōpositis. ¶ Augmento as.de hoc augmentū ti.dr. ¶ Exaggerat.cōponitur de ad.ꝛ aggero as. ¶ Coaceruat.cōponitur de ad ꝛ grego as.qđ dr de hic grex gregis.sed in simplici non est in vsu. ¶ Accumulo as.componit de ad.ꝛ cumulo as.qđ dr de hic cumulus li. ¶ Congesto tas.verbū frequentatiuū.ꝛ formatur ab vltimo supino huius verbi aggero ris.gessi.gere.congestū tu.u in o fit cōgesto tas.aui.are. ¶ Cōgero ris.componit de con.ꝛ gero ris.gessi gerere.gestū tu. ¶ Addo dis.cōponit de ad.ꝛ do das. ¶ Amplio as.deriuatur ab amplus a.um. Amplificus a.um.cōponit de amplus a.um.ꝛ facio cis. ¶ Appono is.de ad.ꝛ pono nis. ¶ Adiicio cis.adieci.in preterito.adiectū tu.in supino.cōponitur de ad.ꝛ ia-

Augeo
Autor
Autrix
Augmento
Exaggero
Coaceruo.
Aggrego
Accumulo
Congesto
congero
Addo
Amplio
Appono
Adijcio

cio cis.ieci.ere.tertie cōiugatōis. ¶ Nota φ adiicio cis.scribitur i scōa syllaba cū duplici ij.ꝛ i piori cōsonante.scōa i vocali.qꝛ iacio i cōpositiōe mutat a in i.ꝛ sic habet duplex ij. Et si ibi esset nisi simplex i.versus esset falsus. ¶ Unio vnis vniui nire vnitū.de vnus a. um.deriuat. ¶ Adiungo gis.de ad.ꝛ iungo gis.iunxi.ere.cōponit ¶ Aduno nis.niui.de ad.ꝛ vnio nis.cōponit. ¶ Cōstrue. Exaggerat.est auget.i.idē qḋ auget.ꝛ augmētat est auget.i.idē qḋ auget. ꝛ sic de ceteris vsqꝫ ibi.i.ū supradictis. Cōstrue. Adiūgit.ꝛ hoc verbū adunit.assint.i.sunt.cū predictis verbis. Notabile Unio Adiungo Aduno Constructio

Arcet/compescit/inhibet/cohibetqꝫ/cohercet.
Refrenat/reprimit/angustiat/atqꝫ coartat.
Cogit/constringit/angariat/artat/ꝛ angit.
Urget/compellit/his sensus conuenit idem. Arceo

¶ Hic docet autoꝛ quot sunt verba eiusdē significatōis cū isto verbo arceo ces.(anglice to constrayne) Dicit φ oia illa que ponuntur in versibus. ¶ Compesco cis.cōpescui.in preterito.caret supino.cōponitur de con.ꝛ pesco.qḋ non est in vsu. ¶ Inhibeo bes.inhibui. inhibere.inibitū tu.in supinis.qḋ componitur de in.ꝛ habeo bes. Unde inhibitoꝛ ꝛ inhibitrix.ꝛ inhibitio onis.noia verbalia. ¶ Cohibeo bes.bui.bere.cohibitū tu.in supinis.de con.ꝛ habeo bes.cōponitur. Unde cohibitoꝛ.cohibitrix.ꝛ cohibitio onis.nomina verbalia. ¶ Cohercco ces.cui.in preterito.cohercere.cohercitū tu.vel cohertū tu.p syncopā.de cō.ꝛ arceo ces.dr. ¶ Refreno as.aui.are de re.ꝛ freno as.dr. ¶ Reprimo is.pressi.ere.pressum su. Unde repressoꝛ oris.ꝛ repressio onis.verbalia.ꝛ cōponitur de re.ꝛ premo is. ¶ Angustio as.aui.are.de hec angustia stie.dr. ¶ Coarto as.aui. are.cōponitur de con.ꝛ arto as.aui.are. ¶ Cogo gis.cogi gere.coactū tu. Unde coactoꝛ coactrix.ꝛ hec coactio onis.noia verbalia.et cōponitur de con.ꝛ ago agis. ¶ Constringo gis.cōstrinxi.ere.constrictū tu.in supino.cōponitur de con.ꝛ strigo gis. ¶ Angario as. are.de hec angaria rie.dr.ꝛ est idē qḋ cogere. Uñ Angariauerunt symonē cyreneū vt tolleret crucē iesu.i.cogerūt. ¶ Arto as.frequētatiuū de arceo es.formatur eni ab vltimo supino scꝫ artu.u in o fit arto artas. ¶ Ango gis.anxi.gere.ꝛ caret supinis(ſm vsum) Et notentur hic x⁹. Respuo.linquo.timet.disco.posco.metuoqꝫ. Et duo cū renuo.simul addit.vrget.ꝛ angit. Sunt licet actiua.damus illis nulla supina. Sensus est.φ illa verba que in istis versibus cōtinentur carent supinis.nō obstante φ actiua sunt.ꝛ hoc ſm vsum nō ſm artem. ¶ Urgeo ges.si.gere.caret supinis vsualiter. ¶ Cōpello lis cōpuli ere.cōpulsum su.in supinis. Unde cōpulsio onis.ꝛ compulsoꝛ oris.verbalia. ¶ Construe sic. Idem sensus.i.vn⁹ sensus.vna significatio.cōuenit.i.est cōueniēs.his.i.verbis.arcet ꝛc. Compesco Inhibeo Cohibeo Cohereeo Refreno Reprimo Angustio Coarto Cogo Constringo Angario Arto Ango Actiua carētia supinis. Urgeo Compello. Constructio

Asinus

Indignans onager seruire per arua vagatur.
Est simplex asinus/seruili lege ligatur.
Fetus asellus erit/asiniant moribus illi.
Qui non accipiunt doctrinam pectori duro

Onager.

¶ Hic docet autor duo. Unũ de cõsignificatõe istaꝝ dictionũ onager asinꝰ ꝛ asellus. que tres vnã rẽ significãt sed hoc implicite. Alterũ de differẽtia istaꝝ dictionũ. Dicẽs ꝙ onager est asinꝰ siluestris laboribꝰ hoim insuetus. Asinus ecõtra sub cõtinua seruitute laborat. Asellus est diminutiuũ de asinus. ꝛ ꝓprie pullus vl' fetus asini

Asellus
Asinino.

¶ Deinde autor docet ꝙ asinino as. (qꝺ ꝓprie ptinet ad asinũ) trãsumitur ab illa significatõe ad significandũ illud qꝺ desipio desipe. i. male sapere. vel stulte sape. vt dicimus de vno q̃ habet obtusũ ingeniũ. Iste asininat. i. nõ bene sapit. vel iste asininat i. ita hebes est sicut asinus.

Constructio.

¶ Cõstrue sic. Onager indignãs. i. nõ dignãs seruire. vagat̃ p arua (quasi diceret) semp est ĩ syluis ꝛ locis desertis. ꝛ simplex asinus. i. humilis asinus. ligatur seruili lege. i. lege seruitutis. Asellus erit fetus. i. pullus asini vel asine. Illi supple pueri vel homines. asininãt. i. faciũt ad modũ asini. moribus. i. ꝯditionibꝰ. Qui nõ accipiũt doctrinã. scꝫ magistri sui. in pectore duro. i. ꝓpter duriciam cordis.

Onager
Asinus

¶ Et dicitur onager ab anos grece. qꝺ est asinus latine. ꝛ de hic ager agri. ¶ Asinus dicitur de sedeo sedes. q: homies anteꝙ equos habebant asinis insidebant.

Dicitur accusans equales atꝗ minores
Dicitur incusans maiores ꝛ meliores
Sed scelus excusans minuit/renuitꝗ recusãs

¶ Hic docet autor differentiã inter accusare/incusare/excusare/ et recusare.

Questio
Responsio.

¶ Et si querat̃ quare ponit hic doctrinã de differentibus ex quo principale ꝓpositũ fuit tractare de synonymis. ¶ Ad hoc dico ꝙ ista verba quodãmodo possunt intelligi synonyma q: oĩa deriuant̃ ꝛ cõponunt de cuso as. qꝺ est freq̃ntatiuũ de cudo dis. Format̃ eni cuso as. ab vltimo supino illius verbi. u in o mutata fit cuso as. Sed q: prepositões veniẽtes secũ in cõpositione faciũt ea ab inuicẽ differre. nõ omnino sed aliqualiter. q: illa differẽtia causatur a parte prepositiõis. que est pars secũdaria ꝛ nõ a parte verbi. que est pars principalis. Ideo ponẽs differentiã inter ista quattuor verba. dicit ꝙ

Accusare
Incusare

Accusare est culpare. sed q̃ sunt equales. i. pares alicui. siue minores. i. minoris status vel dignitatis. ¶ Incusare est reprehendere vel crimẽ imponere maioribus ꝛ melioribus scꝫ viris qui sunt maioris status vel altioris dignitatis. sicut qñ aliquis simplex presbyter reprehẽdit epm de aliquo crimine. Et cõponit de in ꝓpo

sitione et cuso as. ¶ Excusare est crimē impositū repellere/negare deponere aliqua iusta causa exigente et faciēte ad hoc. Et cōponit de ad et cuso as. ¶ Recusare est renuere/refutare/repellere. et cōponit de re et cuso as. ¶ Cōstrue. Aliqs accusans equales.i.pares su os. atq₃ ꝑ et minores.i.illos q̄ sunt minoris status ipo. Et aliqs dr̄ incusans maiores et meliores se.sc₃ illos q̄ sunt gradus altioris ipo et aliquis excusans se.minuit.i.minorat scelus.i.culpā sibi impositā q₃ ꝑ et aliquis recusans.renuit.i.refutat et c.

Excusare

Recusare

constructio

Quod dat iudicio iudex adiudicat/et quod
Aufert iudicio iudex abiudicat illud
Judico te damno/tibi iudico cōmoda quero
Et litem dirimens partes diiudicat inter
Et quos suppliciis affligit/iudicat illos

¶ Hic docet autor differētiā inter adiudicare qd cōponit de ad et iudico as. et diiudicare qd cōponit de di prepositōe inseparabili. et iudico as. et iudico as. deriuat de iudex cis. ¶ Adiudicare est aliqd ꝑ iudiciū alicui dare. ¶ Abiudicare est auferre alicui ꝑ iudiciū rem quā habuit. ¶ Diiudicare est qn̄ aliqs electus arbiter īter duas ꝑtes iudicat ꝑ vtraq₃ ꝑte qd equū videt et iustū. ¶ Judicare aliquē est dānare. ¶ Deinde dicit autor q₃ iudico regit actm̄ post. et tūc est idē qd damno. vt iudico te.i.dāno te. et tūc est actiuū. Et aliqn̄ regit post se dtm̄. vt iudico tibi. et tūc est idē qd bonū iudiciū et vtile tibi dare. ¶ Cōstrue. Judex abiudicat illud qd ipse dat iudicio.i.ꝑ iudiciū. et iudex abiudicat illud qd ipē aufert ab aliquo iudicio.i.ꝑ iudiciū. et iudex dirimēs.i.delēs lites.diiudicat īt ꝑtes.s. litigātes.iudico te.i.dāno.iudico tibi.i.quero cōmoda.i.vtilia tibi

Adiudicare
Abiudicare
Diiudicare
Judicare

Constructio

Artificis nomen opifex assumit/et auctor
Inuenit autor/agit actor/res ampliat auctor.

¶ In isto versu docet autor que nōia cōueniūt in significatōe cum isto nōie hic et hec artifex cis. dr̄ artifex de ars tis. et facio cis. dicēs q₃ hic et hec opifex cis. dr̄ de opis opē ab ope. et facio cis. et est idē qd artifex. et auctor idē est. Deinde in scdo versu ponit differētiā inter autor scriptū ꝑ u et simplex t. sine c. et actor ꝑ c et t sine u. et etiam auctor ꝑ u c et t scriptū. ¶ Autor dr̄ ab autentū grece. qd est autenticū vel graue latine. Autor dr̄ de inuentor materie de qua tractat. et est cōis duū generū hic et hec autor oris. ¶ Actor scriptū ꝑ c et t. et sine u. est nomē verbale. formatū a primo supino istius verbi ago agis egi actū tu. in supino. fit et actor.i.factor. ¶ Auctor scriptū per u c et t. est nomē verbale de augeo es. auxi er. auctū tu. um in or fit auctor oris. Et est ille q̄ auget aliquā rem. ¶ Cōstrue. Opifex assu

Artifex
Opifex

Autor

Actor

Auctor

Notabile

mit.i.capit nomen artificis.i.idem qd artifex. Autor inuenit.i.inuentor materie de qua intēdit tractare. actor agit.i.facit. auctor ampliat res ampliores. ¶ Nota alios versus differentiales.

Autor ab autentim hic et hec sine c venit. actor
Et sine prebet ago. venit auctor ab augeo cum c.

Inter se distant/timidus/temerarius/audax
Linquit omittenda/facit audax aggredienda.
Cessat ab audendis timidus/simul et fugiēdis
Audet omittenda temerarius et facienda.

Audax. Timidus Temerarius

¶ Hic ponit autor drām inter ista noīa audax/temerarius/et timidus. Dicēs q audax ē ille q audet facere ea que sunt faciēda et dimittit ea que nō sunt faciēda. ¶ Et timidus est ille q nō audet facere nec omittere omittēda. ¶ Sed temerarius est ille q audet facere facienda et nō faciēda. Timidus a timeo es dr. Temerarius a temere.i.stulte dr. Audax ab audeo audes ausus sum dr. ¶ Construe. Timidus temerarius et audax.ista noīa distant.i.differūt inter se. Audax est ille q supple audax.linquit.i.dimittit.omittēda.i.ea que debent omitti.et facit aggredienda.i.ea que audax debz aggredi. Et est aggredi incipere aliqd cū audacia. Timidus cessat.i.deficit.ab audēdis.i.rebus faciendis.et simul.i.pariter.a fugiēdis i.a rebus nō faciēdis. Temerarius audet.i.audax est facere omittenda.i.ea que debent omitti.et faciēda.i.ea que debent fieri.

Constructio

Est auidus cupidus/et auarus/et ambitiosus
Diuitias cupidus cupit/ambitiosus honores.

Auidus. Cupidus Auarus Ambitiosus

¶ Hic autor docet q oīa ista noīa sunt eiusdē significatiōis cū isto noīe auidus a.um. Dicēs q cupidus a.um.idē est.et dr a cupio is. cupiui vel pii.cupere. ¶ Auarus a.um.idē est.et dr ab aueo es.aui auere.i.cupere. ¶ Ambitiosus a.um.est idē.et dr de hec ambitio onis.i.cupiditas honoris.et dr de hic ambitus tus.tui.cuius media corripit.qr est nomē.nā si media pducit est participiū.vn [illegible] Ambitus est nomē.ambitus participale. ¶ Diuitias etc. Hic ponit autor drām inter cupidus et ambitiosus.dicēs q cupidus est ille q cupit diuitias. Ambitiosus est ille q cupit honores. ¶ Cōstrue. Cupidus et auarus et ambitiosus est idem qd auidus. Cupidus cupit i.optat diuitias.ambitiosus honores.supple cupit.

Notabile

Constructio

Nutrit/fomentat/reficit/fouet/et refocillat.
Pascit/alit/sensus his verbis conuenit vnus.

Alo. Nutrio

¶ Hic autor docet q oīa ista verba cōueniūt in significatiōe cū isto verbo alo alis alui alere. ¶ Nutrio is.iui.ire.quarte cōiugatiōis. Et inde nutritor et nutrix.qd nomē syncopatur.et dr nutrix deposita

media syllaba tri. Et de nutrix deriuat nutricius a. um. et est idem quod nutrix (si esset omnis generis) vnde architrenius in principio libri. Languida segnicies. veneris nutricia tractat. Ocia. dilatrix operum dissuada laborum. Loquitur de vicijs que sequuntur ociosos. ¶ Et ecce habes ibi in his versibus (nutricia) quod declinatur sic. Nutricius a. um. et ibi nutricia. est idem quod nutrices. ¶ Fomento as. a fomentum ti. dicitur. Et est fomentum idem quod nutrimentum. et dicitur de foueo es. ¶ Reficio is. componitur de re. et facio cis. Papias dicit reficere. refocillare. recreare. constipare. Unde versus. Constipat. reficit. recreat. simul et refocillat. ¶ Foueo es. foui ere. fotum tu. in supinis. componitur cum con. et dicitur confoueo ues. media correpta. et cum re. et dicitur refoueo es. ¶ Refocillo as. de refoueo ues. dicitur. ¶ Pasco cis. cere. paui pastum tu. in supinis. vnde hic pastor oris. et hec pastura re. et hec pascua pascue. et pluraliter hec pascua orum. et est etherodytum in genere et declinatione quia in singulari numero est generis feminini et prime declinationis. in plurali vero secunde declinationis et neutri generis. Unde versus. Pascua sola datur sed pascua plura dabunt. Item potest declinari hec pascua pascue. et pluraliter he pascue pascuarum. Unde scribitur. Ezechielis. xxxiiij. capitulo. quasi in medio. In montibus israel erunt pascue earum. Item in eodem capitulo. Insuper reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Item in eodem capitulo inuenitur pascua. in plurali numero. Nonne satis erat pascua bona depasci. ¶ Pasco componitur cum de. et dicitur depasco cis. ¶ Nota quod passiua istorum passiuorum. scilicet pascor et depascor. construuntur cum accusatiuis casibus transitiue. Ut capra pascitur vel depascit syluas. Et cum ablatiuis in eodem sensu. Unde secundum Papiam bene dicitur. Pascor hanc rem. vel ab hac re. ¶ Alo alis alui ere. alitum tu. vel altum tu. in supinis. secundum Hug. vnde hic altor altoris. et hic alitor oris. verbalia. i. nutritor et hec alitrix cis. ¶ Construe. Unus sensus conuenit. i. conueniens est his verbis. scilicet nutrix etc. — Notabile; Fomento; Reficio; Foueo; Refocillo; Pasco; Pastura; Pascue; Notabile; Alo; Constructio

Hinc nutrimentum deducitur ac alimentum.
Fomentumque comes simul est alimonia fomes. — Alimentum

¶ Hic docet autor quod ista nomina deriuantur a predictis verbis. et vnum et idem significant. et sic sunt synonyma conuenientia in significatione. cum illo nomine hoc alimentum ti. et dicitur de alo alis. ¶ Nutrimentum dicitur de nutrio nutrias. ¶ Fomentum ti. et hic fomes tis. deriuatur de foueo es. ¶ Construe. Nutrimentum deducitur. i. deriuatur. hinc. i. de nutrio nutris. ac pro et. alimentum. deducitur hinc. scilicet de alo alis. quod pro et. fomentum est comes. i. sociatum. illis in significatione. quod deriuatur a foueo es. simul pro pariter. et alimonia est comes illis. quod dicitur de alo alis. et fomes est comes illis. quod dicitur de foueo foues. — Nutrimentum; Fomentum; constructio

Inter se distant/albescit/albat/et albet.

Albitat/albificat/transire scias duo prima
Inchoat albescit/minuit simul atqꝫ frequētat
Albitat/istoꝝ celebratur vtrūqꝫ solutum
Candeo candesco non trāsit/candido transit.

¶ Hic docet autor q ista verba que hic ꝯtinent in versibus cōueniūt in significatōe cū albeo bes. Itē docet drām iter ista verba dicens. q aliqua istoꝝ sunt actiua. aliqua neutra ⁊ absoluta. aliq̄ sunt inchoatiua. ⁊ vnū istoꝝ verboꝝ est frequētatiuū verbū. ¶ Albesco cis. est inchoatiuū verbū. ⁊ caret preterito. q: oīa verba inchoatiua ex significatōe significāt p̄senti aliter. p̄terita vero sigāt preteritōem Vñ si haberent p̄terita. haberēt sibi ip̄sis cōtraria. ¶ Formaṫ inchoatiuū a scda ꝑsona p̄sentis tpis. singularis numeri. ⁊ indicatiui modi. vt amo amas. addita co. fit amasco cis. i. incipere amare. albeo albes. addita co. fit albesco cis. i. icipere albere. ¶ Albo as. i. albū facere. ab albus a. um. dr. verbū transitiuū. ¶ Albeo bes. caret supino. ⁊ hoc ƀm vsum. nō ƀm artē. ¶ Itē albito as. est frequētatiuū de albo as. albatu. u in o. ⁊ a prepo. ita mutata in i correptā. fit albito as. aui. are. i. parū albere. ⁊ est neutrū. ¶ Albifico as. i. albū facere. ⁊ cōponiṫ de albus a. um. ⁊ facio cis. ¶ Candeo des. dui. ere. caret supino. i. candidū vel albū esse. qd̓ idem est esse vel fieri album. ¶ Candesco cis. inchoatiuū formatū a candes. addita co. fit candesco. i. incipere candere. ¶ Candido das. aui. are. i. facere candidū. verbū transitiuū. ¶ Construe. Albescit. ⁊ albat. ⁊ albet. albitat ⁊ albificat. ista verba distāt. i. differūt inter se. Scias. i. tu lector cognoscas. duo scꝫ verba. de istis verbis prime cōiugationis. trāsire. i. esse transitiua. scꝫ albo as. aui. are. ⁊ albifico as. aui. are. Et alia tria sūt neutra. scilꝫ albescit. albet. ⁊ albitat. ¶ Inchoat ⁊c̄. Hic docet autor q albesco cis. est inchoatiuū verbū. albito as. est frequētatiuū. ⁊ significat minus q̄ suū ꝑfectū. scꝫ albeo. q: albeo significat albū esse vel fieri. ⁊ albito significat modicū vel parū albere. Deinde dicit q vtrūqꝫ istoꝝ verboꝝ est absolutū. i. nullo modo regit actm̄ trāsitiue. ⁊ sic vtrūqꝫ est neutrū. ¶ Cōstrue. Albescit. scꝫ hoc verbū. inchoat. i. inchoatiuū est. Albitat. s. hoc verbū. minuit. i. significat minutiōeꝫ significatōis sui ꝑfecti verbi. scꝫ albeo es. atqꝫ ꝑ ⁊. simul. i. pariter. frequētat. i. est frequentatiuū. sicut superius dr. Et vtrūqꝫ istoꝝ verboꝝ. scꝫ albescit ⁊ albitat. celebratur. i. dr esse. solutum. i. absolutum. ¶ Candeo ⁊c̄. Hic dicit q hec verba candeo ⁊ cādesco nō sūt trāsitiua. sed neutra. Et q candido as. est transitiuū. ¶ Construe. Hoc verbū candeo. nō transit. i. nō est transitiuū. ⁊ candesco nō est transitiuū. sed candido transit. i. est transitiuum.

Dicit vnguētū cathaplasmaqꝫ/nard⁹ amomū

Notabile
Albesco
albo
albeo
albito
albifico
Candeo
Candesco
Candido
Constructio

Suauiter hinc redolens/illis sociatur aroma.
Fertur aromatū/similem qđ prestat odorem

¶ Hic docet autor cōuenientiā significatōis esse inter ista nomina amomū.cathaplasma.nardus.aroma ⁊ aromaticū.omnia ista noīa significāt vnguēta preciosa. ¶ Cathaplasma fm Hug. cōponit de catha.qđ est supra.⁊ plasma tis.q supra formā morbi ponit vel inducitur.⁊ est emplastrū medicaminis. Sed cū hoc cathaplasma dr a catha prepositione greca.i.iuxta.⁊ plasma.i.formatio.q efficitur vt ponat iuxta apostema.⁊ remouet apostema a membro nobili ad minus nobile. Vñ versus. Delet apostema iuxta positū cathaplasma. ¶ Nardus ponit p nardo spicato siue p nardo pistico.⁊ vtrū qꝫ est vnguentū factū de nardo arbore. Et est nardus arbor suauissime redolens.⁊ cōputatur iter herbas ppter suā breuitatē. ¶ Hoc amomū mi.cōponit de aer ⁊ oma qđ est odor.quasi bonū aeris odorem representās. Et dicit Isydorus. Amomū dr q veluti odorē cynamomi referat. ¶ Aromaticum ab aromate.⁊ pōt declinari adiectiue.aromaticus a.um.⁊ est oē qđ ptinens est ad aroma. ¶ Construe. Cathaplasma.qꝫ p ⁊.nardus.⁊ amomū.sunt vnguentū.⁊ idē in significatōe aroma hinc redolens.i.hinc q redolens est suauiter sociatur illis.scꝫ predictis noībus. ¶ Fertur aromaticū ⁊c. ¶ Construe. Et illud fertur.i.dicitur aromaticū.qđ prestat.i.similem odorem.sicut illa que superius memorantur.

cathaplasma
Nardus
Amomum
Aromaticū
Constructio

Debet fex olei/sedimen/vel amurca vocari.

¶ Intentio autoris est dicere q sedimen ⁊ fex olei cōueniūt in significatōe cū hoc noīe amurca ce.qđ est fex olei.⁊ fm Hug. cōponitur amurca ab a qđ est sine.⁊ mergo gis.q ab oleo se mergat inferius.scꝫ iferio fex olei. Sed murca dr superior fex olei.qa fit quasi murus in oleo. Et inde mucrosus a.um.hec mucrositas tatis. Et scias q amurca est pars olei.sed ponitur p fece alterius liquoris. Et fm quosdā dicitur ab amarus.q est amara. ¶ Sedimen inis. a sedeo des.dr.q sedet vel residet in fundo olei. ¶ Olea ab hec oliua oliue dr.hoc oleū olei. Et est differētia inter oliuā/oleā/⁊ oleum siue oliuū. Oliua est arbor. Olea est fructus illius arboris. Oleum vel oliuū.est liquor fluēs vel factus de fructib⁹ illi⁹ arboris. ¶ Construe. Fex olei dꝫ vocari sedimē vel amurca. Et dr fex a figo figis.

Amurca
Amurca
Murca
Mucrosus
Sedimen
Oliua
Olea
Oleum
Constructio

Augur/sortilegus/est diuinator aruspex
Atqꝫ mathematicus/illis sociatur ⁊ auspex
Additur ariolus/hinc dicitur ariolari

¶ Hic docet autor quot sunt noīa synonyma cū isto noīe hic augur ris.dicēs q sortilegus idē est. Et cōponit de hec sors tis.⁊ lego gis ¶ Diuinator est idē.⁊ dr de diuino as. ¶ Mathematic⁹ ci.est idē

Augur
Sortilegus
Diuinator
mathematic⁹

Mathesis Et dicitur a mathesis.⁊ est diuinatio. ¶ Et est differẽtia inter ma
Matesis thesis.cuius media corripit.⁊ cũ aspiratõe.⁊ matesis.cuius media
pducitur.sine aspiratõe.Mathesis.cuius media corripitur.est do-
ctrinalis scientia.Matesis.cuius media pducitur.est sc ẽtia diui-
Ariolus. nãdi.Uñ versus.Scire facit mathesis.ſʒ diuinare matesis. ¶ Ari
olus li.est idem.Et dicũtur arioli.fm Papiã incãtatores.eo q̃ cir
ca aras preces nepharias emittunt.vnde auriolorari.i.diuinare.
¶ cetera nomina exponuntur superius. ¶ cõstrue.Sortilegus est
augur.⁊ sic de ceteris dicas.

Anus **Fertur anus vetula/minuit sed anicula sensũ.**
Dum dormitat anus/turpis sibi sibilat anus.

¶ Hic autor docet cõuenientiam istoꝝ noim anus/vetula/anicula.
que oia idẽ significãt(anglice a olde Wyfe) ¶ Hec anus an⁹ anui
quarte declinatõis.⁊ ide hec anicula le.diminutiuũ.⁊ hic ⁊ hec ani
Vetula lis ⁊ hoc anile.aliqd ptinẽs ad anũ. ¶ Vetula le.de vetus veteris
Anus dicit.q2 vetus est.i.antiqua. ¶ Dũ dormitat ⁊c. Differẽtia est inter
Anus anus.cuius prior corripit.⁊ anus cuius prior pducitur.nã anus cu
Anicula. ius penultima syllaba corripitur.est feminini generis ⁊ quarte de
clinatiõis.⁊ est idẽ qd vetula.Anus cuius penultima syllaba pdu
citur.est masculini generis ⁊ scde declinationis.⁊ est idẽ qd culus.
Constructio ¶ Construe.Vetula.est anus.⁊ anicula est anus.sed minuit sensũ.
id est significationẽ illius.q2 est nomẽ diminutiuũ.hic anus ni.pro
culo.⁊ hec anus p vetula dr.De hic anus ani.hec anicula le.de ve
tus veteris dr. ¶ Dum dormitat anus.construe.Dũ anus.i.vetu-
la dormitat.i.dormit.turpis anus.i.vilis culus.sibilat sibi. ¶ Et est
Sibilare sibilare pprie serpentũ.sed quia culus emittit similẽ sonũ.iõ trãssu
mitur ad significandũ taliter sonare.

Arbor **Unũ significant arbor/cum robore stipes**
Stips stipis est obolus/ſʒ stipes stipitis arbor.
Stipo/constipo/stipendia dicimus inde
Arbutus arboris est species/sũt arbuta fruct⁹

¶ Docet hic autor cõueniẽtiam istaꝝ dictionũ hoc robur ris.⁊ hic
Stipes stipes tis.media correpta.cũ isto noie hec arbor ris. ¶ Hic stipes
tis.fm Hug.est titio vel trũcus ligni.q sustinet aliquid.⁊ dr de sto
constructio stas. ¶ cõstrue.Hec noia arbor ⁊ stipes cũ robore significãt vnũ.id
Stipis est vnã rẽ. ¶ Stips pis.⁊c. Hic ponit differẽtiã inter hec stips pis
⁊ hic stipes pitis.dicẽs q̃ hec stips pis.feminini generis est obo-
lus.quoddã pondus qd olim militibus stipẽdiarijs distribuebatur
p pecunia.⁊ ponit p obolo.Et q2 obolus solet dari mẽdicis p ele
Stipus. mosyna.ideo stips qñqz dr mendacitas.elemosyna.victus. Uñ hic
stipus pi.mendicus.Sed stipes pitis.est arbor. ¶ Stipo.cõstipo.

Dicit autor q stipo as. cōponitur cū con. & dr constipo as. & hoc sti pendiū dij. de stips pis. Stipo as. i. facere stipata. hoc stipatum ti. (anglice a stoches) vel stipare est ornare cū stipa. constipat⁹ (an glice to be costyf) Arbut⁹ &c. Hic autor ponit differētiā īter hec arbutus ti. & pluraliter hec arbuta toꝝ. dicens q hec arbutus est quedā species arboris. & sic nō est generalis arbor. & arbuta sūt fru ctus illius arboris. Et declinatur hoc arbutū ti. Et dr de hec herba & similiter de hoc arbor arboris.

Stipo
constipo
Stipendiū
arbutus
arbuta

Stips stipis/as/obolus/indeclinabile pōdus.
Illius est natus dipondius/as duplicatus
Altera pars assis semis/duo tertia bisse
Tressis/quincussis/occussis/& inde decussis.

As assis.

Hic docet autor q ista noīa hic as assis. & hec stips pis. hic obo lus li. & hoc pōdus indeclinabile sunt synonyma & eiusdē significa tionis. Deinde dicit q pōdus cōponit cū dya. qđ est duo. & inde dr dypondius dij. Et dypondius est duo asses vel equiualēs duobus assibus. As assis est pondus duodecim vnciaꝝ. & ponit qnq ꝓ obolo. As cōponit cū semus a. um. i. dimidius a. um. & dr hic semis semissis. Et est semis media pars assis. scz sex vncie. vl obuli qn as ponit ꝓ obolo. As cōponit cū binus. & dr bisse indeclinabile. et est pōdus octo vnciaꝝ. qz si as diuidat in tres partes equales octo sunt due partes illius. As cōponit cū tres. & dr hic tressis sis. si. id est tres asses. vel preciū triū assium. Et cū quinq. & dicit quin cussis sis. Sed qnq de partibus assis dicim⁹. qđ potest dici quod libet totū. qđ etiā potest diuidi in duodecim partes equales. cuius vndena pars dr. Deuns quasi vna vncia dempta de asse. Dena ps dicitur decuns. Nouena pars dicitur dodrans. Octaua pars dicit bisse. Septima pars dicitur septuns. Sena pars dr seuns. Quinta pars dr quīcuns. Quarta pars dr triens. Trina pars dr quadrās Et pōdus duarū vnciaꝝ dr sexcuns. qz est sexta pars. & inde fit vn cia duodena pars assis. qz as cōtinet duodecim vncias. Cōstrue (pretermissis tn̄ duobus versibus primis satis facilib⁹) Altera ps assis. hic ānumerat autor que sūt cōposita ab as assis. quoꝝ vnū ex ponit. i. semis. Est semis altera pars. i. dimidia ps assis. duo tertia. i. q cōtinet sex vncias. sunt bisse. Vel si as accipiat ꝓ obolo sicut su peri⁹ dr. tūc semis sigt medietatē oboli. cetera plana sūt. Aliter pōt sic exponi. Hic semis est altera ps assis & duo. hic semis est alte ra pars assis. & duo tertia. i. due triū partiū sunt bisse. i. in bisse. Et pōt declinari. hic bissis sis. si. bisse ablatiuo casu.

Dypondius.
as assis.
Semis
Bisse.
Tressis
Quincussis
Deuns
Decuns.
constructio
Bissis

Assidet assiduus/studio suo continuato
Dicitur assiduus diues/ab esse vocatus.

assiduus.

assideo.

¶ Hic docet autor equiuocationē ī hoc noīe assiduus a.um. dicēs q̄ assiduus est idē q̄d sollicitus. ⁊ tūc deriuat̄ de assideo des.i. idulgeo ges. Et tot habet significatōes assideo quot patēt p̄ versū. Assidet indulget/iuxta sedet. assimilat̄. Itē assiduus idē est q̄d diues. ⁊ tunc descendit de as assis. ¶ Construccio textus satis patet.

Calliditas/astutia/vel cautela/vel astus
Hijs prudentia/vel versucia consocietur.

astus

Calliditas
astutia
Cautela
Prudentia
Versutia
astutus
Versutus.

¶ Hic docet autor quot sunt noīa cōueniētia in significatōe cū hoc noīe hic astus tus.tui. dicēs q̄ hec calliditas atis. est idem. ⁊ dr̄ de callidus a.um.i. sapiens. ¶ Hec astutia tie. est idē. Et p̄prie astus astutus ⁊ astutia sunt in malo. Et dr̄ astutia de astutus a.um. formatur enī a gtō astuti. addita a. ¶ Hec cautela le. idem. ⁊ dr̄ de cautus a.um. ¶ Hec prudentia tie. idē. ⁊ format̄ a datiuo prudēti. addita a ¶ Versutia tie. idē. ⁊ format̄ a gtō versuti. addita a. Versutus a verto tis. dr̄. ¶ Astutus deceptor est. q̄r eius mens ī quolibet actu ad quālibet fraudē in facili vertitur. ¶ Textus patet.

Nota.

Exigit/ac peragit/facit/efficit/ac operatur.
Patrat/agit/complet/consūmat/p̄ficit/implet
Exequitur/claudit/concludit/terminat/atq̄z.
Decidit/finit/medios deducit in actus.

Exigo/plura significat
Exactio

Exiguus
Perago
Facio cū cōpositis.

Sufficere.

¶ Hic docet autor quot sunt verba cōsignificātia cū hoc verbo ago agis. Dicēs q̄ ista sc̄z exigo gis. egi. ere. exactū ctu. verbū actiuū. ⁊ cōponit̄ de ex ⁊ ago agis. Et ē exigere p̄fecte agere. Ut iste exegit opus suū.i. p̄fecte fecit opus suū vel cōpleuit vel p̄fecit. Item exigere est expellere. Exigere est iniuste petere. vn̄ exactio onis.i. iniusta petitio. Item exigere sumit̄ p̄ simpliciter petere vel requirere. Itē exigere est vltra vel extra agere.i. diuidere. vn̄ exiguus a.um ¶ Perago gis. de per ⁊ ago agis cōponit̄. ¶ a facio cis. feci facere. factū tu. afficio cis. componit de ad ⁊ facio cis. Et significat tria que patent p̄ versum. ¶ afficit/format/punit/cupit/hec tria signat Itē cōponit̄ cū ex. ⁊ dr̄ efficio cis. Et cū in. ⁊ dr̄ inficio cis.i. intingere. Et cū de. ⁊ dr̄ deficio. Et cū per. ⁊ dr̄ perficio cis. Et cū ob. ⁊ dicitur officio cis. Et cū sub. ⁊ dr̄ sufficio. ¶ Et habet multas significationes. Nam sufficere.i. satisfacere (anglice to suffice) vt sufficit tibi gratia mea. Et s̄m hanc significatōem inuenitur sufficit impsonale Item sufficere est subrogare/substituere. Vn̄ bene dr̄. Iste est suffectus.i. substitutus. Sufficere.i. subministrare. vt iste sufficit mihi necessariū.i. subministrat. Itē facio cōponit̄ cū p̄. ⁊ dicitur p̄ficio cis.

Proficiscor

Notabile.

¶ Nota p̄ficiscor eris. verbū deponēs.i. ire. ⁊ habet suppletiōem preteriti p̄fectus sum vel fui.i. trāsiui. Et cū re. ⁊ dr̄ reficio cis. feci. refectū tu. ¶ Nota q̄ facio est neutrū quo ad vocem. nō quo ad si-

gnificat dēm. q2 sic actiuū est. Et oīa cōposita a facio cū prepositiōi-
bus (ꝓut Donatus accipit ꝓpositōes) si in o desināt actiua sunt. ꝑ-
ter ista q̄ttuor. scȝ deficio/ ꝓficio/ officio/ sufficio. que sūt neutra. De-
ficio tn̄ ꝓ relinquo. ⁊ sufficio ꝓ subministro. ⁊ substituo. actiua sūt.
Si vero desināt in or. passiua sūt. preter ꝓficiscor ris. ⁊ inficior aris.
que sunt deponētia. Plures alie regule dant a facio cis. ⁊ eiusdeȝ
cōpositis. quas vide in Hug. caplo facio. in fine. ¶ Operor aris.
verbū deponēs. dr de hoc opus operis. Et cōponit cū cō. dēpta n.
⁊ dr cooperor aris. ¶ Patro as. aui. are. i. facere. ⁊ ꝓprie opus ve
niens. Et cōponit cū ꝑ. ⁊ dr ꝑpetro as. i. facere. ⁊ cū in. ⁊ dr impe-
tro as. i. querere. ¶ Compleo ples. eui. ere. cōpletū tu. cōponit de
con. ⁊ pleo es. qd in simplici nō est in vsu. sed in cōposito. vt Repleo
es. Impleo es. Suppleo es. Depleo es. ⁊ est deplere. valde deple
re. vel euacuare. Expleo es. Oppleo es. de ob ⁊ pleo es. i. implere
obturare. Et a pleo deriuat plenus a. um. ⁊ hic splen nis. ¶ consu-
mo is. cōsumpsi ere. cōsumptū tu in supino. de con. ⁊ sumo is. cōpo
nitur. Et est cōsumere. deuastare. destruere. expēdere. simul sume-
re. vn̄ cōsumptor cōsumptrix. cōsumptio. nomīa verbalia. Sumo est
actiuū cū suis cōpositis. ¶ Impleo. dictū est. ¶ Perficio dictum
est supra. ¶ Exequor ris. execut⁹ sū. exequi. media corr. de ex ⁊ se-
quor cōponit. vn̄ executor oris. executrix icis. hec executio onis. no
mina verbalia. ¶ claudo dis. clausi ere. clausum su. in supinis. Vn̄
hic clausor oris. ⁊ hec clausura re. ⁊ hic clatrus clatri. ⁊ est repagu-
lū quo ostiū firmat. vel quod opponitur ostio. vel ipm ostium. pre-
cipue hortoꝝ vel vinearum. ¶ Termino as. aui. de hic termin⁹ ni.
dicitur. Unde contermino as. aui. are. i. simul terminare. vel cōiun-
gere. Determino as. aui. are. i. diffinire. vel terminos auferre. Ex-
termino as. aui are. terminos auferre. vel exulem facere. quasi ex-
tra terminos ponere ⁊ extrahere. ⁊ ꝓprie dicitur de exulibus. Et
ponitur ꝓ demolitur. vt ibi. Exterminant eni facies suas. i. demo-
liūtur. i. deuenustant. destruūt. dissipant. ⁊ extra terminos humane
conditionis ducūt. Vn̄ hoc exterminū nij. i. desolatio. cōcussio extra
terminos. exiliū. ¶ Decido dis. decidi ere. decisum su. in supino. i.
terminare. Unde iste decidit causam. i. determinat causam. Et cō-
ponitur de de. ⁊ cedo dis. cecidi. media ꝓducta. sed cado dis. facit
cecidi in preterito. media correpta. Vn̄. Preterito cecidi prebet ca
do. cedo cecidi. ¶ Finio nis. finiui finire. a finis dicit. Diffinio nis.
niui. nire. i. determinare. i. diffinitionē dare. ¶ Deduco is. deduxi.
ere. de de. ⁊ duco cis. componitur. ¶ construe. Exigit ac pagit ⁊c.
oīa ista idem sunt quod ago agis. Medios deducit in actus. i. ali-
quis deducit. id est vlterius ducit. rem suam vel opus suum in me-
dios actus. id est vltra medios actus.

Operor
Patro
Compleo
Et alia cūpo sita a pleo.
Consumo ⁊ alia ꝯposita
Exequor
Claudo
Clatrus
Termino cūȝ compositis
Nota
Exterminum
Decido
Cedo
Cado
Finio
Constructio

De promo promus qui promptuaria seruat

De promo promis sunt promptuaria dicta
Promptuaria/ vel celaria/ dic apothecas.
Est apotheca domus cui victus tradit omnis.
Est ypotheca rei non mobilis/ vt domus/ aruũ
Rerum mobilium traduntur pignera pugno

Promus ¶ In istis versib⁹ docet autor q̃d sit promus. q: in seq̃ntib⁹ facit
memoriã de ista dictõe proptuariũ. dicẽs q̇ dr̃ de promo is. Dicit q̃
q̇ hic promus mi. est custos proptuarij. ⁊ vtrũq̧ deriuat de promo
Constructio mis. ¶ Cõstrue duos primos versus. Promus dr̃. i. deriuat de pro
Promere. mo is. propt̃ ere. proptũ tu. i. ostendere. ⁊ q̇ scʒ promus. seruat. i. cu
stodit. proptuaria. i. celaria. ⁊ proptuaria. i. proptuariũ. sunt dicta. i.
Proptuariũ. dictũ. de promo is. Et est proptuariũ domus secreta in qua oĩa vi
ctualia reponũtur. ¶ Proptuaria ⁊c. Hic docet autor q̇ ista nomi
Celarium na sunt synonyma. i. consignificantia hoc celariũ. qd̃ dr̃ a celo celas
id est tego tegis. q: celat. i. tegit res que ibi ponũtur. ¶ Hec apo
Apotheca theca ce. dr̃ ab apo. qd̃ est re. ⁊ theca qd̃ est positio latine. quasi re
positio vel repositoriũ. q: ibi seruant̃ res in repositorio. ¶ Est apo
ypotheca theca ⁊c. Hic ponit differẽtiã inter apotheca ⁊ ypotheca. dicens q̇
apotheca est idẽ qd̃ celariũ. ypotheca est vadiũ rei immobilis. sicut
domus/ aruũ/ ager ⁊ similia. Et sic põt esse differẽtia in istis versib⁹
Notabile inter ypotheca ⁊ pignus. ¶ Itẽ nota differentiã inter hoc pignus
pigneris. cũ e in gtõ. ⁊ hoc pignus pignoris cũ o scriptũ in gtõ. vñ
Constructio v̄sus. Pignora natoꝝ dicũtur pignera rerũ. ¶ Construe. Apothe
ca est vna domus. cui scʒ domui. oĩs victus. i. victualia tradunt̃. i. dã
tur. ⁊ ypotheca est scʒ vadiũ. rei imobilis que facile moueri nõ põt
vt domus. i. edificiũ. ⁊ aruũ. i. campus.

Nuncupat/ appellat/ sic euocat/ aduocat/ ista
Vociferat/ censet/ sensu funguntur eodem

Nuncupo ¶ Hic docet autor q̇ ista verba que ponunt̃ in versib⁹ p̃dictis sy
Nomino nonyma sunt. Nũcupo as. dr̃ de nomen nois. ¶ Nomino as. dr̃ de
Appello hoc nomẽ inis. ¶ Appello as. cõponit̃ de ad. ⁊ pello as. qd̃ nõ est
Aduoco. in vsu. i. vocare. ¶ Aduoco as. de ad. ⁊ voco as. ¶ Vocifero as. dr̃
Vocifero de vocifer a. um. adiectiuũ. i. ferẽs vl̃ portãs vocẽ. ⁊ cõponit de hec
Censeo cum vox vocis. ⁊ fero fers. ¶ Censeo es. sui. ere. censum su. habet istas
compositis significatões. i. cõputo as. ⁊ idẽ est qd̃ nũcupo as. ⁊ idẽ est qd̃ iudi
co as. ⁊ ꝓprie de moribus. v̄⁹. Censeo cõputo censeo nũcupo cẽseo
mores. Censeo cõponit̃ cũ sub. ⁊ dr̃ succenseo es. sui. ⁊ est idẽ quod
irasci. Et cũ per. ⁊ dr̃ ꝑcenseo es. i. ꝑfecte vel valde censere. vel per
quirere. circuire. pererrare. Vñ Ouidius in scd̃o metha. Percen
suit orbẽ. i. circuiuit orbẽ. ¶ Itẽ cõponit̃ cũ re. ⁊ dr̃ recenseo ses. sui

recensere recẽsum su. in supinis. i. numerare vel recitare/rememorari/reuenerari. vnde Xº. Censeo si studeas lector cõponere debes. Sub notat irasci. per circuit. et numerare. Et de censeo venit hic cẽsor oris. iudex de moribus. et hec cẽsura re. iudiciũ. Cõstrue. Ista i. ista verba nũcupat/appellat etc. funguntur eodẽ sensu. Fungor oris. construitur cũ ablatiuo casu. Item nota q est cẽseo es. sui. ere. sensum su. in supinis. et Censo is. sui. ere. censitũ tu. verbũ tertie coniugationis. et Censio sis. siui. sire. quarte cõiugationis. et ista nõ differũt in significatiõe sed in litteratura. qr censeo es. scde cõiugatiõis facit censui in preterito. et censum su in supinis. Censo is. tertie coniugationis facit etiã cẽsui in preterito et censitũ tu. in supinis media correpta. Sed censio sis. quarte cõiugatiõis facit censitũ tu. media pducta in supinis. Versus. Censio censo sui. so. situm. sed cẽseo cẽsum. Censio sed quarte voluit prudẽtius esse. Et ista verba cõponũtur. Sed sm qd simplicia variantur in dictione sua cõposita variantur. vt possumus dicere recensita media pducta vel correpta. qr recensita penultima correpta descẽdit de recẽso qd est verbũ tertie cõiugatiõis. sed recẽsita descẽdit de recẽsio sis. siui. sire. recensitũ tu. cuius penultima pducitur qd est quarte cõiugationis. hec Hug. Sed alii dicunt q censeo es. facit censum su. in supinis. et oia cõposita ab eo faciunt censitũ tu. in supinis penultima correpta. Sed recẽso sis verbũ tertie cõiugatõis facit recensui in preterito et recensitũ in supinis ad modũ quarte cõiugatõis. et nũq recensui recensitũ tu. penultima correpta. Per istã regulã q oẽ verbũ desinens in so tertie cõiugationis facit preteritũ in siui. et supina in sitũ. ad modũ quarte cõiugationis. preter quinq. scz capesso/lacesso/facesso/viso et pinso. Unde doctrinale. So siui situmq facit etc.

Constructio

Notabile

Censeo

Censo

Censio

Notabile

Regula

Applicat appellens/appellãs noie quẽuis.

In isto versu assignat autor differẽtiã inter appello lis. appuli lere. appulsũ su. i. supinis. verbũ actiuũ. i. ad portũ venire vel applicare. vt ibi. Postq poeta aim suũ appulit ad scribendũ. appulit. i. applicauit. et cõponitur de ad et pello is. pepuli ere. pulsum su. in supinis Appello as. i. vocare. vt superius dr. Cõstrue. Appellẽs. i. aliqs appellẽs applicat. Et applicat cõponitur de ad. et plico cas. plicui vel plicaui. are. plicitũ tu. vel plicatũ tu. in supinis. Et nota q plico facit preteritũ in cui. vel in caui. et supina in citũ vel in catũ. et oia sua cõposita cũ ppositõibus sic faciũt preteritũ in cui vel in caui. et supina in citũ vel in catũ. sed freqũẽtius i. cui et raro in caui et i catũ pter supplico as. qd facit semp pteritũ in aui. et supina in atũ. vt supplicaui catũ. tu. Et sic opus habet supplicui de supplico. Sed cõposita a plico et ab aliquo noie faciunt semp preteritum in aui. et supina in atum. vt multiplico cas. caui. atum. tu. duplico as. caui. atũ. Cõstrue. Appellẽs. i. aliquis appellẽs. applicat. et tu appellas. id ẽ vo-

Appello is.

Appello as.

Plico.

Notabile

constructio

cas.quẽuis.i.oẽm hoiem.nomine.i.per nomen suũ vel quẽuis sũt due dictiones ⁊ tunc sic expone.tu appellas.i.vocas illũ quẽ tuvis vocare.nomine suo.i.per nomen suum.

Aperio — **Ostia qui reserat/aperit/panditq₃/recludit**
Eiusdem sensus depessulat additur istis.

¶ Hic ponit autor synonymatoẽm in istis verbis aperio ris. resero as.pando is.⁊c̃. ¶ Resero as.aui.are.cõponitur de re.⁊ sero as i.claudere cũ sera. ¶ Aperio ris.rui.ire.apertũ tu.in supinis.verbũ actiuũ cõponit̃ de ab vel ab a ⁊ pario ris.peperi re.⁊ cõponitur aperio cũ ad.⁊ dr̃ adaperio ris.rui.ire. ¶ Pando dis.di.pandere pansum su.vel passum su.in supinis(ẜm quosdã videlicet donatũ i maiori ⁊ Papiã) Sed Hug.⁊ doctrinale dicũt q̃ facit tm̃ passum su.in supinis. ¶ De pãdo dis.dr̃ pãdus a.um.i.curuus a.um.sed differũt q̃ pãdus sursum curuat̃.⁊ curuus deorsum curuat̃.⁊ cõponitur repãdus a.um.Ũñ versus.Dans pãdo passum subducit n s geminãdo.Hug.dicit q̃ hec tria verba pãdo/⁊ pateo ⁊ patior habẽt simile supinũ.videl₃ passum.vñ Ꝟ⁹.Pãdo pati pateo passũ fecere supino. ¶ Recludo dis.reclusi.e.reclusum su.in supinis.cõponitur de re.⁊ claudo dis.clausi ere. ¶ Et nota q̃ re notat aliquãdo cõtrarietatẽ.vt in hoc verbo recludo dis.q̃si ostiũ sit clausũ.⁊ dicã reclude ostiũ.idẽ est qd̃ aperi.⁊ si ostiũ sit apertũ ⁊ dicã reclude ostiũ.tũc idẽ est qd̃ claude ostium.⁊ ita re notat contrarios actus. ¶ Depessulo as.aui.are.i.aperire.⁊ cõponit̃ de de ꝓpositoẽ.⁊ pessulo as.⁊ est pessulare claudere vel firmare ostiũ cum pessulo.hoc pessulũ li.(anglice a latche) Et dr̃ de pello lis. ¶ Cõstrue. Ille qui reserat ostiũ aperit.q₃ ꝑ ⁊.pandit ⁊ recludit.depessulat eiusdẽ sensus.i.eiusdẽ significatoĩs.additur istis sc₃ verbis.

Hec tria iungas/presumit/vsurpat/⁊ audet.

¶ In isto versu docet autor cõuenientiam significatoĩs esse in istis verbis vsurpo as.aui.are.qd̃ deriuat̃ de vtor ⁊ rapio. ¶ Presumo mis.presumpsi re.presumptũ tu.in supinis.⁊ ꝯponit̃ de pre ⁊ sumo sumis.⁊ inde p̃sumptor trix.p̃sumptio verbalia.⁊ hic p̃sumpt⁹ tus.tui.vnde p̃sumptuosus a.um. ¶ Audeo es.ausus sum.audere.verbũ neutropassiuũ. Et differẽtia est inter verba neutrapassiua ⁊ vba neutropassiua. Uerba neutropassiua dicũtur illa que passiuis sunt similia in hoc q̃ carẽt p̃teritis.⁊ habẽt suppletionẽ p̃teritoꝝ ꝑ participiũ ⁊ verbũ substãtiuũ sicut ⁊ passiua. Ista aũt q̃nq₃ sũt que indicant versus. Audeo cũ soleo fio quoq₃ gaudio fido. Nuq₃ puer numero neutropassiua tibi do. ¶ Sũt aũt neutrapassiua que significationẽ passiuoꝝ habẽt.⁊ que significant passionẽ aliunde illatam. que sunt quattuor.vt patet ꝑ versus. Exulo vapulo veneo nubo q̃ttuor ista. Sensum passiui sub voce gerunt aliena. Et ab audeo hic

Resero
Aperio
Pando
Pandus
Curuus
Recludo
Notabile
Audeo
Notabile

ausus sus.sui.hic & hec & hoc audax cis.vnde hec audacia audacie
¶ Construe. Jungas vel simul iungas hec tria que sunt eiusdē significationis.videlz presumo/vsurpo & audeo.

Sulcat/arat/vsat glebas/colit/excolit/agros

¶ Hic docet autor cōuenientiā esse quo ad significatōez iter ista verba sulcat &c. ¶ Sulco as.aui.are.neutrū dr de hic sulcus ci. Et sulcus dr de hic sol solis.vn sulcus quasi solē capiēs.& ē ethimologia. & nō cōpositio.dr de suo is.suere.q: vomere transsuit. ¶ Aro aras. aui.are aratū tu.verbū neutrū.cōponit cū ex.& dr exaro as.aui.are i.ex arare vl pfecte arare vl scribere.vn Job. Quis mihi det vt exarentur sermones mei in libro.stilo ferreo vel celte sculpant i silice? ¶ De aro as,arator oris.aratrix tricis.& hoc aratrū tri.fm quosdā media pducta.& fm alios media correpta.profertur. ¶ Verso as. aui.are.verbū frequentatiuū.i.frequenter vertere. Et formatur ab vltimo supino istius verbi verto tis.verti.versum su.u in o.fit verso versas. ¶ Hec gleba glebe.i.durus cespes cum herba vel sine herba terra auulsus. Et dicitur de hic globus bi.q: simul quasi glebus Unde hec glebula le.vel hec glebella le.ambo diminutiua. Et globosus a.um.& cōparatur globosior globosissimus. Vn hec globositas tatis. Et de globo dr hic glebo onis.i.rusticus arator. ¶ Colo colis lui.ere.cultū tu.in supino.qnqz habet sensus. Colo ciuitatē.i. habito.colo terrā.i.aro terrā.colo formā.i.orno.colo deum.i.venero:.colo parentes.i.diligo parentes. Quas qnqz significatōes versus sequentes declarāt. Agro,rus.formā.supero colit atqz parētes. Hos arat.hos habitat.ornat.honorat.amat. Unde verbalia cultor cultoris.cultrix.& hic cultus tus.tui.& hec cultura re. ¶ Excolo is. excolui ere.excultū tu.in supino.cōponitur de ex.& colo lis.lui.ere. ¶ Hic ager huius agri.huic agro.i.campus.& cōponitur cū cultura.& dicitur hec agricultura re. ¶ Construe sic. Sulcat.arat.versat glebas.colit.excolit agros.omnia ista significāt arare. ¶ Et ibi versat glebas p vna dictione accipitur.& etiam excolit agros.& tantuz significat quantum aro aras arare.

Sulcus

Aro

Verso

Gleba
Globus
Globosus

Colo plura significat.

Excolo

Ager
constructio

Alget & algescit/friget frigescit/& inde Algidus ac algor/pariter maris alga vocatur Ac infrigdatur predictis associatur.

¶ Hic docet autor quot sunt verba cōuenientia in significatione cum hoc verbo algeo es.alsi algere. Dicēs q sunt ista que ponūtur in textu ¶ Algeo es.alsi gere.alsum su.in supino.cōponitur cū in.interposita d.a mutata in u.& dr indulgeo ges.indulsi ere.indulsum su.vel indultū tu.in supinis. Et habet tres significatōes. Nam indulgere est gratis cōcedere.vt papa indulsit mihi potestatē.i.gratis pcessit mihi. Et indulgere est operā dare.vn Catho. Indulgere gule noli:

Algeo
Indulgeo

Notabile

q: ventris amica est. Et indulgere pro remittere. vt indulge nobis pctã nostra. In prima sigtione indulgere est actiuũ. in alijs neutrũ Vñ versus. Est indulgere quicq̃ ꝯcedere gratis. Ac operã dare si ue remittere significabit. Actiuũ dicas ꝓ primo pro reliquis non.

Algesco. ¶ Algesco cis. verbũ inchoatiuũ. i. incipio algere. Et ꝯponit cũ ex ꝛ dr̃ exalgesco cis.

Frigeo ¶ Frigeo ges. gui. caret supinis. Et est frigere frigefieri vel esse frigidũ. Item frigere ponit sepe pro cessare. sicut econtrario feruere ponit ꝓ frequentare. vt dicit Hug. capl'o Frigeo ges.

Frigesco ¶ Frigesco cis. inchoatiuũ a frigeo ges. ere.

Infrigidor ¶ Infrigidor aris. atus sum. ari. ꝛ est passiuũ. Infrigido as. qd̃ cõponitur de in. ꝛ frigido as. i. valde frigidare. Et est frigidare frigidum facere. sed infrigidari frigidũ fieri.

Constructio ¶ Construe sic. Alget ꝛ algescit. friget frigescit. ista verba significant idem. ꝛ inde. i. de hoc verbo algeo es venit algidus a. um. frigidus a. um. ac ꝓ ꝛ. hic algor algoris. i. frigus. ꝛ pariter. i. simul. hec alga maris. i. que est herba maris. scilicet

Alga. crescens in mari. ꝛ quam mare proijcit a se. quelibet istaꝝ dictionũ creatur. i. fit. i. deriuatur ab algeo ges. ac pro ꝛ. infrigdatur. pro infrigidatur. associatur. i. adiungitur. predictis. supple verbis.

Notabile ¶ Nota. quia non potest stare in versu infrigidatur. ꝛ ideo deposuit i ante d. ꝛ dixit infrigdatur.

Ara vel altare domini/vel mensa vocatur
Atq; tripos dici consueuit apollinis ara
Aras inspiciens/hinc deriuatur aruspex.

¶ Hic docet autor quot noïa inueniũtur posita pro hoc nomĩe hec

Ara. ara are. ꝛ dicit q; ista que sequũtur. ¶ Hec ara are. ẽm Isidoꝝ. dicitur de hoc es eris. q: are antiquitus facte fuerũt ex ere. Vel de aro aras. ẽm Hug. Et cõponit cũ specio cis. qd̃ non est in vsu. i. videre

Aruspex Et dr̃ hic ꝛ hec aruspex cis. media correpta. i. diuinator. q: ventura predicit ab aris.

Altare ¶ Item ara cõponitur cũ altus a. um. ꝛ dr̃ hoc altare ris. quasi alta ara vel altoꝝ. i. deoꝝ superoꝝ ara.

Altarium. Unde hoc altarium rij. idem qd̃ ara. ꝛ hoc altariolum li. diminutiuũ. ꝛ hoc altare ris. in eodem sensu.

Mensa ¶ Hec mensa se. dicitur de metior iris. mensus sum. metiri. verbũ deponens. Et de mensa se. dicitur hec mẽsula le. diminutiuũ.

Tripos ¶ Hic tripos odis. cõponitur de tris. quod est tres. ꝛ pos qd̃ est pes. quasi tres habens pedes. q: sup tres pedes. i. tres colũnas stetit illa ara. Et ꝓprie dicebatur ara apollinis. i. phebi vel solis. q: in illa solebant dari responsa de oïbus questitis. Sed modo

Notabile fides xp̃iana prohibet talia fieri. Unde Galfridus in poetria. Nouella sana fides a lumine tollit. Ecclesie tripodem phebi soliũq; sybille.

Constructio ¶ Construe. Altare vel mensa domini. vocatur. s. ara. atq; pro ꝛ. tripos podis. consueuit. i. solebat. dici. i. vocari a poetis. ara. id est altare apollinis. i. solis vel phebi. quod idem est ꝛc. ¶ Aras inspi-

ciens. Construe. Dum aliquis est inspiciens aras. hinc. id est inde. aruspex aruspicis. deriuatur.

Induit/ac operit/amicit/vestit/tegit atqꝫ Velat/predictis sensum dedit vsus eundem Occulit/obnubit/ꝛ obumbrat/celat/ꝛ abdit.

¶ Hic autor docet quot sunt verba synonyma cū isto verbo amicio cis. cire. quarte ꝯiugatōis. ꝛ est verbū actiuū. ꝛ facit supina amictū amictu. iuxta illud doctrinalis. Amicire figurat amictū. ¶ Amicio cis. idē qꝺ cooperire. vel adiūgere. vel ligare. Et dr̄ de hic amicus amici. Et inde dr̄ hic amictus tus. tui. Amicio cōponit cū circū. et dr̄ circūamicio cis. ¶ Nota ꝙ Hug. vult ꝙ scribetur circuamicio ita ꝙ circū nō maneret integra dictio. cuius opinionē (quia ratio-ni nō cōuenit) non admitto. ¶ Induo is. ui. ere. indutū tu. in supi-nis. vn̄ hoc indumentū ti. ꝛ est verbū actiuū. ꝛ cōponitur induo de in. ꝛ duo is. qꝺ non est in vsu. ¶ Operio ris. rui. ire. opertum tu. in supino. verbū actiuū. i. tegere. vel amicire. componit de ob. ꝛ pario ris. peperi ere. Vn̄ opertus a. um. ꝛ hic opertus tus. tui. ꝛ hoc ope rimen inis. penultima correpta. ꝛ hoc operimētū ti. ꝛ hoc opertoriū rij. ꝛ hoc operculū li. oīa idem qꝺ tegimen. Vn̄ in veteri lege scribi tur. Vas sine operculo. i. tegimen. immundū erit. Inuenit ꝛ hoc op culū li. p syncopam. ¶ Item cooperio cōponit de cū. vel con. depo sita n. ꝛ dr̄ cooperio ris. rui. ire. coopertū tu. i. tegere. Cooperio cō-ponit cū dis. ꝛ dr̄ discooperio is. i. denudare. exuere. Unde cū vide-ris nudū cooperi eū. i. tege eū cū vestibus. ¶ Nota ꝙ habet ope-rior opertus sum operiri. verbū deponēs. i. expectare. vt operior te id est expecto te. Sed qn̄ est deponēs ꝓducit primā syllabā. ꝛ quā do est passiuū corripit primā syllabā. ¶ Uestio tis. iui. ire. vestitum tu. in supino. verbū actiuū. dr̄ de hec vestis tis. vn̄ hoc vestimē inis ꝛ hoc vestimentū ti. ꝛ hic vestitus tus. tui. ¶ Tego gis. texi tectū tectu. vnde verbalia textor oris. textrix icis Et hoc tectū ti. i. domus ꝛ hoc tegimen inis. Tego cōponitur cū de. ꝛ dr̄ detego gis. detexi. detegere. i. discooperire. reuelare. vt iste detexit secreta mea. i. reue lauit. Item cū pro. ꝛ dr̄ protego gis. ꝓtexi ere. ꝓtectum tu. in supi-nis. i. tueri. defendere. vt ibi. Protege me dn̄e ab omni malo. i. de-fende. vel hic. Protege dn̄e famulos tuos. i. defende. Unde prote-ctio. i. defensio vel tuitio. ¶ Velo as. aui. are. actiuū. i. tegere. Un-de hoc velum li. illud lintheū quo vehitur nauis in mari impulsio-ne venti. Et a velum li. dr̄ hoc velamen inis. ꝛ hoc velamentum ti. i. tegimen vel tegmen. Unde velū dr̄ quasi ala volantis. A velo as. dr̄ hoc velabrū bri. illud vas quo frumentū purgatur. Item cōponit aduelo as. i. valde velare. ꝛ abuelo as. i. discooperire. ꝛ deuelo as. idem. Item reuelo las. i. detegere vel aperire. manifestare. Et oīa

Amicio
Notabile
Induo
Operio
Opertus
Operimen
Opertorium.
Operculum
Cooperio
Operior.
Uestio.
Tego cū cō-positis
Velabrum

Constructio

composita ab eo actiua sunt. ⁊ ꝓducūt hanc syllabā ve. ❡ Cōstrue. Induit ac operit ⁊c. Usus. i. consuetudo dedit predictis scꝫ verbis. eundē sensum. i. eandē significationē. ❡ Occulo lis. lui. lere. occultum tu. in supinis. verbū actiuū. ⁊ cōponitur de ob. ⁊ colo colis. per mutationē b in c. ⁊ illa syllaba co in u. ⁊ est abscondere. tegere. Unde Ouidius. Ruinosas occulit herba domos. id est tegit. Unde occultor occultrix. ⁊ hoc occultū ti. i. peccatū. vnde Ab occultis meis ⁊c.

Occulo
Occultum

❡ Obnubo bis. obnupsi ere. obnuptū tu. i. tegere. verbū actiuum. ⁊ cōponitur de ob. ⁊ nubo bis. nupsi nuptū. Et habet duas significationes. In vna idem qđ tego tegis. vnde obnubo bis. cōponitur nubo bis. tūc est actiuū. In alia significatione nubo ptinet ad mulieres. ⁊ tūc est neutrū ⁊ neutrapassiuū. q: sub voce actiua significat passionē. vt hec mulier nubit mihi. i. est nupta mihi. Unde Vꝰ. Neutrū nubo feres. cum pertinet ad mulieres. Dum signat tegere vult actiuū remanere. ❡ Obumbro as. aui. are. verbū actiuum. de ob. ⁊ vmbro as. qđ in simplici non est in vsu. ❡ Celo las. lare. i. sculpere. pingere. ⁊ celo as. i. tego gis. ꝑ contrariū ad reuelare. sicut in pñsenti lectione accipitur. ⁊ ꝑm hec construitur cum duobus actis. vt celo te consiliū. ⁊ est sensus. abscondo a te consiliū. ❡ Pro illis duabus significatōibꝰ nota ꝙ ū. Hoc verbū celo notat duo tego sculpo Celo cōponit cū cō. ⁊ dr ꝯcelo as. i. sllr celare. ⁊ recelo as. i. reuelare Et est actiuū cū suis cōpositis ⁊ omnia producunt hanc syllabā ce. ❡ Abdo dis. didi. ere. ditū. tu. i. tegere. ⁊ est actiuū. Et cōponit de ab. ⁊ do das dedi datum tu. in supino.

Obnubo
Nubo
Obumbro
Colo as. are. cū cōpositis.
Abdo

Est globus/atqꝫ strues/cumulus et aceruus vel agger.
Est glomus/hinc glomero globo/conglobo nascitur inde.

❡ Hic docet autor quot sunt synonyma cum isto noīe hic aceruus aceruī. i. coadunatio. dicēs ꝙ ista que ponūtur in versibus. ❡ Hic globus bi. est idem. vñ hec gleba be. durus cespes cū herbis. Item a globus dr globo as. aui. are. i. aceruare. cumulare. coadunare. cōspissare. globosum facere. ❡ Hec strues. is. i. aceruus. cōgeries. vnde hec strucula le. diminutiuū. ⁊ hec struma me. gybbus in pectore quasi strues humorꝝ. ❡ Et est differentia inter hec congeries ei. ⁊ hec glomeratio onis. ⁊ hic strues is. q: congeries ꝓprie est cumulus lapidū. ⁊ glomeratio ꝓprie est collectio fili vel filorꝝ. sed strues est collectio lignorꝝ. Unde Vsus. Congeries lapidū. tibi glomeratio fili. Lignorꝝ ꝓprie dicit esse strues. ❡ Hic cumulus li. vnde cumulo as. aui. are. ⁊ componitur accumulo as. cōcumulo as. ambo actiua. ❡ Hic aceruus ui. de acer ꝑm litterā. vnde aceruo uas. aui. are. ⁊ cōponit coaceruo as. i. cumulare. ❡ Hic agger eris. dr de aggero

Globus
Gleba
Globare.
Strues
Strucula
Struma
Notabile
Cumulus
Aceruus.
Agger

aggeris.gessi.ere.i.afferre vel apportare. Et est agger ꝓprie cumu lus terre nō naturaliter sed artificialiter instructus (Lucan⁹) Late lacēs apparuit agger. ¶ Hic glomus mi.scđe declinatōnis. ꝛ hoc glomus glomeris tertie declinatōis.idē significāt.i.collectio ꝓprie filoꝝ (anglice a cleWe.oꝛ a bottym of threde) Vñ versus. Hic glom⁹ hoc vc glomus ferř glomeratio fili. Et qñ declinaŧ hoc glomus ris tunc ab eo deriuaŧ glomero as.i.facere glomera filoꝝ. ¶ Cōstrue Et glomus est aceruus.hinc.i.ex hoc glomero.nascit.i.deriuatur. ꝛ inde.i.ex globus bi.hec verba globo as.ꝛ cōglobo as.qđ cōponi tur de con.ꝛ globo as.nascitur.i.oritur vel deriuatur ꝛc. | Glomus. Constructio

Hic anachoritas/reclusos/ac heremitas
Et heremo venit hic/sed ab ana nascitur ille
Hinc anachorite/quasi corde superna colentes

Anachorita.

¶ Hic autor docet que noīa cōueniūt in significatōe cū hoc nomie anachorita. Dicēs ꝙ ista hic reclusus si.dr̄ de recludo dis.idem qđ claudere.qꝛ clausus est in vna cella p se.hic ꝛ hec heremita te.est idem. ¶ Deinde docet vnde hic ꝛ hec anachorita te.ꝛ hic ꝛ hec he remita te.deriuanŧ.dicēs ꝙ anachorita dr̄ ab ana quod est sursū. ꝛ cordis.quasi sursum habēs cor ad deū. Vel a thoros qđ est intēdēs quasi sursum intēdens.scꝫ ad celestia. ¶ Heremita dr̄ de heremus mi.qꝛ dꝫ habitare in heremo.i.in deserto. Et heremus mi.dr̄ de he reo res.hesi herere.qꝛ ibi nūꝙ vel raro fit māsio.herem⁹ enī est in= uia solitudo ꝛbi nunꝙ habitatū est.vel heremus dr̄ a remoueo es. eo ꝙ remotus est a cōspectu hoīm. Et habeŧ hoc heremū mi.i.eo= dē sensu. ¶ Cōstrue. Hic reclusos.ac ꝑ ꝛ heremitas. esse anachori tas. Ex heremo ꝛc.hic scꝫ heremita. venit ex heremo.i.deriuaŧ ab hoc noīe hic heremus mi. Sed ille scꝫ anachorita nascit ab ana gre ce.qđ est sursū latine.qꝛ circa supna.i.diuina sollicitus est. ¶ Hinc anachorite ꝛc.cōstrue.vel anachorite.supple dicunŧ quasi colentes i.venerātes.supna.i.diuina.corde.i.cordibus suis.

Reclusus

Anachorita

Heremita

Heremus.

Heremum

Constructio

Ambulo/vel gradior eo/vado/deambulo/pgo
Additur his spacior/vel itinero/vel proficiscor
Predictis iunge tendo/cum curro/ mouere.

¶ Hic docet autor ꝙ oīa ista verba que hic ponunŧ sunt eiusdē si= gnificatōis cū hoc verbo ābulo. ¶ Ambulo as.aui.are.qđ est ver= bū neutrū.vñ hoc ambulatrū tri.locus spaciosus ad ambulandū.et hoc ambulatoriū riū. ꝑ loco apto ad ambulandū. ꝛ hic ambulus li. porticus lata ꝛ spaciosa. ¶ Ambulo cōponiŧ obambulo as.i.circū= ambulare. Deambulo as.i.de vno loco ad aliū spaciari. Perambu lo as. Itē ambulo cōponiŧ cū funis.i.corda.et dr̄ hic funambulus li ille q̄ discurrit ꝑ funē.i.cordā. ¶ Gradior deris.gressus sum.gradi.

Ambulatrū.
ambulatoriū.
Ambulus.

Ambulo cū suis cōpositis.
Gradior cum suis cōpositis

verbū deponens. Et cōponitur cū con. ꝛ dicitur congredior cōgre-
deris congressus sum congredi. i. simul gradi. simul ire. confugere.
pugnare. disputare. Item illi ꝓprie congrediūtur. q̄ cōtra se gradiū
tur ad pugnā. vt verboꝝ/manuū/vel armoꝝ. Et cū ad ꝛ dr aggredi
or eris. i. assilire/inuadere/arripere. Disgredior deris. i. in diuersas
ptes gradi vel diuersis modis gradi. Ingredior ris. i. intrare. Pro
gredior ris. i. precedere/preire. in qua significatōe ꝛ ꝓgredior inue
nitur. Pretergredior ris. i. iuxta gradi vel iuxta transire. preterire.
Regredior is. i. redire. Transgredior ris. i. vltra gradi/preuaricari.

Notabile

¶ Gradior est deponēs. silr oi ꝛ eius composita sunt deponētalia. ꝛ
oia a suis simplicis mutant in e. preter antegradior ris. ꝛ pregra-
dior eris. Et oia faciunt supina in gressum sicut ꝛ simplex. ¶ Item
a gradior ris. dr grassor aris. inuadere/latrocinari/predari/ipugna
re. Proprie grassari est cū impetu gradi ad aliquid crudeliter faci
endū. Vñ Boetius de cōsolatōe philosophie. libro primo. caplo. iij.
in fine. Vñ hic grassator oris. q̄ crudeliter agit/latro/predator/seui-
ens crudeliter/homicida. Et qñqꝫ grassor aris. ponit ꝓ niti vel co-
nari. ¶ Caueat lector ne ꝓferat grassari pro crassari. vel ecōuerso.
Aliud eni est grassari ꝛ aliud crassari. Scdo libro regū caplo vltio.
ꝓpe finem scribit. Et cesset indignatio vel infectio que grassatur i
populo. i. crudeliter graditur in pplo. vel deuastat. ¶ Crassor aris.
est passiuū huius verbi crasso as. aui. are. i. crassum facere. Crassus
a. um. idem qd hic ꝛ hec pinguis ꝛ hoc pingue. Vt ille est crassus
facie. i. pinguis. ¶ Eo is iui ire itum itu. in supino. i. ambulare. vñ
verbalia. ¶ Et nota ꝙ eo is. ꝛ oia ab eo composita corripiūt istam
syllabam i ante tum in supinis. vt itum tu. initum tu. transitū tu. re-
ditum tu. media de oibus correpta. Excepto hoc solo verbo ambio
bis. qd ꝓducit i ante tum. in supino. vt ambitū ambitu. media pro-
ducta. ¶ Item eo is. ꝛ sua cōposita habēt e ante o in prima ꝑsona
singularis nūeri ꝛ modi idicatiui. vt Eo is. Abeo is. Exeo is. Ineo
is. Obeo is. Subeo is. Adeo is. Redeo is. Preeo is. Veneo is. i.
vendor ris. preter Ambio bis. qd habet i ante o. ¶ Itē eo is. ꝛ oia
cōposita ab illo faciunt futurū indicatiui in bo. ꝛ am. preter ambio
qd facit in am tantū. Item oia habent i ante bam imediate prece-
dentē. vt ibam. transibā. exibā. inibam. preter ambio qd habet e an
te bam. vt audiebā. ambiebā. sicut cetera verba quarte cōiugatiōis

Grassor
Crassor

Eo is ire. cū compositis.

q de 80

Vado dis. cū deriuatis

¶ Vado vadis. vasi vadere vasum vasu i supino. i. ire. vnde hoc va
dum di. locus humilis in aqua. q: ꝑ eum possit vadi. i. ambulari pe
dibus sine periculo. Unde hoc vadulū li. diminutiuū. ꝛ vadosus a.
um. plenus vel abundans vadis. ꝛ vado as. aui. are. i. ꝑ vadū trans-
ire vel ꝑ vadū ducere. vñ vado equū. i. ꝑ vadū duco. Item cōponit
peruado as. reuado as. trāsuado as. Et est neutrū cū oibus suis cō
positis ꝓ transire. sed ꝓ ducere ꝑ vadū est actiuū. ¶ Itē a vado is
dr hic vas vadis. i. fideiussor. quia dato vade. i. fideiussore licet abire

Vadum
Vades

ꝛ vadere. Unde quidam dixit alteri. Tu nõ euades quin dabis ante vades. i. tu non a me euades quin inuenies ante fideiussores reue rendi ad me ꝛc. ¶ Item de hic vas vadis hoc vadiũ dij. ꝛ hoc vadimoniũ nij. in eodẽ sensu pignus vel fideiussio. Unde vadio as. i. vadiũ ponere. ꝛ cõponit cõuadio as. inuadio as. i. cõtrauadio. ꝛ est actiuũ cũ suis cõpositis. ¶ Item a vas vadis vadior aris. verbũ deponens. i. vadem dare vel inuenire. vt vadior illũ. i. do illum in vadẽ tibi. i. fideiussorẽ. Et non solũ ptinet ad hoies: sed etiã ad alias res vt vadior tibi equũ vel mantellũ meũ. Et cõponit euadior aris. i. reposcere a vadatione liberare. ¶ Uado dis. cõponit euado is. inuado is. i. aggredi. Uado ꝛ eius cõposita neutra sunt. preter inuado is qḋ est actiuũ. ꝛ oia faciũt preterita in si. ꝛ supina in sum. vt vado is. vasi ere. vasum su. Euado is. euasi euasum su. ¶ Deambulo as. aui cõponit de de. ꝛ ambulo as. vnde hoc ambulatoriũ. i. locus spaciosus aptus ad ambulandũ in illo. ¶ Pergo gis. perexi. ere. perrectum tu. ¶ Spacior aris. atus sum. spaciari. verbũ deponẽs. de spacium spacij. Et cõponit expacior aris. i. extra spaciari. ¶ Itinero as. aui are. verbũ neutrũ. i. ire. dr̃ de iter itineris itineri. cuius ntũs itiner non est in vsu. ¶ Proficiscor eris. pfectus sum. pficisci. i. ire. ꝛ cõponit de p. ꝛ facio cis. ꝛ est verbũ deponẽs. ¶ Tendo dis. tetendi ere. tensum su. vel tentũ tu. in supino. i. ire. Unde hec tendicula le. ꝛ sunt tendicule insidie que tendunt ambulãtibus hoibus. vel etiã alijs aialibus. Tendo ꝛ eius cõposita. qñ significat ire neutra sunt. In alia vero significatõe actiua sunt. Itẽ eius cõposita faciũt preteritũ intendi ꝛ supina intẽsum vel intentũ. Itẽ simplex geminat primã syllabã in pterito. sed nullũ cõpositũ ab eo geminat eã. ¶ Curro ris. cucurri ere. cursum su. verbũ neutrũ. vñ verbalia. ¶ Nota q curro ꝛ oia cõposita ab eo faciũt preteritũ in curri. ꝛ supina in cursum su. Item curro geminat primã syllabã in pterito vt cucurri. sed nullũ eius cõpositum geminat preter precurro. qḋ sepe geminat. vt Johãnes precucurrit citius petro. Itẽ curro eius cõposita sũt neutra. exceptis precurro p preuenire. ꝛ transcurro p trãsire que possunt esse actiua. ¶ Moueo es. moui ere. motũ tu. in supino. i. motũ facere. Uñ verbalia motor motrix. ꝛ hec motio onis. ꝛ hic ꝛ hec mobilis ꝛ hoc mobile. ¶ Nota q moueo es. ꝛ eius composita actiua sunt. ꝛ faciũt preteritũ in moui. ꝛ supina in motũ. ꝛ oia corripiũt in presenti tpe hanc syllabã mo. sed in preteritis ꝛ i supino eam pducit. ¶ Construe. Ambulo vel gradior ꝛc. significãt idẽ qḋ spacior. vel p ꝛ itinero. ꝛ pficiscor. additur his supple verbis que ponũtur in priori versu. ꝛ iunge scʒ predictis verbis. hec verba. scʒ tendo. ꝛ mouere. i. moueo. cum hoc verbo curro.

Uad'um
Uadio as.
Uadior
Uado vadis. cũ cõpositis
Deambulo
Pergo
Spacior
Itinero
Proficiscor
Constructio

Amussis perpendiculum quod regula signat
Hinc examussim/quod dicitur indubitanter

Amussis. | Musso dū dubito/musso dū murmuro dico
Dum stolidum stolido lumine respicio

¶ Hic docet autor q̄ ista tria noīa amussis/ppēdiculū/ℸ regula cō ueniūt in significatōe. ℸ dicit q̄ amussis sis. f. est plūbum vel plūbata cementariorꝝ. qd̄ demittit a sursum vsq̄ deorsū ad ꝑcipiēdū equalitatē parietis. ℸ dr̄ ab a qd̄ est sine. ℸ musso as. qd̄ est dubitare. q̄a reddet cementariū indubiū. i. certū quomodo parietē dirigat ℸ coequet. ¶ Perpendiculū li. a ppendo is. dr̄. i. amussis. Item ppendiculū est illud vnde lebetes ferūtur. i. suspendūtur (anglice a hengell) ¶ Hec regula le. a rego gis. q̄ regit. i. dirigit equalitatē muri. ¶ Hinc examussum. Hic dicit q̄ examussum est idē qd̄ indubie vel indubitāter. ℸ cōponit̃ de ex ℸ amussis. ¶ Musso dū. Hic docet autor q̄ musso as. equiuocat̃ ad tria. nā mussare. i. dubitare. vl' murmurare cū silētio. ℸ mussare est respicere indignāter vel stolidū vel toruo vultu aliquē stultū dum quis stulte fecerit.

(Margin: perpēdiculū. Regula Musso)

Obliquo/sinuo/curuo/simul arcuo/limo
Oibus his verbis sensum dedit vsus eundem
Sic lento/flecto sensu comprendis in vno.

¶ Hic docet autor quot sunt verba idē significātia cū hoc verbo arcuo as. dicēs q̄ ista. Obliquo as. aui. are. verbū actiuū cōponit̃ de ob ℸ equo equas aui. are. vn̄ obliquus a. um. ℸ hec obliquitas atis ¶ Sinuo as. aui. are. dr̄ de hic sin⁹ nus. nui. ¶ Curuo as. aui. are cōponit̃ de curuo as. i. deorsū curuare. verbū actiuū. vn̄ curuus a. ū. ¶ Arcuo as. aui. are. de arc⁹ cus. cui. dr̄. ¶ Limo as. aui. are. actiuum. de hec lima me. dr̄. verbū actiuū. ¶ Lento as. aui. are. de lentus a. um. qd̄ idē est qd̄ hic ℸ hec flexibilis ℸ hoc le. ¶ Flecto tis. flexi re. flexū flexu ī supinis. actiuū. Et ꝯponit̃ reflecto tis. deflecto tis. oīa sunt actiua. ℸ faciūt preterita in xi. ℸ supina ī xū. ¶ Cōstrue Usus dedit oibus his verbis eundē sensū. his verbis dico obliquo ℸc. sic cōprendis lento flecto in vno sensu cū predictis.

(Margin: Obliquo Sinuo Curuo Arcuo Limo Lento Flecto Constructio)

Conflictus/bellum/congressus/ℸ ala/duellum
Obsidio/mars/atq̄ rebellio/prelia/pugna.
Sunt acies/guerra predictis associanda.

¶ Hic docet autor q̄ sunt noīa synonyma cū isto noīe hec ala ale. f. bellū. dicēs q̄ ista que sequunt̃ hic cōflictus tus. tui. dr̄ de con. ℸ fligo gis. cōflexi ere. cōflictū tu. in supinis. i. pugnare bellare. ¶ Bellū dr̄ de bonus a. um. p antifrasim q̄ bellū non est bonū. cōponit̃ cū gero ris. ℸ dr̄ belliger a. um. ℸ cū in. ℸ dr̄ imbellis ℸ hoc imbelle. i. debilis. non aptus ad bellandum. vel imbellus a. um. ¶ Hic congressus sus. sui. dr̄ de congredior ris. i. pugnare. ¶ Hec ala ale. de

(Margin: Ala. Conflictus Bellum Imbellus. Congressus Ala.)

alo alis alul ere.dr. ¶ Hoc duellum li.cōponitur de duo ꝛ hoc bellum li. Unde duellū quasi dubellū.i.duoꝝ bellū. ¶ Hec acies ciei. dr de acuo is.ꝛ tria significat,nā acies est rei summitas.acies oculoꝝ acumen.acies exercit⁹.eo ꝙ armat⁹ acutis armis eat ad bellū ¶ Hec guerra re.vnde guerro as.aui.are.i.pugnare. Duellum Acies Guerra

Bellus.

Bellius formosus/procerus ꝛ speciosus.
Preclar⁹/nitidus/pulcer/pariterqꝫ decor⁹
Splēdidus/egregius forma/faciēqꝫ venustus
Multoꝝ procerū corpus decet esse procerum
Est procerum vere procerum corpus habere.

¶ Peracto superius cōpetēter de synonymatōe ꝛ cōsignificatōne dictionū que ab a lrā inceperūt.hic autor intēdit agere de synonymatōe dictionū que incipiūt a b. Et primo docet quot sūt noīa synonyma cū isto noīe bellus a.um.i.pulcer a.um. Et deriuatr a bonus a.um.i.aliquātulū bonus,dicens ꝙ ista. ¶ Formosus a.um.ꝛ dicitr de forma me. ¶ Procerus ra.rum.cōponitr a ꝓcul ꝛ hec terra re. ¶ Speciosus a um.ꝛ dr de hec species ei. ¶ Preclarus a.um. et cōponitr de pre.ꝛ clar⁹. ¶ Nitidus a.um.ꝛ dr de niteo es. ¶ Pulcer a.um.ꝛ dr de hec pellis lis.i.cutis. ¶ Decorus a.um.ꝛ dr de decor oris. ¶ Splendidus a.um.ꝛ dr de splendeo es. ¶ Egregius a.um.ꝛ cōponitr de ꝑpositōe ex ꝛ hic grex.quasi extra gregē. ¶ Venustus a.um.de hec venus ris.i.luxuria. ¶ Multoꝝ ꝛc. Hic ponit autor drām inter procerū media correpta.ꝛ ꝓcerū media ꝓducta. Procerū cuius media corripitr est genitiuus istius noīs in plurali numero.nto hī ꝓceres.gtō hoꝝ procerū.dtō his ꝓceribus. Proceres idē est qd nobiles. Et dr de ꝓ qd est ꝓcul.ꝛ hec caries ei.i.turpitudo vilitas.quasi ꝓcul a carie. Procerū.cuius media ꝓducitur est accusatiuus casus de hoc noīe ꝓcerus ra.rum.ꝛ pōt esse noīatiui vel vocatiui casu. Quia vbilibet ꝓducitr ce in ꝓcerus. ¶ Construe. Decet.i.decens est.corpus multoꝝ ꝓcerū.i.nobiliū vel generosoꝝ viroꝝ.esse ꝓcerū.i.pulcrū. ¶ Est ꝓcerū. Hic maior drā inter predicta noīa ꝙ superius ponitr.q: ponit drām inter ꝓcerū.cuius due prime syllabe corripiuntr.ꝛ ꝓcerū.cuius due prime ꝓducūtur. ¶ Nota ꝙ ꝓ.qn stat ꝓ ꝓcul in cōpositione corripitr.ꝛ qn stat ꝑpositionaliter semper ꝓducitur.vt superius ponitr ambobus modis. ¶ Construe. Est.i.ptinet(anglice it befalleth)hoꝝ procerū.i.nobilium.habere corpus procerū.i.pulcrū.

Formosus Procerus Speciosus Preclarus Nitidus Pulcer Decorus Splendidus Egregius Venustus Drā inter ꝓcerū ꝛ ꝓcerū Constructio

Est fortunatus/felix/faustusqꝫ/beatus
De trans atqꝫ beans/trabeam dic ꝛ trabeatū.

¶ Hic autor docet ꝙ ista noīa cōueniūt in sgnificatione cū hoc nomine Beatus

Felix
Faustus.
Trabea

beatus a.um.i.fortunat⁹ a.um.⁊ dr̄ de fortuno as.aui. ¶ Dic ⁊ hec ⁊ hoc felix cis. Et cōponit infelix cis. vn̄ feliciter felicissime aduerbia. ⁊ hec felicitas atis. ¶ Faustus a.um. ⁊ dr̄ a faueo es.i.ille cui fortuna accidit vel fauet. vn̄ fauste faustius aduerbia. ⁊ hec faustitudo dinis.i.felicitas. ⁊ cōponit infaustus a.um.i.infelix. ¶ Beatus a.um. ⁊ dr̄ de beo. aris.atus sum.beari. ¶ De trans ⁊c. Autor hic docet ꝙ trabea bee.est vestis regalis vel imperialis. ⁊ dr̄ a trāsbeo as. ⁊ illud de trans ⁊ beo as. vn̄ trabeatus a.um.i.trabea indutus. Unde legit ꝙ dn̄s noster iesus indutus fuit trabea carnis.i.regia veste carnis. ¶ Satis facilis est ↄstructio. Construe scd̄m versū sic Dic trabeam supple deriuari de trabea.

Res eadē femoralia/sunt perisomata/bracce/
A braccis braccale venit/lumbarqꝫ lumbis.

Perizoma
Femorale.
Bracce.
Braccale

¶ Hic docet autor ꝙ iste dictiones. perisoma ⁊ femoralia eiusdem sunt sigtionis cū isto noīe he bracce arū. ¶ Perisoma declinat hoc perizoma tis. ⁊ cōponit de peri qđ est circū. ⁊ zoma.i.corpus.quasi circūiens corpus. Et est vestis. vt dicit Hug. antiquissima.scꝫ succinctoriū.femoralia quo genitalia tm̄ teguntur. Alij dicunt ꝙ sit tunica folijs consuta.qualē fecit dn̄s ade post lapsum. ¶ Hoc femorale lis. dr̄ de hoc femur ris.i.crus.vel vsqꝫ ad femora descendit. ¶ De bracce arū. dr̄ a braccos grece qđ est breue latine.q̄r breues vestes sunt. ¶ Hoc braccale lis. ⁊ hoc lumbare ris.idē sunt.i.illud qđ ponitur in braccis vel circa lumbos.cui ligule ligant ꝓ caligis sursuꝫ ligandis. Et dr̄ braccale a braccis. Lumbare a lumbis.

Fiber/idem castorqꝫ/beuer castoria cuius.
Fiunt testiculi/castratos dicimus esse.

Beuer
Fiber
Castor
Castorium.

¶ Autor docet hic ꝙ ista noīa hic fiber brī. hic casto oris.sunt eiusdem significationis cū hoc noīe hic beuer beueri. media correpta. ¶ Hic fiber dr̄ a findo dis.di.ere.i.scindere.q̄r cum venatores insequuntur eū.findit testiculos suos.i.abscindit.q̄r medicinales sunt. ¶ Hic castor toris.media correpta in gt̄o. Juxta illud doctrinalis. Format o is rhetor memor arbor neutraqꝫ castor. Et dr̄ castor de castro ras.quia castrat seipm̄.vt dictū est.dum sentit venatores sequaces.sciens se fugari ꝓpter testiculos.vnde hoc castoriū rij.medicamen qđ fit de testiculis eius. Et adiectiue declinatur castoreus a.ū aliquid pertinens ad castorem.

Dragma/bisanci⁹/est mna/vel aureus/atqꝫ ta
Sed dracma ꝓprie specie dic pōderis esse lentū.

Bisancius.
Dracma hec.

¶ Autor hic docet ꝙ ista noīa dracma.aureus ⁊ talentū. consignificant vnā rem cū isto noīe hic bisancius cij. Et est qđdam nūmus aureus sicut nobile.frācus.muto.florenus ⁊ hmōi. ¶ Hec dracma me

z scribit p c.ſm Hug. z eſt pprie ſpecies pōderis.ſcʒ octaua pars
vncie. Sed hoc dragma tis.p g in grō.eſt queſtio ſiue interrogatio Dragma hoc
¶ Hic biſancius cii.dr de biſancio ciuitate quadā.que nūc dicitur.
Conſtantinopolis.z adhuc biſancius moneta illius ciuitatis dicit.
¶ Hec mna mne ſcribitur cū tribus litteris. Et na eſt imperatiuꝰ Mna.
modus de no nas.vn̄ accentuarie. M vult nomen Mna. Na verbū Na iperatiuus
non habet illā. ¶ Hic aureus rei. Et poteſt declinari adiectiue au Aureus.
reus a.um.z dr de hoc aurum ri.

Eſt neutꝝ dragma/cui dragmatis eſt genitiuꝰ
Queſtio dragmaticū dicas genus eſſe loquēdi.

¶ Autor docet hic ꝙ dragma faciēs gtīm dragmatis neutri gene-
ris.eſt queſtio vt ſupra docet.vn̄ dragmaticus a.um.i.interrogatiuꝰ
vn̄ quoddā genus loquēdi dr dragmaticū.q: ſit interrogatiuū z re-
ſponſiuū.z pprie p pſonas introductas.vt in Therentio.

Unum ſignificant boletus/tubera fungus
Quos fructus terre faciunt tonitrus/pluuieqꝫ
Additur aſperagus/his ſenſus conuenit vnus

¶ Autor hic docet ꝙ hec nōia hic boletus ti.hoc tuber ris.hic fū-
gus gi.hic aſperagus gi.ſunt idē in ſigtione. ¶ Hic boletꝰ ti.dr de Boletus
hic bolus li. ¶ Hoc tuber ris.a tumeo es.dr.q: ex tumore terre p- Tuber
cedat. Et dr̄ tubera.qſi tumera.i.quaſi tumores terre. Et ſepe po-
nit p tumore. Et p pctō generalit.vn̄ tuberoſus a.um.i.tuberibꝰ
plenus.inflatus.ſupbus.vn̄ hec tuberoſitas atis.i.inflatio ſupbia.
¶ Hic fungus gi.dr a fungo gis.ſm vocē.ſed de fungor ris.ſm ſi- Fungus
gnificatōem. Vn̄ Martialis cocus. De fungi gis.homiem craſſiue
negabat. Boleti leti cauſa fuere mei.i.de fungor ris.idē qd morior
ris. ¶ Hic aſperagus gi.vt dicit Hug.dictus eſt.q: ſpinoſus z aſ- Aſperagus
per eſt frutex eiꝰ.quedā herba. Et etiā ſic dr qdam piſcis paruus.
ſed optimi ſaporis. Et etiam boletus dr.

Balſamus ē arbor/ſūt balſama dicta liquores
Arboris emanant opobalſama/cortice ceſo.
De foliis effecta ſcias folibalſama tritis.
Trita vel inciſa: faciunt calobalſama ligna.

¶ Autor ponit hic drām inter hec balſamus mi.z hoc balſamū mi
z opobalſamū mi.folibalſamū mi.z calobalſamū mi. ¶ Hug.dicit Balſamus
hec balſamus mi.eſt arbor creſcens.vnde hoc balſamū mi.lignū vl Balſamum
fructus vel liquor eius. Et ꝯponitur cū opo.quod eſt māſio vel ca- opobalſamū.
uerna vel cortex.z dr opobalſamū.i.liquor manās de inciſione cor-
ticis.qui p cauernas eximij odoris guttas diſtillat. Item ꝯponitur

Folibalsamū
Calobalsamū
Xirobalsamū
Xilobalsamū
Carpobalsa-
mum
Notabile

cum foliū. ⁊ dr folibalsamū.i. foliū balsami.liquor manans de folijs tritis illius. Item cōponit cū calo.qđ est lignū. ⁊ dr calobalsamū.i. lignū balsami.vel liquor manās de ligno eius trito. Idē dr xilobalsamū/ab xilo qđ est lignū. Itē cōponit cū xiros vel carpos. quorum vterqꝫ interpretat fructus. ⁊ est carpobalsamū/vel xirobalsamū fructus/siue semē balsami/vel liquor qui fit ex eius fructu siue semine. ¶ Nota ꝙ multiplex ergo vnguentū balsamus affert. Primū ē et preciosius alijs.qđ sponte manat de folijs. ⁊ illud vocat balsamum. Scđm est carpobalsamū vel xirobalsamū. Tertiū est opobalsamū. Quartū folibalsamū. Quintū calobalsamū vel xilobalsamū. Et pbat ita. si ferat in manu cōtra solē. purit carnē. si nō. tūc est corruptū ¶ Et a balsamus balsamatus a.um.i. balsamo inunctū. Et pōt esse participiū. nā balsamo as. est balsamo inungere. ⁊ est actiuū. Et cōponit cū in. ⁊ dr inbalsamo as.i. valde balsamare. ⁊ est silr actiuū.

bacchus

Est bacchus vitisator/eius baccha sacerdos.
Viuunt insane/qui bachanalia viuunt.
Quelibet insanū bachari dicimus inde

Bacchus

Baccha
Bacchanalia

Bacchor
Vitisator
constructio

¶ Hic autor docet ꝙ ista duo noīa sunt idē in significatione.s. vitisator ⁊ bacchus. Et est bacchus deus vini. ⁊ ponit qꝫꝫ p ipso vino. vnde hic baculus li.q̄ a baccho. vt dr. est reptus qꝛ hoīes moti vino. baculo ytebant. Vel dr a baiulādo. qꝛ aptus est ad baiulādū. ¶ Itē bacchus hec baccha ce. femina colens festa bacchi.i. sacerdotissa eius que ⁊ bacchis dis dr. ¶ Bacchanalia declinat in plurali hec bacchanalia orū.i. festa bacchi. Et ponit hoc nomē aduerbialiter.s. pro bacchanaliter vel furiose. Vn̄ Iuuenalis incipit scđam satyram. Vltra sauromatas fugere hinc licet ⁊ glacialem. Oceanū. quotiēs aliquid de moribus audent. Qui curios simulāt ⁊ bacchanalia viuūt .i. bacchanaliter vel furiose viuūt. Et a bacchus dr bacchor aris. verbū deponēs.i. furere vel insanire. ¶ Hic vitisator oris. componitur de hec vitis tis. ⁊ sator.i. ille q̄ serit.i. plantat vites. ¶ Cōstrue. Vitisator est bacchus. baccha est sacerdos eius. Illi viuūt insane qui viuūt bacchanalia.i. bacchanaliter. nos dicimus.s. a bacchus. quelibet insanū.i. furiosum. bacchari.i. furere. insanire.

Sustentamenta/columen/basis/atqꝫ colūna.
Pes substans pprie fertur basis esse columne.

Basis
Sustamentū
Columen

Columna

¶ Autor hic docet ꝙ ista noīa cōueniūt in significatione cū hoc noīe hec basis sis. scꝫ hoc sustamentū ti. Et dr de sustento as. ⁊ hoc columen inis. Et est columē inis. fm Hug. alacritas vel fortitudo. Vn̄ Homerus. Hunc patrie columen. pungit mauorcius heros. Et est hec basis sis. nomē fortissime petre. lingua syrorū. ⁊ ñ basis fultura columen.s. qđ supponit illi. Et dr extremitas plante. ¶ Et hec colūna

colūne. ⁊ dr̄ de hic culmus mi. Et est culmus ip̄e calamus spice q̄ a radicibus nascit̄. licet culmus inueniat̄ pro ipso foliculo vnde spica exit. ⁊ qn̄q3 culmus ꝓ spica ponitur. ⁊ dr̄ culmus a calamo. quasi calamus. ¶ Et nota q̄ colūna cōstat ex tribus partibus. prima pars dr̄ basis. ⁊ est basis ꝓprie pes colūne. Scd̄a pars dr̄ stilus q̄ portat a basi. ⁊ est illa pars que est a basi vsq3 ad summitatē. Tertia pars dr̄ epistiliū. ⁊ est capitellū quod supponitur colūne. Un̄ versus. Dico basim portare stilum qui vectus ab ipsa. Portat epistiliū. stilus est erecta columna. Et est colūna ipsum totum factum ex istis tribus partibus superius recitatis. Notabile

Basileos grece / rex dicitur esse latine
Hinc scio basilicam nasci / simul ⁊ basiliscum

¶ Autor docet hic q̄ basileos ⁊ rex idē sunt. ¶ Basileos cōponit̄ de basis ⁊ leos qd̄ est ppl̄us quasi basis ppl̄i. i. sustentamentū ppl̄i. Sed basileos est grecū ⁊ versum est latinū ⁊ dr̄ basileus lei. i. rex vl̄ imperator. vnde hec basilica ce. i. aula regia vel palaciū regis. sed modo basilica p trāslationē dr̄ eccl̄ia qd̄ est palaciū sūmi regis. ¶ A basilica dr̄ basilicanus a. um. i. palatinus sc3 aliquis de curia regali vel de palatio regis qd̄ cōponit̄ cū sub ⁊ dicitur subbasilicanus a. ū ⁊ subbasilicani ꝓprie dicuntur q̄ habitāt iuxta basilicam ⁊ sub alis eius. Item basilica est quedā herba (q̄ gentiana dicit̄) cuius radix dat fortitudinē ⁊ suauitatē omnibus vtentibus ea. Item a basileos dicitur hec basiliscus ci. rex serpentum qui solo visu iterficit animalia. ⁊ dicitur nasci ex ouo galli cuius puluis dicit̄ vertere omne metallum in aurum purissimum. vt dicunt quidam alchimiste. ⁊ vocatur ille serpens (anglice a cocatrice) ¶ Basileos Basilica. Basilicanus. Basiliscus

De balo siue balatu dic forte tu balatrones.
De baratro recte formari dic baratrones.

¶ Autor docet hic q̄ ista noīa baratrones ⁊ balatrones idem significant. ¶ Hic balatro onis. i. leccator. gulosus vel ꝓdigus vel ioculator (anglice a iougleur or a gloton.) Et nota hic q̄ balatro onis. ꝓducit illas duas syllabas ba ⁊ la. s̄m Hug. ⁊ Cath. ⁊ doctrinale. que s̄m autorem corripiuntur. vnde predictus versus potest corrigi sic. dat balatrones balo baratrū baratrones. ⁊ isto solo versu continetur sensus illoꝝ duoꝝ versuum. ¶ Hic baratro onis. a baratrū dicitur qd̄ est vorago atra. Et est baratro leccator vel gluto. q2 omnia baratro. i. ventri committit. ¶ Balatro Notabile Baratro

Unū significant batulus / batus / atq3 batillus
Uas affirmatur batulus quo pruna locatur.

¶ Autor dicit hic q̄ ista noīa batulus / batus / ⁊ batillus idē signt. ¶ Hic batus ti. est mēsura capiens qnquaginta sextarios vel tres ¶ Batus.

Abbatis
Batulus

modios Et deputatur tm̄ liquidis ꝓprie. licet etiā in alijs rebus talis mensura habeat. Un̄ cōponit cū ad. ꝛ ablata d dicit hic ꝛ hec abbatis indeclinabile p oēs casus. q̄ cū bato diuidit auenas vel aliud Et a bato dr̄ batillus li. vel batulus li. diminutiua. Itē batulus est vas ferreū quo ardentes prune siue carbones portant. vnde in vita sancti laurentij. Allati sunt batuli cū prunis ardentibus.

vide barrus elephas ac elephantus

Nam barrin grece graue dicitur esse latine.
Baro baronis grauis ac autenticus est vir.

Barrus
Baro
Elephas
Elephantus.

Autor docet hic q̄ ista noīa sunt eiusdē significationis. Hic barrus ri. qd̄ dr̄ de barrin grece qd̄ est graue latine. q2 aīal graue est. Et a barin dr̄ hic baro onis. i. vir ꝓbus/grauis ꝛ autenticus. Et est baro (anglice a baron) Hic elephas antis. dr̄ de elephas grece qd̄ est mons latine. q2 representat magnitudinē mōtis. Unde quidam Corpore tā grandes apud indos sunt elephantes. Ut bene firmiares mōtibus esse pares. Hic elephantus ti. de hic elephas dr̄. De barrus ri. dr̄ barrio ris. riui. ire. i. clamare ad modū elephantis. vn̄ hic barritus tus. tui. vox elephantis.

Lanigera vel oues/balantes/siue bidentes.
Dicimus: eiusdem tot nomina sunt animalis
Esset in his/si non vitaret ouicula versum.

Lanigera.
Ouis.
Balans.

Autor docet hic q̄ ista noīa sunt eiusdē significationis. Hec lanigera re. que cōponit de hec lana ne, ꝛ gero ris. quasi gerēs lanā. Hec ouis ouis oui. dr̄ de offero offers obtuli offerre. Hec balans tis. a balo as. dr̄. Hec bidens tis. componit de bis. ꝛ hic dens dētis. q2 binos dentes habet ceteris longiores. Hec ouicula le. diminutiuū de hec ouis ouis oui ouem.

Balteus insignes matronas aureus ambit
Hinc auro mixta contexunt serica fila.

Baltheus

Autor docet hic qd̄ sit balteus. Balteus est zona facta ex serico. cui fila aurea cōtexunt. q2 dn̄e ꝛ nobiles mulieres vtunt. ꝛ declinatur hic balteus tei. in singulari. sed in pl̄i inuenit masculini ꝛ neutri gn̄is. hi baltei vel hec baltea. fm Hug. est cingulū militare. sꝫ dictū quasi pendē. q2 ex eo signa dependēt ad demōstrandū legiōis militaris summā. i. sex miliū. sexcentariū. sexagintasex. q2 tot constituunt legionē. Un̄ ꝛ balteus dr̄ nō tm̄ qd̄ cingitur sed qd̄ etiā bene arma depēdēt. vn̄ balteolus li. diminutiuū a balteus a. um. i. balteo ornatus. ꝛ balterio ris. rui. ire. i. cingere. ꝛ est actiuū.

Balteolus
Balterio

Betam/magudetim/caulem dic esse secundū
Hinc adiectiuum nomen betacius exit.

Autor docet hic q ista noia beta/maguderis/caulis sunt eiusdē significationis. Beta est scds caulis q post primā abscisionē in eodez trunco nascit. Maguderis fm quosdā est truncus species oleris. Vn illud. Maguderis species oleris vel truncus habet. Hic caulis lis. de coaleo les. vel a coalo lis. i. crescere dr. Et est caulis generaliter herbarū vel olerum medius frutex. que vulgo tyrsus dr. q: a terra sursum ascēdit ex quo tractū est. vel specialiter quoddā genus olerū caulis dr. q: tyrsus illius amplius ceteris oleribus coalescit. Nota a beta dr betacius a. um. nomen possessiuū. — Beta. / Maguderis. Caulis. Betacius.

Signat idem bilis/offensaqz/rancor/ira
Sed proprie bilis est humor fellis amarus

Autor ponit hic q hec noia bilis/offensa/rancor/ira sūt eiusdē significationis. Hic bilis lis. a bis dr. i. fel fellis. vel sedes ire. vel ex cōmotione fellis pcedens amaricatio. Et ponit qnqz p ipso felle. vel p quolibet nigro vel malo humore. qnqz p ira. Hec offensa se. dr de offendo dis. qd est facere aliquē irasci vel inuenire cū eni ad lapidem offendimus illū inuenimus. vnde hec offensio onis. hec offensa se. i. culpa foris facti. Et hoc offendiculum li. illud idē quod culpa. vel illud ad qd pedem offendimus. vel obex vel impedimētū. Hic rancor oris. a ran dr qd est ira vel locus ire. Et est rancor indignatio/dolor/amaritudo mentis vel fetor. pprie carnis ex vetustate pueniens. hic rancidus a. um. i. iracundus fetidus. amarus ex vetustate. insipidus rancidulus a. um. aliquantulū rancidus. a rancor hec rabies ei. Hec ira ire ab vr qd est lingua caldea. ignis siue flamma dr. deriuat. dr ira quasi vra. q: accendit et inflāmat. vnde irascor aris. sum. irasci. Unde iracundus a. um. facile irascens. q: accenso sanguine in furorē impellitur. — Bilis. Offensa. Rancor. Ira. Iracundus.

Ex geminis libris constat mensura bilibris.

Autor docet hic q hoc nomē hic hec bilibris hoc bre. cōponitur de bis. libra e. Vn mensura bilibris cōstat ex geminis. i. duabus libris. Libra est que pficit de duodecim vnciis. habetur pfecti ponderis. q: cōstat tot vnciis quot mēsibus annis. Et dr libra a libera. ra. q: fit libera cūcta pōdera pcedētia in vno cōcludat. — Bilibris. Libra.

Dicuntur bifores value gemine coeuntes.

Autor docet hic q hoc nomē bifores cōponit a bis fores. dicuntur bifores biforibus duplices fores. Et hic hec biforis hoc re. i. duplex. Unde Ouidius. ii. metha. Argenti bifores radiabāt lumine value. bifores value. i. duplices value. Fores a foris vel foras dicitur. declinatur in plurali numero. he fores forium. Sed in singulari inuenitur gtō huius foris. accusatiuo hanc forem. Et dicūtur fores quia foris ponuntur. foris aperiuntur voluuntur. vnde hic forculus forculi. deus qui preest foribus eas custodit. Hec — Bifores. Fores

Ualua
Uulua

ualua lue. dr̄ a voluo is. ꝛ value sunt ꝓprie que interius voluuntur ꝛ sunt duplices ꝛ replicabiles. ¶ Uulua quasi ualua. i. ianua ventris vel qꝛ semē recipiat. vel qꝛ ex ea fetus ꝓcedat. Uulua etiā dr̄ sumē

Geminus

suis. ¶ Et geminus a. um. i. duplex vel duo. Uñ gemini dicunt duo simul nati. ꝛ nō tm̄ duo simul nati. sed ꝛ plures simul nati. Et dr̄ geminus a gigno nis. nui. ere. nitum tu. in supinis.

Intono vel resono/ reboo/ boo/ mugio/ clamo.
A boo buccella fit/ buccula/ bucca/ boatus
De cano de bucca/ cum buccino buccina fiunt
Os oris bucca/ minuit quoqꝫ buccula sensum.
Infantum buccas/ ostilla vel ostula dicas.
Est buccela cibus: quantū semel accipis ore.

Intono
Resono
Reboo
Mugio

¶ Autor docet hic in versibus que sunt verba cōueniētia in sigtōe cū hoc verbo boo boas aui. are. ꝛ sunt ista. ¶ Intono as. aui. are. in tonitū intonitu. qḋ cōponit̄ de in ꝛ tono as. aui. are. ¶ Resono as. aui. are. ꝛ cōponit̄ de re. ꝛ sono as. aui. are. sonitū tu ī supino. ¶ Reboo as. aui. are. de re. ꝛ boo boas aui. are. boatū boatu. ¶ Mugio gis. ire. mugitū tu. in supinis. ꝛ est ꝓprie boū. Uñ hic mugitus tus tui. clamor vel vox boū. Uñ Ouidius in libro de remediis. Parte sonant alia sylue mugitibus alte. Et querit̄ vitulū mater abesse suum Et cōponit̄ mugio admugio/ cōmugio/ obmugio. ꝛ est neutrū cū oībus suis cōpositis. ꝛ ꝓducūt hanc syllabā mu.

Clamo cum compositis.

¶ Clamo as. ui. are ab hic calamus mi. dr̄. i. clamorē facere sonare. quasi clamare. vnde hic clamor oris. a quo clamosus a. um. Et nota ꝙ clamo est verbum neutrū. ponit̄ tn̄ qñqꝫ trāsitiue. sed improprie. vt clama illū. i. cū clamore voca illū. Et cōponit̄ acclamo as. aui. ꝯclamo as. aui. reclamo as. aui. are. Et sunt neutra oīa cōposita a clamo.

Boo as. ꝛ deriuatiua.

¶ A boo buccella ꝛc. Autor docet hic ea que sunt deriuata ab hoc verbo boo boas. et sunt ista. hec buccella le. ꝛ est diminutiuū de bucca ce. ꝛ hec buccula le. ꝛ est diminutiuū de bucca ce. a boo as. dr̄ folliculus ꝛ inflatio. Uel bucca est nomē ficticiū sumptū ex ꝓprietate vocis ipsius rei.

Bucca
Bucco onis.
Duribuccus

Et a bucca ce. hic bucco onis. i. verbor̄ sator. ꝗ multū loquitur ꝛ multum comedit. Proprie ꝗdem bucco dr̄ garrulus ꝗ loquacitatē oris sui nō sensu cūctos exuperet. ¶ Item bucca cōponitur cū durus a. um. ꝛ dr̄ hic duribuccus ci. ille ꝗ nunꝙ vult os vel buccam aperire.

Boatus

¶ Hic boatus tus. tui. a boo as. dr̄. i. sonus boum. Item a bucca dicitur hec buccina ne. vel dr̄ a boo as. qꝛ sonat.

Buccina

Uel ſm istū autorem buccina cōponitur de hec bucca ce. ꝛ cano is. qꝛ in illa canimus cū bucca. scꝫ sufflando. Et inde buccino as. i. cū buccina sonare. ꝛ hic buccinus ni. i. clangor buccine. Hug. dicit ꝙ cano cōponitur cum buccina ꝛ dr̄ hic buccinen buccininis. cū bucca canēs.

Constructio

¶ Cōstrue.

Infantum buccas rc. Dic. i. dicas. buccas infantum. i. puerorum esse ostilla vel ostula. Ostillum vel ostulum vtrumque est diminutiuum de os oris. scilicet paruum os. et buccella est cibus. accipis. i. quantum potes accipere semel in ore tuo. Et est buccella diminutiuum de bucca. et etiam buccula. Item bucula pot esse diminutiuum de hic et hec bos bouis. et tunc bucula est parua bos. Unde Uirgilius in bucolicis. Aut errans bucula campo. ¶ Item a buccula hic buccellarius rij. i. gluto vel leccator. | Bucula

Inter se lituus/tuba/tybia/buccina/distant
A lituo gracilis sonus exit/ grandior illis
A componenti sortitur buccina nomen

¶ Hic docet autor quod ista noia in generali sunt idem. in speciali tamen differunt. scilicet lituus rc. Lituus est tuba generalis gracilem sonum emittens. ¶ Tybia dic. est instrumentum musicum quia primum de ceruinis et gruis pedibus et cruribus hynnulorum fieret. sed postea abusione de vnaquaque re fiebant tybie. Et dicitur tybia cyrpus vel genus vasculi in modum scrinij ex virgulis textum. Unde. Tybia dat sonitum. sic portat tybia totum. ¶ Hec tuba be. anglice a trumpe. Legalis erat fistula cantatoria de argento ad quattuor ordinata. Unde versus. Legalis populi tuba. cum clangore vocabat. In bello castris festisque tonabat. ¶ Buccina. secundum istum autorem. componitur de bucca et cano. ¶ Construe. Ista noia lituus tuba/tybia/et buccina. distant. i. differunt inter se. Gracilis sonus. i. exilis et subtilis. exit. i. emittitur. a lituo. sed grandior sonus exit illis. i. ab illis. s. tuba/tybia/et buccina. hec buccina ne. sortitur. i. habet vel percipit. nomen a componenti. s. a cano nis. et hec bucca ce. | Lituus | Tybia | Tuba | ¶ Buccina | Constructio

Bubo/bubastus/bos/bostar/buceta/buris. | ¶ Bubo
Bubulus/et bulbus/buculus/buglossa/bubulcus
De boue preterea fit bolforus boetes
Est bostar statio bouis/est curuamen aratri
Buris/bubastus/tumidus est vua racemis
Bos paruus buculus/sed bubalus est boue maior
Forme consimilis: ac alterius speciei.
Sunt pisces bulbi/seruant armenta bubulci
Lingua bouina sonat/gramen buglossa vocatur.
Sed cornuta sonant/animalia buceta grece
Sed via bosforus/est bouis appellata meatu.
Arcteo defixa polo stat stella boetes.

¶ Hic cōmemorat autor quedā noīa consonantia ſm vocē. que tamen differunt inter ſe ſm rem. deriuata ab hoc noīe hic ⁊ hec bos bouis. Primo ponit numerū postea repositōem illoꝝ subiungens. Primo ergo dicit ꝙ iſta noīa fiunt de bos bouis. ſ. bubo bubaſtus ⁊c. ⁊ preterea hoc nomen boſſorus fit de bos atqꝫ boetes. fit de bos

Boſtar ¶ Eſt boſtar ⁊c. Hic exponit predicta noīa ſic. hoc boſtar aris. eſt

Bubaſtus ſtatio bouis. i. boum. ſcꝫ ſtabulū in quo ſtant boues. ⁊ ſic videtur boſtar cōponi de bos bouis. ⁊ ſto ſtas.

Buris ¶ Hec buris buris ri. eſt curuamen. i. curuatura aratri. ⁊ dr̄ de bos. ¶ Hec bubaſtus ti. eſt vua cū tumidis racemis. i. maturis racemis

Buculus ¶ Buculus eſt paruꝰ bos

Bubalus. diminutiuū de bos bouis. ſed bubalus eſt maior boue. cōſimilis forme. ac ꝓ ⁊ alterius ſpeciei. Unde in vita ſancti Marci dr̄. Trahamus bubalū ad loca bubali. nec bubalus eſt idē in ſpecie cū boue.

Bulbi ¶ Bulbi ſunt qdam piſces cū magnis capitibus de qbus commemorat Ouidius. Damus a libicis bulbus tibi miſſus ab oris. Itē Quintus ſeruius dicit. Contritus cū melle dabit medicamina bulbus.

Bubulci ¶ Bubulci. i. cuſtodes boum. ſeruant. i. cuſtodiunt armenta. Et dr̄ bubulcus de bus. qđ eſt bos. ⁊ ycos cuſtos. quaſi cuſtos bouis. i. boum. Unde Uirgilius. Tarde venere bubulci ⁊c.

Bugloſſa ¶ Bugloſſa vocatur gramen. i. quedam herba. nam ſonat idem qđ lingua bouina. Dr̄ enī bugloſſa a bus. qđ eſt bos. ⁊ hec gloſſa. i. lingua q̄ſi lingua bouis vel gloſſa bouis.

Bucera ¶ Sed bucera ſonāt grece cornuta aīa lia latine. Et dicitur bucerus a. um. de bus. qđ eſt bos. ⁊ ceros grece quod eſt cornu latine. Unde buceri ſunt boues cornuti. Uñ Ouidius. Lanigeroſqꝫ greges armentaqꝫ bucera pauit. lanigeros greges. i. oues armenta. bucera. i. boues.

Armenta Armenta autem ſunt proprie collectiones boū.

Boſſorus ¶ Sed boſſorus eſt via appellata meatu vel trāſitu bouis. Eſt enim mare biſſorus. vbi bos tranſiuit. Unde de ipſa dictione cōmemorat dicens. Aſtringens biſſorus vndas. Et cōponitur de bos bouis. ⁊ foros quod eſt ferre.

Boetes Stella boetes ſtat de fixa in arcteo polo. i. boriali polo. Arctos nāqꝫ eſt ſtella fixa iuxta polum arcticū verſus partem borealē. vnde arcticus a. um. i. borealis.

Polꝰ articꝰ. Polus ātarticus. Eſt enim polus duplex. ſcꝫ polus antarticus. polus articus. eſt in ſummitate ſpere. ⁊ ſic directe in borea. Polus antarticus eſt in infima parte ſpere directe in oppoſitū poli arctici. Et illi duo poli ſūt axes quibus voluitur totum celum.

Eſt buſo/rana/ranunculus/atqꝫ rubeta
Turpis auis bubo/turpiſſima belua buſo.

¶ Autor docet hic ꝙ iſta noīa rana/ranūculus/⁊ rubeta ſūt eiuſdē

Buſo. ſignificatōis cū hoc noīe hic buſo onis. Et eſt buſo viliſſima rana. fugiens ⁊ habitās in ſiccis cauernis muroꝝ ⁊ parietū.

Rana ¶ Rana dr̄ a ran qđ eſt ira. vñ ⁊ rancor dr̄.

Ranūculus ¶ Hic ranūculus li. deriuatiuū ſiue diminutiuū.

Rubeta ¶ Hec rubeta te. de rubus bi. dr̄. q2 in rubis moratur.

¶ Turpis auis bubo ꝛc. Hic ponit dr̃a inter bubonē ⁊ bufonē. Bubo est quedā auis que a sono vocis nomē hꝫ. de q̄ cōmemorās Ouidius dicit. Fedaqꝫ sit volucris venturi nūcia luctus. Ignauus bubo dirū mortalibus omen. Bufo est turpis rana vt supius exponitur. ¶ Construe. Bubo est turpis auis. scꝫ bufo est turpissima belua. i. bestia. bubo (anglice a nowle) bufo (anglice a tode) Constructio

Res eadem blata vespertilioqꝫ vocata.

Hinc declamare garritu fit blaterare.

¶ Hic vespertilio de vespera dicit auis in vespere volans. ¶ Hec blata te. ſm Hug. de blatero as. dr̃ quoddam aīal de nocte tantū ambulans. que cōprehensa manū intingit. sed ſm istū autorē idē est qđ vesptilio. Alij dicunt ꝙ est genus muris in subterraneis cauernis habitans. ¶ Blatero as. ſm istū autorē de blata dr̃. i. clamare ad modū blate. hug. dicit de blatero as. dr̃ hec blatera re. que ē sonus rane. Et est blaterare stulte ⁊ sine causa loqui. vel detractare. vł detrahere. vel trepide aliqđ pferre. i. metu trepidātia verba referre vel pferre. qđ ⁊ balbutire dicitur. Blata Blatero

Mercedem cursus brauium victoria donat

¶ hoc brauiū uij. est hasta vel gladius ad finē stadij positus. q̄ solebat dari certatim currētibus p mercede. Et dr̃ brauiū quasi breuis vie preciū vel premiū. ¶ hug. dicit. brauiū. laurea. palma. munus. premiū. cursus. quasi parauiū. i. partū ⁊ acqsitū vi ⁊ virtute. vn̄ hic ⁊ hec braueta te. q̄ accipit brauiū. i. mercedē cursus. Brauium

Bractea/bracteola/tenuissima lamina fertur

¶ hec bractea tee. de brancus ci. dr̃ tenuissima lamina auri. vn̄ hec bracteola diminutiuū de bractea. Et etiam bracteola dr̃ campanula aurea. vnde bracteatus a. um. i. bracteis ornatus ſm hug. sūt lamina (anglice a plate.) Bractea Bracteola

Imber/hyēs/bruma/trib⁹ his res vna vocat.

Sed nomen bruma trahit a breuiate dierū.

Nāqꝫ brachos grece breue dicitur esse latine.

Fertur humera dies cōponunt hec duo bruma

¶ Ista tria noīa scꝫ ymber/hyems/bruma. idē significāt. ¶ hic ymber bris. bri. dr̃ a greco ymbros ¶ hec hyems mis. mi. alias hyems grece qđ est dimidiū latine dr̃. q: tunc breuiori ⁊ diminuto vsqꝫ ad medietatē vel vltra sol vertitur circulo. Et nota ꝙ in hoc noīe hyēs nō est p. ¶ hec bruma me. cōponitur de brachos qđ est breue. ⁊ humera dies. quasi brassos dies. i. breuis dies. ppter breuitatē dierū q̄ sunt. Et dr̃ bruma matutinale ppↄ̄e frigus. tempus vero dicitur bruma a breuitate dierum. ymber hyems Bruma

¶ **Brucus**

Brucus & atelabus/tes vna locusta vocatur
Hec tres etates tria nomina dant animali
Cum breuis est brucus/cum de tellure leuatur
Dicitur atelabus/postq̄ sit adulta locusta
Nomine concordi quasi longā dicimus hastā.

¶ Ista noīa brucus/atelabus/ꝛ locusta idē significant. ¶ Hic bru-
cus ci. dicitur a brachos qđ est breuis. q: cum nascitur breuis est. ꝛ
Atelabus — de bruco fit atelabus. Et dr̄ atelabus quasi alta lambens. vel q̄a est
Locusta — a tellure eleuatus. vel est longus sicut tela. ¶ Hec locusta ste. com
ponitur de longus ꝛ hec hasta. vnde ꝛ tam greci tam maritimā q̄
terrestrem astaron appellant. ꝛ dicunt quod est grillus vel aliud si-
mile. Vel locusta quasi loco sta.

¶ **Canis**

Est canis/& catulus/leporarius/atq̄ molosus
Ni metra peccarent odorissecus esset in istis

¶ Ista noīa canis/catulus/leporarius/molosus/ꝛ odorissecus idē
Canis — significāt. ¶ Hic ꝛ hec canis nis. m. vñ versus doctrinalis. Est hic
ꝛ hec testis ciuis burgēsis ꝛ hostis. Et canis ꝛc. Et dr̄ canis de ca
Catulus. — no nis. cecini ere. ¶ Hic catulus li. diminutiuū de canis. ꝛ sunt ca
Leporarius — tuli ꝓprie filij canū. abusiue tñ filij aliaꝝ bestiarū. ¶ Hic leporarius
Molosus — rij. de lepus oris. dr̄. q: maxime ꝓsequtur lepores. ¶ Hic molosus si.
magnus canis. a melo lis. dr̄. quasi ad molendinū paratus. Vel di
citur molosus a molia quadā terra vbi optimi ꝛ magni canes abū
Odorissecus. — dant. ¶ Hic odorissecus ci. ꝛ tunc mutatur q in c. cōponitur de hic
odor oris. ꝛ sequor ris. quia odore sequitur feras vel bestias quas
Notabile — venatur. Et nota q̄ odorissequus ꝓducit hanc syllabam do. sed au-
tor iste corripit eam necessitate metri. ꝛ ideo excusat se in principio
istius operis. ibi. Sed quia dactilici ꝛc.

¶ **Celum**

Ether/& ethra/polus/celū dicatur olympus.

¶ Ista noīa ether/ethra/polus/ꝛ olympus idē signt cū hoc nomīe
Ether — celū li. ¶ Hic ether ris. ꝓprie est superius elementū. s. ignis. ꝛ est
nomē grecū. ꝛ facit acc̄m singularē etherē vel ethera. ꝛ ille accusa-
tiuus ethera transfert in noīatiuum. ꝛ declinat hec ethera ethere.
Polus — ¶ Hic polus li. a polio lis. i. ornare dr̄. q: politus est. i. ornatus stel
Axis — lis. Polus etiā dr̄ extremitas axis. ¶ Et est axis linea idealis. i.
naturalis. que dirigit a polo artico vsq̄ ad polū antarticū ꝑ medi-
tulliū terre. Hug. dicit. Poli sunt due stelle in capite axis. ꝛ dicūt
a polliēdo q: rotundi sunt. Et ponit q̄nq̄ ꝓ celo. q: politū est ꝛ scul
Celum — ptū varijs stellis. ¶ Hoc celū li. dr̄ de celo as. qđ in vna significatio
ne est ꝯtrariū ad reuelare. q: celat nos celestia. Vel dr̄ celum a celo
as. qđ in alia significatōe idē est qđ sculpere vel pingere. q: celū est

celatū.i.sculptū vel pictū varijs stellis. Uel cōponit̄ celū a casa ely-os qd̓ est sol. quasi casa elyos.i.solis. ¶ Et nota q̄ triplex est celum aereum/sydereū/ꝛ empireū. Aereum celū est ille locus q̄ est inter terrā ꝛ firmamentū. Sydereū est vbi fixe sunt stelle in firmamento ꝛ planete errātes. Celū empyreū est vbi angeli ꝛ archangeli sunt. Et dr̄ empyreū ab en qd̓ ē in. ꝛ pyr qd̓ ē ignis. q2 ille locus est tot9 igneus. videlꝫ ardens in caritate dei. ¶ Hic olympus pi. dr̄ de olō qd̓ est totū. ꝛ lampas quasi totū in lāpade.i. ardens in igne.i. caritate. Uel componit̄ olympus ab olon qd̓ est totum. ꝛ fos qd̓ est lux vel ignis ſm Huguitionem.

Notabile

Olympus

Est latrina locus/idem cacacūba/cloaca.

¶ Ista noīa latrina ꝛ cacacūba vnū significant cū hoc noīe cloaca ce. ¶ Hec latrina ne. de lateo es. dr̄.i. priuat9 secessus in domo que alio noīe dr̄ priuata te. Latrina quasi latrans ani. q2 anus.i. culus latrat. ꝛ est ethimologia. ¶ Hec cacacūba be. dr̄ de caco as. q2 ibi cacat̄.i. malus humor vel mala possessio vel mala substātia reponit̄ ¶ Hec cloaca ce. a colo as. aui. are. q2 fece s ibi colant̄.i. purgant̄ ꝛ emittunt̄. Un̄ hic cloacari9 rij. q̄ eā facit vel purgat (āglice a gūge fermer) ꝛ dr̄ cloaca a cleo qd̓ ē sorbere. q2 sorbet feces illuc defluētes

cf Cloaca.

Latrina

Cacacūba

cf Cloaca

Cloacarius

Signat idē quasi triste tegēs tristega vocata
Dicunt tristega sunt quedam tricamerata
Nam stegen grece tectum dixere latine

¶ Hoc tristegū gi. idem qd̓ cloaca in vna sigtione. in alia vero est domus habens tres cameras. Dicitur etiā q̄ arca noe fuit distrincta p tristega. Et ꝓducit penultimā ſm istū autorē ꝛ plures alios. Un̄ doctrinale. Ante g corripis e. sed abest tristega ce. tegus. Alij dicunt q̄ corripit penultimā. qd̓ pcipit p grecum. ex quo cōponitur Nam componitur de tris qd̓ est tres. ꝛ tegen grece. sic telos cuius prima syllaba scribitur cum breui e. vnde q̄dam dicit. Qui tristega legit hic contradicit acheis.i. regis.

Tristegum

Corda/fidis/restis/est funis/funiculusqꝫ
Est antemna/rudens/amentum iūgitur istis
Est a rudo rudens/fidicen fidis/ꝛ cano format

¶ Oīa ista noīa fidis restis sunt eiusdē significatōis cū hoc nomīe hec corda. ¶ Hec corda de. dr̄ de hoc cor cordis. q2 sicut pulsus cordis est in pectore. ita pulsus corde est in cythara. ¶ Hec fidis dis. di. est corda cythare/ꝛ dr̄ de findo dis. fidi findere. Fidis cōponit̄ cū cano is. ꝛ dr̄ hic fidicen fidicinis.i. q̄ cū corda canit. vn̄ hec fidicina ne. cytharista que cū fide canit vel cantat. ¶ Hec restis tis. ti.i. funis. qd̓ fit ex funibus ad aliq̄d trahēdū. Et dn̄r restes q2 his rhe

cf Corda

Fidis

Restis

Rhetio
Funis

tia tendātur. vel qꝛ rates detineāt. ⁊ dr̄ restis ab hoc noīe hoc rhete tis. Vn̄ hic rhetio onis. q̄ facit vel vendit restes. ¶ Hic funis is a fos qḋ est lux dr̄. qꝛ funes ante vsum papyri olim in vsum luminis fuerunt circūdati terra. Vn̄ funiculus li. diminutiuū. ⁊ ꝑ cōpositionē hic funābulus li. q̄ sup̄ funē ambulat.

Antemna

¶ Hec antēna ne. est corda capitalis in naui que sursum dirigit velū. Et dr̄ antēna qꝛ ante se habet aquas. Vel dr̄ antēna partica ex qua velū dependit quasi ante amnē posita. Unde Ouidius in libro tristiū. Non tulit antemnas aurea secūda meas. Et cōponit antēna ne. de ante ⁊ amnꝰ nis amni. i. fluuius vel aqua.

Rudens
Notabile

¶ Hic rudēs tis. a rudo dis. di. rudere dr̄ Et rudētes dicunt funes qbus velū sursum trahit. Et dicunt sic ex nimio stridore quē faciūt. Et nota ꝙ rudo dis. i. clamare. ⁊ proprie est asinoꝝ. ⁊ est prima breuis. Vn̄ Ouidius. Ecce rudens rauco sileni victor asellus. Intēpestiuos edidit ore sonos. Unde ille versus persiū falsus est. Findor. ⁊ archadie pecuaria rudere credas. Si enī esset longa faceret preteritū rusi. sicut ludo dis si. qḋ nihil est. sic dicit Hug. Doctrinale dicit ꝙ prima syllaba de rudo indifferens est sicut rudo pones ceu metra requirūt. qꝛ Persius ꝓducit vt supra. Et Ouidius corripit in alio loco. ibi. At rudit a scabra turpis asella mola.

Amentum

¶ Hoc amentū ti. i. corrigia qua iaculum vibratur ⁊ ꝓiicitur vnde amento as. i. iaculum vibrare. Hoc amentū f̄m Hug. est corrigia ligata in medio haste vel lancee. quasi amentum ligatum vel quasi haste aptum. vnde amento as.

Cantaros/⁊ patera/calices/⁊ pocula/crater Cyphus apud veteres/comitant cornua cōcha Cimbia/vel ciatus/crathesia iungimus istis.

¶ Oia ista noīa sunt idē in sigtione. s. vas in quo potat vel bibitur

Cantarus.
Patera
Calix

¶ Hic cātarus ri. i. vas vinariū qḋ cātando deportat circū circa in tēplo. ¶ Et patera dr̄ de pateo es. qꝛ patēs est superius. ¶ Hic calix cis. a caleo es. dr̄. Solebāt aūt antiqui calidā ⁊ frigidā potionē miscere in calice. vn̄ ⁊ calix dictus est a calida potione. vt ait hug.

Poculum
Epygrāma.
Craterus

¶ Hoc poculū li. i. potus vel vas quo bibit. Vn̄ Marcialis cocus. Sceuola tu comedis apud oēs. nullus apud te. Alteriꝰ gustas pocula. nemo tua. Aut tu redde vices. aut desine velle vocari. Turpe qdem est semp sumere. nilq̄ dare. ¶ Hic craterus. dicit Hug. est quoddā vas habēs duas ansas. ⁊ est ꝓp̄ie genꝰ calicū. i. poculoꝝ. Et fiebat priꝰ de ꝯnexiōne virgaꝝ. vn̄ hic craticulus li. diminutiuū

Cyphus.

¶ Hic ciphus f̄m quosdā dr̄ de cephas grece qḋ est caput latine. qꝛ totus cōsistit in capite. i. in rotūditate. qꝛ rotundū vas est. ⁊ corripit primā syllabā. Vn̄ Xꝰ doctrinalis. I sup̄ f lōga. nisi cōpositius ciphusq̄. Sed dicūt ꝙ apud veteres ꝓducit primā syllabā. Vn̄ de cōtēptu mūdi. Insignesq̄ thori. cupe ciphiq̄ decori. Cūcta relinquē.

tur &c. Sed ego credo q prima syllaba de ciph9 est cois syllaba qa grecu est. et potius prima diceda est loga q breuis. qr sic scribit apd eos. cyphos. vn de hec caro carnis dr. qr veteres solebat bibere in cornib9. ideo ponit p vase de quo bibit. et adhuc cornu p vase habetur. ¶ Hec concha che. p quoddam vase terreo inuenit. vt dicit Hug. et dr de cauus a. um. qr intus cauata est. ¶ Carchesia pprie sunt in cacumine arboris nauis troclee. quasi foramina p que funes trahunt. vn queda vasa ad silitudine illor facta carchesia dicuntur. ¶ Troclee aut sunt vocate. qr rotulas habet. Troclos aut grece rota dr latine. ¶ Hoc cimbiu bij. de hec cimba b dr. qr fit ad moduz cimbe. ¶ Hic ciatus ti. dr de cieo es. i. commoueo es.

Concha
Carchesia
Troclee
Cimbum
Ciatus

Artauos/canipulos/adiunge nouacula cultros
Cultellos/qz spatas/rasoriq iungimus illis
Deqz spata credas sic dictos esse spadones.

cultellus

¶ Ista conueniut in signione scz artauus &c. cu isto noie hic culter tri. tro. vel hic cultellus li. lo. ¶ Hic artauus ui. pprie est paru9 cultellus cu quo penne aptant q ponit in pennario iuxta penas. Et dr de artus a. um. qr artu locu vendicat. ¶ Hic canipulus. i. artauus. qd nome vulgus imposuit. ¶ Hec nouacula le. i. rasoriu. a nouo as qr nouat hoiem. vn illud. Nouacula no ascedet sup caput eius. Et Psalmista. Sicut nouacula acuta fecisti dolum. Item nouacula dr ferreu instrumetu quo solet radi pergamenu. ¶ Hic culter tri. a colo lis. dr. qr anteq falces essent vepres. vites et arbores eu cultellis putabant et colebantur. vn hic cultellus li. diminutiuu. ¶ Hec spata te. i. gladius. a spacio dictus. qr fit spaciosus amplus et latus. vel dr a spatin qd est passio. ¶ Hoc rasoriu rij. de rado is. rasi radere dr. i. nouacula. ¶ Hic spado onis. fm istum autorem dicitur de hec spata te. qui cum spata abscidit sibi testiculos. vel cuius testiculi abscidutur cum spata. Hug. dicit spado deriuari de hic spadix cis. i. palma. spado id est eunuchus.

Artauus
Canipulus
Nouacula
Culter
Spata
Rasorium
Spado.

Est cophin9 calath9/cu sporta/sportula corbis.
Qualus/quasillum simul istis associandu.

Cophinus

¶ Oia ista que hic ponunt idem significant cu hoc noie hic cophinus ni. Et est cophinus pprie illud vas quo fimus vel stercora deportantur ad terras impinguandas. Unde ibi scribit. Manus eius in cophino seruierunt. id est ad tale officium fuerat deputatus ioseph in egypto vt portaret fimu in cophynis. et est grecu. ¶ Hic calathus ti. de calon grece. qd est lignu latine. ¶ Hec sporta ab asporto as. dicit. quoddam genus vasis vimineu vel virgeum. Un Paulus. In sporta dimissus sum per muru. Unde hec sportula le. et sportella diminutiua. Uel sporta dicitur a sporto frutice. Un in quibusdam

Calathus
Sporta

Corbis
Qualus.

locis texitur. ⁊ hic sportarius rij. q facit sportas. ⁊ sportarius a.um. ad sportã ptinens. ¶ Hic corbis bis.bi. (anglice a secle lebe) quasi corbis a coruus a.um.dr. ¶ Hic qualus li. de colo as.dr. vas vinariũ vinineum. vel de salice per quod mustum colatur. vnde quasillus li. vel hoc quasillum li.lo.

Caseus.

Fiscina/fiscella/quo caseus efficiatur
Vas est vas lactis mulctrũ mulctralecꝫ dicas
Quod de mulgere nomen sibi constat habere.

Fiscina
Mulctrum.

¶ Fiscina ne. a findo findis fidi findere dicitur. vas factum ex vimine in quo fit caseus. Unde hec fiscinula le. diminutiuũ. ¶ Hoc mulctrũ tri. ⁊ hoc mulctrale lis. sunt vasa in quibus lac colligitur siue mulgetur. ⁊ a mulgeo es. dicuntur.

Balteus ⁊ strophéũ/cinctoriũ/cingula/zona

Cingulum.
Balteus
Stropheus
Cinctorium
zona

¶ Ista noĩa idẽ significant cũ hoc noĩe cingulum li. ¶ Hic balteꝰ baltei. Sed in plurali inuenitur hĩ baltei vel hec baltea. Et est balteus signũ militare. ¶ Hoc stropheũ .i. cingulum. ⁊ pprie aureum cũ gemmis. quia a posteriori parte conuertitur anterius. Et dr de strophos grece qđ est conuersio latine. ¶ Hoc cinctorium rij. ⁊ hoc cingulũ li. de cingo gis. dicuntur. Sed hec zona ne. est cingulum ppãe latum. Unde hic zonarius rij. qui facit zonas. ⁊ zonarius a.um ad zonam pertinens.

Sunt ocree calige/quas tibia portat amictus.

Caliga.

¶ Ista noĩa ocree/calige/tibialia/calciamenta que suras tegũt dicte q: crura tegunt. Unde ocreatus a.um. q ocreas habet. vñ ocreo as.aui.are.i.iduere. Et est actiuũ cum omnibus suis cõpositis. Et sunt ocree siue de ferro siue de coreo. ¶ Hec caliga ge. a calceo as. dicitur. est calciamentũ crurũ. siue sit de panno siue de ferro. Uel caliga dicitur de caligo a s. quia calige sursum ligantur cum ligulis. vel a callo pedum dicitur caliga.

Camisiã/simul interulam/tem dicimus vnã
Additur his aliã subitura subuncula/ vestis

Camisia.
Camisiarius.
Interula
Subuncula

¶ Ista noĩa interula/ subũcula vnũ significant cũ hoc noĩe hec camisia. Dicitur camisia q: in ea dormimus in camis .i. in castris nostris. Uel dr sic quia pmũ fiebat de canapo. Unde camisiola le. diminutiuũ. ⁊ camisiatus a.um. qui habet vel indutus est camisiam. ¶ Hec interula le. dicitur de interius ⁊ vo vis. quod est humecto as. q: humectatur interius p sudorem nostrũ. Uel dr de interio ris. interiui ire. ¶ Hec subũcula le. de subeo bis. dicitur. quia subit ceteris vestibus vel ceteras vestes.

Crudus.

Crudus/crudelis/austerus ⁊ improbus/atrox

Est ferus/atq; ferox violentus/acerbus/ac acer
Impius/immitis/seuusq;/molestus/iniquus
Asper/inhumanusq;/tyrannus/siue ꝓteruus.
Toruus/⁊ indomitus/his iūgaturq; seuerus.
Predictis dirus/sociabitur/⁊ truculentus.

¶ Omnia ista noīa idem sunt in significatiōe. ¶ Crudus a.um. de cruor ris. dicitur. Et est ꝓprie crudus nō coctus quasi cū sanguine Et inde ꝑ translationē dicitur homo crudus quasi nō coctus. nec sā guine humilis. Est eni asper ⁊ durus. ¶ Hic ⁊ hec crudelis. ⁊ hoc crudele. a crudus a.um. dicitur. ¶ Austerus a.um. ⁊ hic ⁊ hec austeris ⁊ hoc austere. in eodem sensu ab auster tri. dicitur. ¶ Improbus a.um. componitur de in. ⁊ probus a.um. ¶ Hic ⁊ hec ⁊ hoc atrox cis. de ater a.um. ¶ Ferus a.um. de fero fers dr. ¶ Hic ⁊ hec ⁊ hoc ferox cis. de fero fers dicitur. ¶ Similiter violētus a.um. cōponitur de vi ⁊ lentos grece qd est plenū latine. vnde hic ⁊ hec violens tis. in eodem sensu. ¶ Acerbus a.um. de acer dicitur. ¶ Hic acer acris ⁊ hoc acre dr de acuo acuis. ¶ Impius a.um. cōponitur de in. ⁊ pius a.um. ¶ Hic ⁊ hec immitis ⁊ hoc immite. de in. ⁊ mitis. ¶ Seuus a.um. vñ hec seuicia cie. ⁊ seuio uis. ire. ¶ Molestus a.um. de moles lis. dicit. vnde hec molestia ⁊ molesto as. actiuum. ¶ Iniquus a.um. componit de in. ⁊ equus a.um. ¶ Asper a.um. vnde hec asperitas tis. de aspero as. qd componitur exaspero as. ⁊ sunt actiua. ¶ Inhumanus a.um. componit de in. ⁊ human9 a.um ¶ Tyrannus ni. no. a tyro grece qd est fortis latine dicit. Unde hec tyrannis dis. i. crudelitas. Et de tyrannus hic tyrannulus li. diminutiuū. ⁊ tyrannicus a.um. ⁊ hec tyrannia tyrannie. ¶ Proteruus a.um. de pro. ⁊ toruus componit. ⁊ est ꝓteruus crudelis valde terribilis. ⁊ comparat. vnde hec ꝓteruitas tis. ⁊ ꝓteruio uis. iui. ire. id est esse vel fieri ꝓteruū. supbire. crudere. ferocitate. ¶ Toruus a.ū de torqueo es dr. i. crudelis/terribilis. qr fit torto vultu. ⁊ comparat ⁊ inde hec toruitas tis. ¶ Indomitus a.um. de in. ⁊ domitus cōponitur. ¶ Seuerus a.um. de latis ⁊ verus a.um. cōponit. q tenet sine pietate iusticiā. qd dr seuerus quasi sequens vera. ethimologia est non cōpositio. Item seuerus est qdam mons in ytalia. ⁊ seuerus comparat. vnde hec seueritas tis. i. austeritas atis. rigor integritas iudicij. vehemētia vltionis. ⁊ seuero as. qd nō est in vsu. Sed cōponitur asseuero as. i. affirmare. asserere. perseuero as. i. ꝑsistere in ꝓposito ꝑmanere. vñ ꝑseuerans. ⁊ cōparat. vñ ꝑseuerāter aduerbiū. ⁊ hec ꝑseuerantia tie. ¶ Dirus a.um. de hec dira re. dr. que est furia infernalis. Et dira re. de durus a.um diriuat. ⁊ illud de duro as ¶ Truculētus de trux ⁊ lentus. qd est plenū componit.

Crudus
Crudelis
Austerus.
Improbus
Atrox
Ferus
Ferox
Violentus
Acerbus
Acer
Impius
Immitis
Seuus
Molestus
Iniquus
Asper
Inhumanus
Tyrannus
Proteruus
Toruus
Indomitus
Seuerus
Asseuero
Perseuero
Dirus
Truculentus

Est chorus atq cohors/cõcentus/concio/cetus
Dic consortia contubernia/ dicq choream.
Turma/phalanx/acies/societur cuneus istis
Est sexcentorum sexaginta legio sex.
Ut numerũ pagas/sup hunc sex milia iungas
Sed quingentor numerũ/dic esse cohortem
Conuentus/conuenticulũ/manus addit istis
Istis concilium/ vel consistoria iungas.

Chorus/ ¶ Oia ista noia sunt eiusdẽ significatõis cũ hoc noie hic chorus rl. qd est idẽ qd societas. pprietñ chorus est multitudo in sacris collecta. Dr etiã chorus locus vbi canũt q de choro sunt. r scribit cũ aspiratione. r tũc corripit primã. Corus Notabile ¶ Itẽ habet corus p quodã vento sine aspiratiõe. r tunc pducit primã. Boetius. Ut cũ precipiti glomerantur sydera coro. Sed tunc prima de corus pducit. sed p societate corripit. vñ in hymno. Quod chorus vatũ rc. Ibi chorus corripit primã. Nam primus pes est trocheus. Cohors ¶ Hec cohors tis. de cohortor ris. dr. Et est cohors ppie multitudo rusticor. Castrũ multitudo militũ. Cohors maior cõtinet quingentos viros. Cohors minor cõtinet trecentos. Concentus ¶ Concentus tus. tui. de concino nis. dr. Concio ¶ Hec concio onis. de concieo cies. ciui. citũ. vel de concio cis. ciui cire. qr te cõiugatõis. i. cõmouere vel cõuocare. Concionor Vñ cõcionor aris. verbum deponẽs. i. populũ alloq. Cetus ¶ Hic cetus tus. tui. de coeo is. coiui ire. dicit. ¶ Consortiũ tij. de cõsors tis. dr. Contuberniũ ¶ Contuberniũ nij. de hec taberna ne. Vñ hic cõtubernio onis. socius. hic r hec contubernalis lis. idẽ. r mobiliter sic hic r hec contubernalis r hoc le. Chorea ¶ Hec chorea re. a choro. Turma ¶ Hec turma me. a turbo dr. Et differt ab ala. Ala ppie est societas triginta militũ. Turma triginta peditũ. Vñ hec turmella le. diminutiuũ. Phalanx ¶ Hec phalanx cis. vel hec phalanga ge. lingua macedonũ dr legio. Vñ phalangarius a. um. i. legionarius. scz de phalanga existens. vel ad phalangã ptinens. Cuneus ¶ Hic cuneus nei. a coeo is. i. collecta in vnũ militũ vel peditũ multitudo. Acies ¶ Hec acies ei. ab acuo is dr. r hz tres sigtiones vt ibi. Est acies belli cultelli visus ocelli. Legio ¶ Hec legio onis. dr a lego is. qr legebant. i. elegebantur q deberent esse de legione. Uel legio dicebat a lex legis. qa lege in castris se habebant. vel lege seu in legione dispositi erãt. Et sunt in legione sex milia sexcenti sexaginta sex. Conuentus ¶ Hic cõuent9 tus. tui. de cõuenio nis. ueni. nire. dr. Hoc cõuenticulũ li. r hic cõuenticulus li. ambo diminutiua de cõuẽtus. Manus ¶ Hec manus nus. nui. i. vna significatiõe est idẽ qd societas. r tunc de munio nis. dr. vel de munus eris. Concilium ¶ Hoc cõciliũ lij. sine s. i. collectio sapientũ r pcipue epo

rum vel ecclesiasticoꝝ. ⁊ etiã alioꝝ vt regũ ⁊ magnatũ suoꝝ. ⁊ cõponitur de con/ ⁊ hoc ciliũ lij. quadã similitudine illoꝝ. q: sicut cilia iũguntur ⁊ cũ oculis quiescere cupiũt. ita quoq; cõcorditer iungunt hoies in cõcilio. vel cõsistoriũ rij. a consisto tis. diriuatur.

Cymbala/campana/nola/tyntinabula iũgas.

¶ Ista quattuor noia cõsignificãt. Hoc cymbalũ li. a ciendo dr̃ proprie instrumẽtũ musicũ quo populus accipit. i. aduocat. ¶ Hec cãpana ne. dr̃ a cãpania nie. puincia. q: eius vsus primũ ibi est repertus. ¶ Hec nola le. dr̃ de nola quadã ciuitate cãpanie vbi prius inuenta fuit. Et est nola tyntinabulũ qd̃ appendit collis canũ. vel pedibus auiũ. vel illud qd̃ appẽdit frenis ⁊ pectoribus equoꝝ cũ quodam sonitu incedãt. i. vadant vel eunt equi. Vñ hoc tyntinabulũ li. a tinnio nis. niui. ire. dr̃. qd̃ alio noie dr̃ tonabulũ li. a tono as. — Cymbalum / Campana / Nola / Tyntinabulũ

Cãpus/agellus/ager/rus/ort⁹ ⁊ ortulus/aruũ
Quem colit assidue venit ortulanus ab orto.

¶ Ista noia idẽ signt. Campus pi. dr̃ a cami grece. qd̃ est breue et humile. vñ cãpulus li. ⁊ cãpellus li. ãbo diminutiua. ¶ Hic ager gri ab ago gis. dr̃. vñ agellulus ⁊ agellus li. diminuta. ⁊ hic agellarius rij. i. rusticus vel custos agri. ¶ Hoc rus ruris. a ruo ruis dr̃. vñ hoc rusculũ diminutiuũ. i. paruũ rus. ⁊ hic rusticus ci. ⁊ hec rusticia cie ⁊ rusticus a. um. Et põt dici a loco. s. operarius vel q: rure moratur. ⁊ colit rus. Qd̃ aũt dr̃ rusticus quasi ruris custos. ethimologia est ⁊ nõ cõpositio. ¶ Hic ortus ti. ab orio eris. vel iris diriuat. q: sẽp ibi aliqd oritur. puta herbe ⁊ olera. Et hic ortulus li. diminutiuum. Vñ Ortulus iste breuis mitia poma gerit. vñ hic ⁊ hec ortilio onis. ⁊ hic ortulanus custos orti vel cultor. ¶ Hoc aruũ arui. ab aro ras. q: ad arandũ aptũ. vñ hoc aruiolũ ⁊ hoc aruulũ diminutiua. — Campus / Ager / Rus / Ortus / Aruum

Vela/vel aulea/cortine sunt anabrata
Cortine lymbus peripetasma vocatur
Dicimus aulea que dependuntur in aula
Cũ ana sursum/batim gradus hinc anabatrũ

¶ Ista noia idẽ significãt. Hoc velũ de velo as. i. tego gis. Hec auleũ lei. ab hec aula le. q: solet dependi in aula. ¶ Hec cortina ne. de coreũ rei. dr̃. ¶ Hoc anabatrũ tri. cõponit de ana qd̃ est sursũ. ⁊ batrũ gradus. quasi sursũ gradit ⁊ extẽdit. ¶ hoc peripetasma tis. penultima correpta. peri cõponitur cum petasma qd̃ est velum vel tẽtoriũ vel cortina. vel potius quelibet adiectio ei in circuitu facta. vñ ꝓprie peripetasma dicitur superior pars in cortinis que depicta ẽ. Improprie tamen dicitur peripetasma lymbus cortine sicut hic. Et similiter Catholicon. — Velum / Auleum / Cortina / Anabatrum / peripetasma.

Certamen/lites/rixas/⁊ iurgia/vites.
Est contentio/vel dissensio/litigiumq̄ꝫ.
Assit agonia/que coniungatur agoni

Certamen ¶ Ista nōia cōsignificant vnū. ¶ Hoc certamen inis. de certo as.
Lis litis. dr̄. ¶ Hec lis litis a limes itis. diriuatur. Et dr̄ lis a contentiōe li-
mitis qui agros diuidit. inde litigo as. i. contendere litē agere. ex
qbus videtur esse compositū. vel potest esse ethimologia. litigo litē
Rixa. ago. ¶ Hec rixa rixe. a rigo gis. vnde hec rixula le. ⁊ rixor aris. de-
Jurgium ponens. ⁊ rixosus. a. um. ¶ Hoc iurgiū gij. ⁊ hoc iurgamen inis. in
eodem sensu. dr̄ a iurgor aris. Et est iurgiū litigacio vel verberatio
Contentio ſm Hug. vel Papiā iurgiū dr̄ conuitiū causa litis. ¶ Contentio
Dissensio onis. de contendo dis. dr̄. ¶ Hec dissensio onis. a dissentio tis. ⁊ dis
Litigium sentior tiris. ¶ Hoc litigiū gij. a litigo as. vnde litigiosus a. um. qui
litigat. vel potius de quo ligat. vt ista terra est litigiosa. i. de qua li-
Agonia. tigatur. ¶ Hec agonia nie. penultima ꝓducta. ab agon onis. quod
Agon idem. vel agonia. i. fiducia victima vel hostia. hic agon onis. ab ago
agis. i. certamen/pugna.

Est coma/cesaries/crinis/pilus/atq̄ꝫ capillus
Cedo cesariem/maribus facit appropriatam
Fit de como coma/mulieribus appropriata.
Anterior capitis pars crinis densa vocatur.
Posterior capitis pars cyrrus densa pilorum
Dicitur hinc cyrrus/quia cyrrū gestat alauda.
Est iuba cornipedis/pecorum seta vocantur.

¶ Ista nōia que hic ponūtur significant vnū ⁊ idē. vt patebit in eo
Coma rum expositione. ¶ Hec coma me. i. crinis. de como comis. sed ſm
istum autorē est ꝓprie mulierū. q̄r sepe comūt comas suas. Sed ſꝫ
Grecismū. coma est ꝓprie crinis quadrupedis columbi Unde ponit
differentiā istorum noīm sic. ¶ Est coma quadrupedis columbi iuba si
Cesaries ue leonis. Cesaries hoīs crinis ꝓprie mulieris. ¶ Hec cesaries ei
a cedo dis. dicitur. ⁊ est ꝓprie virorum. decet enim virū esse tonsum ⁊
Pilus non mulierē. ¶ hic pilus li. ab hec pellis lis. q̄r a pelle ꝓcedit. Itē
pilus dr̄ instrumentū cū quo tonditur ⁊ teritur in pila. Sed pilus
ꝓ instrumento primā ꝓducit. aliter eam corripit. Un̄ versus. Qui
Pilum terit est pilus. pilus est in fronte capillus. Item hoc pilum li. quod
dam genus teli. ⁊ est romanorum. ⁊ tunc dicitur de pello. q̄r pellitur. i.
emittitur ⁊ torquetur ⁊ ꝓducit primam. Unde Lucanus in primo.
Signa pares aquilas ⁊ pila minantia pilis. Item hoc pilum li. est
rosarium. ⁊ ꝓducit primū. Un̄ qdam. Ad tactū pili mille ruere pili

¶ Hic capillus li. de hoc caput itis. ¶ Hic crinis nis. de cerno nis Capillus
dr. ꝛ sunt ꝓprie crines mulierũ. ꝛ sic dicti. qꝛ crinibus a viris discer Crinis
nant. ꝛ ita quãtũ ad vocẽ descẽdit crinis a cerno. sed quantũ ad si-
gnificationẽ potius a discerno nis. ¶ Hic cyrrus ri. i. crinis vel pli Cyrrus
catura capilloꝝ. ꝛ dr a cyrin grece. qd est tondere. qꝛ aptus est ton
deri ꝓpter sui longitudinẽ. ¶ Hec iuba be. a iuuo as. dr. Et est iu- Juba cũ de-
ba crinis equoꝝ ꝛ alioꝝ aĩalium irrationaliũ. Et iuba dr crista que riuatis.
supponitur galee. vel ꝓpter noticiã vel fractionẽ ictuũ. Inde iubatus
a. um. ꝛ iubosus a. um. i. plenus ꝛ abundãs iubis. ¶ Hec seta sete. Seta
a sus suis. qꝛ a sue ꝓcedit. vel a suo suis suere. qꝛ valet ad suendum
Unde setosus a. um. i. plenus ꝛ abundãs seta. vñ hec setositas atis. Setosus
Et componitur seta cũ in. ꝛ dicitur inseto as:

Laurea/crinile/sertum/dyadema/corona. Corona
Addas aureolam/quia paucis sit data/dictam
Et duo qd demat credo dyademata vocatum.
Finem/principiũ/sicut facit omne rotundum.

¶ Ista noĩa sunt eiusdẽ significationis. Hec laurea ree. a laurus ri. dicitur Laurea
Hoc crinale lis. a crinis nis. dr. Hoc sertũ ti. de sero is. i. corona de Crinale
floribus insertis ꝛ cõiũctis facta. Inde hoc sertulũ li. diminutiuũ. et Sertum.
sertatus a. um. cũ serto ornat᷒ vel coronat᷒. Hoc dyadema tis. cõpo Dyadema
nitur de dya. qd est duo ꝛ demo mis. qꝛ duo demit. s. principiũ ꝛ finem
¶ Et nota ꝙ oẽ rotundũ ꝛ oẽ corpus spericum vel circulare potest
dici dyadema eadẽ rõne qua duo demit. s. pñcipiũ ꝛ finẽ. ¶ Hec au
reola le. de hec aurea ree. dr. Aurea ree. est premiũ substãtiale. s. vi- Aureola
sio diuina. Aureola le. est premiũ accidentale qd debetur virginib᷒ Aurea
martyribus. ꝛ confessoribus. ꝛ ceteris.

Utendo genere dic currum curriculumqꝫ
De veho vehiculum quod versibus est alienũ.
Horũ dic species ea que subscripta sequuntur
Redas/quadrigas/carpenta/vel esseda/bigas
Istis pilentum/sarratum/iunge liburnum

¶ Hic ponit synonyma in generali. ꝛ postea in speciali. In genera
li sunt ista. ¶ hic currus rus rui. de curro ris. dr. hic curriculus li. Currus
diminutiuũ de currus. ¶ hoc vehiculũ li. de veho is. dr. Et nota ꝙ Vehiculum
vehiculũ nõ põt stare in versu qꝛ habet quattuor breues immedia-
te sequẽtes. ꝛ ideo dicit autor ꝙ versibus est alienũ excusando se qꝛ
posuit hoc nomẽ in versu in quo recte stare nõ potest. ¶ Deide po
nit autor synonyma in speciali que ꝓtinent sub genere currus. ꝛ sũt
ista. ¶ hec reda de. ꝛ dr de redo dis. ¶ hec quadriga ge. ꝓponitur Quadriga

de quattuor. & hoc iugū gl. s. currus a quattuor equis tractus. sicut biga cū duobus & triga cū tribus equis tract⁹ currus. ¶ Hoc carpentū ti. de carpo is. dr quoddā genus curruū. qd aūt carpentū dr quasi currus pōpatus. qr in pōpis solet haberi. potius videtur esse ethimologiā ꝙ cōpositiōis ostensio. Ūn hic carpentarius rij. q facit vel ducit carpentū. Dicitur tñ generaliter ois artifex lignarius carpentarius. Ūn hic carpentariolus li. diminutiuū. ¶ Essedū di. est species currus. & tantū in plurali. Et similiter pilentū & petoriū. Unde Oratius. Esseda festinant/pilenta/petoria/naues. ¶ hoc pilentum ti. de hic pilus li. qd est instrumentū terendi dr. ¶ hoc sarratū ti. genus currus firmissimū ad portandū ligna & lapides. ¶ Liburnum ni. de liburnus populus dicitur.

Carpentum

Essedum

Pilentum

Sarratum

Liburnum

¶ Testudo/cythara/chelis/& lyra dicitur vnum.
A cythara cytharizo venit simul & cytharedus
Hinc lyricū carmē/lyricen lyra cū cano format
Pollice tango lyram: facio cū vomere liram
Deliros inde fatuos censere solemus.
Et delirare discordes inde feruntur.

Testudo

Cythara

Chelis

Lyra

¶ Ista noia vnū & idē signt. ¶ Hec testudo inis. (anglice an harpe) Vñ Uirgilius. Ipse cana solās egrū testudine amorē. & dr de hec testa te. vel sm quosdā de tango gis. qr de tacto sonum facit. ¶ hec cythara re. vñ cytharizo as. ludere in cythara. & hic cytharedus di. i. cytharista. ¶ hec chelis lis li. de chele que vocat brachiū scorpionis dr. ¶ hec lyra re. de lyros grece dr. i. dulcis latine. vnde lyricus a. um. i. dulcis in sono vt lyra. vnde & lyricū carmen dr illud vbi diuersa metra colligant. Ūn vs⁹. Carmina sunt lyra si dissona sunt ibi metra. Et hic lyricen nis. componit de hec lyra re. & cano is. Et est lyricen ille q cantat cū lyra. ¶ Et nota hic drām inter lyra cuius pria corripit. & lyra cuius pria ꝓducitur. Lyra cuius pria corripitur est idem qd cythara. Et lyra cuius pria ꝓducitur est idem qd sulcus. vñ delyrus a. um. i. fatuus & stultus. & deliro as. i. errare. discordare. Item habetur deliro as. cuius media corripitur. & tūc deriuatur de hec lyra re. p cythara. & hoc melius ponitur p discordare. Sed deliro as. cuius media ꝓducitur melius ponitur p errare vel deuiare. Unde versus. Deliro discordo. deliro deuio dico. Et sic patet differentia inter ea.

Dubito.

¶ Ambigit & dubitat/& fluctuat/hesitat/heret
Necnon predictis mussat cū mussitat horret.

Ambigo

Fluctuo.

¶ Omnia ista verba idē significāt. ¶ Ambigo gis. cōponit de am & ago agis. iterposita b. ¶ Dubito as. de dubius a. um. ¶ Fluctuo

as.de fluctus tus.tui. ¶ Hesito as.aui.frequentatiuũ formatũ ab vltimo supino istius frequẽtatiui heso as.aui.are.hesatũ tu.u in o. ⁊ a longa mutata in i breuẽ fit hesito as. Et heso as.format ab vltimo supino istius verbi hereo es.hesi re.hesum hesu.mutat u in o. fit heso as.aui.are. ¶ Musso as.aui.i.dubitare.vel cũ silentio murmurare.⁊ dr mutio tis.tiui.tire.i.murmurare vel velle loqui ⁊ non audere.vel loqui nõ audenter.vñ Persi⁹. Men mutire nephas ⁊c. men.i.mene. ¶ Mussito as.frequentatiuũ de musso. ¶ horreo es. horrui ere.caret supinis.qđ in duabus significationibus inuenitur vt patet per hos versus. ¶ horreo ꝓ vereor reperitur ⁊ horreo sepe Idem quod terret significare solet.

Hesito

Musso

Mussito.

horreo

Est domus/atqꝫ doma/ꝑsepe domũcula tectũ.
Edes/ediculas/habitacula vel stationes.
His pastoforium/magale/tuguria iungas.
Atqꝫ mapale/casa sit ypepis mansio iuncta.

¶ Ista noĩa sunt eiusdẽ significationis cũ hoc noĩe domus mi. qđ fm scđam declinatiõem p oẽs casus declinat.absqꝫ datiuo ⁊ ablatiuo pluralibus.in qbus declinatur fm quartã tantũ.dr enim domibus ⁊ nunqꝫ domis. Nõiatiuus tñ ⁊ vocatiuus plurales ⁊ singulares dome ⁊ domi.nõ sunt in frequenti vsu.fm scđam declinatiõem. Similiter ablatiuus singularis fm quartã.scꝫ domu. Vñ v⁹. Tolle me.mi.mu.mus.in variando domus. ¶ Et de domus dr hec domũcula le.diminutiuũ.⁊ dr domus de doma tis.grece.qđ idem est qđ domus. ¶ Presepe pis.dr de pre.⁊ sepio pis. ¶ hoc tectum ti. de tego tegis. ¶ hec edes edis.vnde hec edicula le.diminutiuum. ¶ hoc habitaculũ li.de habito tas.dicitur. ¶ hec statio onis.de sto stas dr. ¶ hoc pastoforiũ rij.i.casa pastoꝝ.⁊ dr de pastor ⁊ foris aduerbiũ.qꝛ foris scꝫ in campis fit ꝑ pastoribus. Uel de pastor ⁊ foros qđ est ferre.qꝛ fert pastores. ¶ hoc tuguriũ rij.de tego gis.dicitur. ¶ hoc mapale lis.de manus ⁊ hic palus.qꝛ fit de manub⁹ ⁊ pallis infixis terre. ¶ hoc magale lis.de manus ⁊ ago agis. Uel magale lingua punica.fm Isidoꝝ.casa pastoꝝ. ¶ hec casa case case. de cado dis.qꝛ cito cadit vi ventoꝝ. ¶ Nota cõstructionẽ illius versus. Atqꝫ mapale. Et casa sit mansio iuncta ypepis.i.illis paruis populis.quia conuenit paruis hominibus.

Domus
Domũcula
Presepe
Tectum
habitaculum
Statio
Pastoforiũ
Tugurium
Mapale.
Magale.
Casa
Constructio

Est hera/vel domina/mulier/matrona/virago.

¶ Ista noĩa cõueniunt in significatõe cũ hoc nomine hec domina. ¶ hec hera re.dr de hic herus ri. Et facit datiuũ ⁊ ablĩm plurales in abus.vt dñabus.herabus.⁊ dr herus de her grece.terra latine. A domina domicella le.diminutiuũ. ¶ hec mulier ris.a mollis dr. ¶ hec matrona ne.de mater ris.dicitur. Et matrona dicit que iam

hera
herus
Domina
Matrona

Virago

nupsit ⁊ genuit. quasi mater nati vel nato℞. vel q̄r lā potest fieri mater. Unde hic ⁊ hec matronalis. ⁊ hoc le. ¶ hec virago ginis. dicit quasi viriliter agens. ⁊ sic supponit ꝓ qualibet nobili muliere. Et componitur de vir. ⁊ ago agis. fm hug͞.

Doctor

Doctor ⁊ istructor / monitor / pedagog⁹ / ⁊ autor
Corrector / papas / dydasculus / atq̄ magister.

Instructor
Monitor
Pedagogus
Autor
Corrector
Papas
Dydasculus
Magister

¶ Ista noīa idē significāt cū hoc noīe hic doctor oris. de doceo es. ¶ hic instructor oris. de istruo is. ¶ hic monitor oris. de moneo es ¶ hic pedagogus gi. cōponit de peda. qđ est pene. ⁊ gogus ducere. ⁊ est ꝓprie pedagogus ille q̄ ducit pueros ad studiū. ¶ hic autor oris. de auco es. i. ligare. q̄r ligat metra pedibus ¶ hic corrector oris. de corrigo gis. ¶ hic papas papātis. i. doctor magister. Unde Juuenalis. Pregustet pocula papas. ¶ hic dydasculus li. a dydasco verbo greco. idē qđ doceo latine. ¶ hic magister tri. de magisterion. qđ est statio dr. ⁊ nō a maior. vt hug͞. placet.

Destruo / desolor / populor / cōsumoq̄ vasto.
Diruo / dispgo / subuerto / dilapidoq̄
Dissipo predictis / pariter demolior addes

Destruo
Desolor
Populor
Consumo
[illegible]
[illegible] Dispergo.
Subuerto
Dilapido.
Dissipo
Demolior.

¶ Ista oīa verba sunt eiusdē sigtionis cū hoc verbo destruo is. destruxi. qđ cōponit de de. ⁊ struo is. ¶ Desolor aris. verbū deponēs. de de. ⁊ solor aris. ¶ Populor aris. deponēs qđ inuenit actiuū populo las. Uñ Uirgilius. Populatq̄ ingentē farris aceruū gurgulio. Et dr de populus li. ¶ Cōsumo is. de con. ⁊ sumo is. ere. ¶ Uasto as. aui. are. actiuū de vastus a. um. vñ deuasto as. are. de de. ⁊ vasto as. Diruo is. actiuū de dis. ⁊ ruo is. ¶ Dispgo gis. de dis. ⁊ spargo gis. sparsi. ¶ Subuerto tis. subuerti ere. de sub. ⁊ verto tis. actiuū. ¶ Dilapido as. de de. ⁊ lapido as. ¶ Dissipo as. aui. de dis. ⁊ sipo as. i. spargere. ⁊ ꝓprie escā gallinis. ⁊ est dissipo as. actiuū. Demolior iris. deponēs de de. ⁊ molior iris. cōponit. Et dr Tinea demolitur vestē. i. destruit vel corrodit.

Dic dumos / fruticesq̄ rubos / arbusta frutecta
Deq̄ rubo dictas / bufones credo rubetas
Arboris ⁊ fruticis loca sunt arbusta frutecta
Que crescunt instar fruticis fruticare ferūtur.

Dumus.

¶ Ista noīa sūt eiusdē sigtionis cū hoc noīe hic dumus mi. Et est dumus spina vel potius spinarū collectio. Uñ dumosus a. um. i. plenus dumis. Et hoc dumetum ti. locus vbi dumi crescūt. Dumo as. aui. are. i. spinare. vñ dumeo es. i. esse vel fieri dumosū vel spinosum a quo dumesco cis. inchoatiuū. vt iste ager dumescit. i. incipit esse

dumosus. Et est dumus primū. ¶ Hic frutex icis. a fruor ris. Et frutex dr̄ densitas virgulaꝝ vel paruarū arborum vel spinarū. Unde hoc fructetū ti. vl' fruticetū qḋ idē ē qḋ locus dr̄ vbi frutices crescūt. Itē a frutex frutico as. ⁊ fruticor aris. verbū deponens in eodē sensu. i. frutices emittere. vel multiplicare. pullulare crescere ad modū fruticis. ¶ Hic rubus bi. i. dumus ⁊ dicitur rubus quasi rubeū habēs fructū. vn̄ hoc rubetū ti. locus vbi rubus crescit. ⁊ hec rubeta te. i. rana vel bufo que habitat in rubis. Hoc arbustū ti. ab arbore dr̄. ⁊ est locus vbi arbores crescūt ⁊ ꝓ his qn̄q₃ ponitur ⁊ precipue nouellis Arbustum enim quandoq₃ dicitur arbor nouella ⁊ tenera. in qua insertio fieri potest. Et dicitur arbustum quasi arboris statio. — Frutex — Rubus — Rubeta. — Arbustum

Diuitie vel opes/censusq₃/pecunia/gaze/
Res ⁊ proprietas/hinc proprietarius exit.
Est opulentia/vel possessio peculiumq₃.

¶ Ista nomina sūt eiusdē sigt̄ois cū hoc nomīe he diuitie arū. Et dicitur de hic ⁊ hec diues tis. vnde diuitiosus a. um. plenus diuitijs. — ¶ Diuitie

¶ Opes in plurali nūero. i. diuitie cui⁹ ntūs singularis deficit. Et est nomē diuersimodū aliud in singulari ⁊ aliud ī plurali. Nā in singulari opis opē ab ope. i. auxiliū tutela. studiū. vsus. Sꝫ opes ī plurali. i. diuitie. Tn̄ inuenit qn̄q₃ ī singulari ꝓ diuitijs. ⁊ in plurali ꝓ auxilio. Un̄ opulentus a. um. i. plenus opibus. Et hec opulentia tie. i. plenitudo vel abundantia opū. ¶ Hec pecunia e. ⁊ hoc peculiū lij de pecus dis. Hic census us. de censio sis. dicitur. Hec gaza ze. i. diuitie. thesaurus. vn̄ hec gazula. le. ⁊ hoc gazetū ti. i. expositorium. qḋ ⁊ pro ipsa gaza inuenitur. Hec res rei de reor reris. dicitur. Et sunt proprie res quas sola rei estimatione ⁊ intellectu cōprehendimus. vt incorporalia. alia vero corpora appellantur. Et quandoq₃ dicitur omnia que in nostro iure existunt. Unde hec regula le. diminutiuū. ¶ Hec ꝓprietas. atis. de propri⁹ a. um. dicit. vnde hic proprietari⁹ rij. ille qui habet ꝓprietatē rei. Et hec possessio onis. de possideo es — Opes — Notabile — Pecunia. — Gaza. — Gazaretum — Res — Regula — Proprietas

¶ Esca dapes/epule/cibus/atq₃ cibaria/pastus
Pabula sunt etiam conuiuia/victus/⁊ esus.
Jantamur mane/iantacula dicimus inde.
Sed contra somnum veniunt obsonia cene.
Atq₃ de medio/dat prandia debitus ordo.

¶ Omnia ista nomina sunt eiusdē sigt̄ionis cū hoc nomine esca e. Et dr̄ de edo edis. vn̄ Esculētus a. um. plenus ⁊ abundans escis vn̄ hec esculentia tie. i. plenitudo abūdātia. copia escarū. ⁊ cōponitur inesco. as. interpascere. ¶ Hec dapes. vel daps qḋ in vsu non est dapis pi. em. a dape. dr̄ a do das. Et sunt dapes nobiliū. sed Epule — ¶ Esca — Esculentus — Dapes

Dapsilis
Cibus
Ciberium.
Pastus
Esus
Jantor.
Obsoniū.

priuatorū. vel dapes deor. epule hoium. Inde hic et hec dapsilis. et hoc le. i. largus in cibis. ¶ Hic cibus bi. de capio. pis. dicit. vñ cibosus a. um. plenus cibis. et hoc ciberiū rij. vas ad deferendū cibos et hoc cibariū rij. a cibo as. are. ¶ hic past⁹ tus. de pasco cis. Hoc pabulum li. de pasco cis. dicit. ¶ hic esus sus. de edo es est. edi. dere esum esu. vel estum tu. in supino. ¶ Jantor aris. deponens. vel iāto as. are deriuatur de Jano deo principij. i. comedere ante prandiū soluere ieiuniū āte prādiū. vnde iātaculo as. et iātaculor. aris. deponens. i. iātari. ¶ hoc obsoniū nij. de ob et hic somnus ni. qui ꝯtra sōnū sumitur. ¶ hec cena ne. de cenon grece. quod est cōmune latine ¶ hoc prandium dij. de prandeo es. dicitur.

Est sonipes / vel equus / ferus eq̄ferusq̄ / caball⁹
Istis cornipes / simul emissarius insunt.
Est manui mannus / dextre dextrarius aptus.
Rede vectores / nos dicimus esse veredos.
Quadrupedes dictis poteris adiūgere si vis.

Equus.
Sonipes
Equiferus
Caballus
Cornipes
Emissarius
Mannus
Quadrupes

¶ Ista noia sūt eiusdē significatōis cū hoc noie hic equus. Et dicitur equus ab equus a. um. q2 eque currit. et īde hic et hec eques tis. i. miles. et equitissa. i. vxor milit. ¶ hic sonipes. dis. de sonus et pes dicitur. q2 facit sonum in pedibus gradiendo. ¶ hic ferus ri. dicitur de fero fers. ¶ hic eq̄ferus ri. i. equ⁹ ferus. cōponitur de equus. et ferus. ¶ hic caballus li. de cauo as. q2 cauat terrā pedib⁹ ambulando. Cornipes. dis. de cornu et pes dis. quia habet cornutos pedes. ¶ hic emissarius rij. equus qui emititur ad currēdū libere int eq̄s vt ꝑcreat pullos. ¶ hic Mānus ni. equus qui ducitur in manu alicuius. et dicit de manus. ¶ hic dextrarius rij. idem quod mān⁹. q2 a dextra manu dr. ¶ hic veredus di. proprie equus qui vehit redā. et cōponitur de veho is. et reda vt supra. ¶ hic quadrupes dis. de q̄ttuor et pes. cōponitur. quia habet quattuor pedes.

Dicimus eunuchos castratos / atq3 spadones /
Siq3 mentum sineret / ementulatus inesset.

Eunuchus
Castratus
Spado
Ementulat⁹.

¶ Ista nomina habent vnā et eandē significationē cū hoc nomine hic eunuchus. chi. Et dr ab eu quod est bonum. et noys mēs. et icos custos quasi bone mētis custos. Castratus a. um. de castro as. aui. are. ¶ hic spado onis. de hec spata te. dicitur. Uel de spadix secundum hugu. ¶ hic ementulatus ti. vel ementulatus a. um. est ille cuius mentula est abscisa. Uel ementulatus dicitur ille qui est extra mētulam positus. id est qui non habet potentiā coeundi. ¶ Et nota q̄ hec dictio ementulatus non potest stare inversu. q2 ista syllaba ti est breuis. et stat inter duas longas. Et ideo autor se excusat di-

cens. Sicq metrum sineret. ¶ Construe. ex pro et ementulatus inesset istis dictionibus. si metrum sineret id est pateretur.

Constructio

Uocibus hic sensus verbalibus accidit vnus.
Coniecturo/reor/vel coniicio/vel opinor.
Autumo/coniecto/vel suspicor/estimo/credo.

¶ Unus sensus. i. vna significatio. accidit. i. conuenit. his vocibus verbalibus. i. his verbis. ¶ Coiecturo as. aui. are. et dicitur de hec coniectura re ¶ Reor ris. ratus sum. rei. verbum depones ¶ Coiicio cis eci re. piectum tu. in supinis. coponitur de con. et iacio cis. ieci re. a mutata in i. et sic coiicio scribitur cum duplici i ante cio. ¶ Opinor aris. deponens. vnde hec opinio nis. Autumo as. aui. are. componitur de ab et timo quod est mens b mutata in u. et i de timo mutata in u dicitur Autumo as. et non autimo quia nusquam repitur sic scriptum apud autores. Catholicon ponit etiam autumo et non autimo. quod percipitur per hoc quod autumo ponitur post istas dictiones Autor et autoritas. quod si scriberetur autimo poneretur ante illa et non potest. ¶ Autumare secundum hugutionem. est affirmare credere putare quasi in mente sic habere. Unde hec autuma me. i. estimatio. et autumo est actiuum ¶ Coniecto as. frequentatiuum. coiicio cis. coniectum tu u. in o fit coniecto. ¶ Suspicor aris. verbum depones de suspicio cis. ¶ Estimo as coponitur de ex et timo quod est mens. x mutata in s. quod percipitur ex hoc quod estimo componitur iterum cum ex. et dicitur existimo as. ista littera e de estimo mutata in i. et sic dicitur existimo quasi exestimo. ¶ Credo dis. di. dere. componitur de cretum quod est iudicium. et do as. di. re.

Coniecturo
Coniicio
Autumo
Coniecto
Estimo
Credo

Mancipium/famulusqz cliens/est verna minister
Atqz ministrator/puer assecla vernula seruus.
Satrapa predictis coniungitur atqz satelles.

¶ Ista noia conueniunt in significatoe cum hoc noie hic famulus li. Et dicitur famulus a famulor aris. et est proprie famulus qui ex propria seruorum familia nascitur. et dicitur famulus quasi vnus ex familia. Sed seruus dicitur ex conditione seruitutis a seruio is. ¶ hoc mancipium pii. i. seruus. ab hec manus et capio pis. Cliens a cleo es. pro inclinare. ¶ hic et hec verna ne. a vernus a. um. dicitur. i. famulus pulcer seruiens qui vernat in domo militum vel diuitum in pulcritudine vestium. vnde hic et hec vernula le dimin. et hic vernaculus li. et hec vernacula le pro verna. ¶ hic minister stri. de mistro as. aui. are. dicitur. et hic ministrator ris. de ministro as dicitur. ¶ hic puer ri. de pus ris. i. custodia. vnde quidam. Pone pueros in pure. i. in custodia. Uel puer dicitur a punio is. quia pueri debent puniri et coherceri verberibus ne in viciorum precipicium delabatur. Et nota quod tribus modis dicitur puer. Natiuitate vt puer natus est no. Etate. vt decenis nouenis. Obsequio. et fidei puri-

Famulus
Seruus
Mancipium
Uerna
Minister
Puer

tate. Ut dñs ad hieremiã. Puer meus es tu. noli timere. ⁊ hoc vlti
Asseda
mo mõ hic accipit. ¶ hic ⁊ hec asseda de. sincopat de assecula. i. co
Satrapa
mes vel seruus q̃ sequit aliquem. ⁊ dr̃ de assequor ris. ¶ hic satrapa
pe. dr̃ de satis aduerbio qualitatis. Et dicunt satrape vno modo sa-
piẽtes iudices vel reges. Et dicunt quasi sapiẽtes vel potẽtes (an
glice a Wyse iuge. a kynge. a duke. a mayre of a ꝓuice. or a cytezyn
Satelles
¶ hic satelles litis. ꝓprie est minister crudelitatis ⁊ scelerũ miles.
tyrannus. malefactor. socius latronũ domesticus (anglice a cache-
poll. or a baly erconde) Et dicitur a satisfacio cis. Et satelles dicit q̃
heret alteri iuxta latus ad custodiã. ⁊ tunc deriuatur a latus ris. vl'
ab alter. q: adheret alteri iuxta latus ad custodiã. quilibet tñ miles
potest dici satelles. Unde hoc satellicium cij. i. officium vel exercitiũ
vel stipendium. vnde ⁊ cuiuslibet officij ⁊ cuiuslibet artificis suũ est
satellicium ⁊ non tantũ militie.

Cancellus/porus/forus/atq; fenestra/foramẽ.
Cancellum muri quadratum dico foramen
In quo sunt solite sibi nidificare columbe.
Cancellus templi pars intima dicitur esse.
Est cancellare que sunt damnanda notare
Nomina per mediũ que signant linea ducta
Qui male scripta linit: hic cancellarius extat.
In cruce cancellat pro nobis brachia christus.

Foramen
Porus
Forus.
¶ Ista noĩa sunt idẽ in significatõe cũ hoc noĩe hoc foramen inis.
¶ hic cancellus li. Porus ri. ⁊ est minimũ ⁊ subtile foramen i cor-
pore p qd̃ sudor emanat. i. fluit. ¶ hic forus ri. vñ foro as. aui. i. caua
re. vel de foro as. dr̃ hoc foramen inis. ⁊ est forus foramen in naui p
qd̃ remus exit. Uñ Lucanus. Ad summos repleta foros. ¶ hec fe-
Fenestra
Cancellus
est equiuocũ.
nestra stre. dr̃ de fero fers. ⁊ extra. quasi ferẽs lumẽ ab extra. ¶ hic
cancellus li. dr̃ de hic cancer cri. Et est equiuocũ. Nã cancellus est
foramen quadratũ in pariete. in quo colũba nidificat. Et cancellus
dicitur intima pars ecclesie. Et cancellus dicit aula palacij. Unde
cancellarius dr̃ qui habitat frequenter in cancello palacij. Et est of
ficiũ cancellarij scripta regis vel principis inspicere. ⁊ male vel fal-
se scripta cancellare. ⁊ bene ⁊ fideliter scripta signaculo sigilli impri
Notabile
mere. Cancellare est notare. nomina. i. verba damnosa. cũ vna linea
dũcta per medium illoꝝ falsorum verboꝝ. vt hic. Item cãcellare est
transponere manus vel brachia. Unde Christus dicitur cancellasse
manus suas in cruce pro nobis.

Fossa/specus/fouea/speluca/cauerna/vel antꝝ

scrobs scrobis ē fouea s3 scobs scobis vñ fit illa
Traco vel amfractus cau⁹/his addat abyssus.
Unde fluūt ymbres/celi cataracta meatus
¶ Ista noīa sunt eiusdē significatōis cum hoc nomine hec fossa fos se.⁊ deriuatur de fodio dis.fodi. ¶ hoc specus ris.hoc specum ci. Hic specus ci.hec specus cus.ui.vel hoc specu indeclinabile in sin gulari numero. ¶ hec fouea uee.a foueo ues.dr̄.i.fossa.sed fouea ē naturalis fossa.Fossa vero artificialis.Indifferenter tñ fouea ⁊ fos=sa accipiūtur.Itē fouea ꝓprie ē spelūca subterranea vbi aliqd fouetur.Unde illud.Uulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos filius autem hominis non hꝫ vbi caput suum reclinet'.Unde hec fouella le.diminutiuum. ¶ hec spelunca ce.de speleum dicitur.⁊ est speleū grece idem quod spelunca latine.Hec cauerna ne.ab hec cauea ca uee dicitur.Hoc antruꝫ tri.est grecum idem quod spelunca latine. Hec scrobs bis.dr̄ de scrofa fe.ꝓpꝛie fouea quā scrofa.i.sus.facit. ¶ Nota differētiā inter scrobs bis.⁊ scobs scobis.Scrobs bis.est fouea.i.fossa.Sed scobs is.est illud qđ eijcitur de fossa.i.purgamē tū fosse.Sed propꝛie est purgamentū domus.vnde scobo as.are.i. mūdare.purgare ꝓpꝛie domū.Unde ver.vilia scoba leuat.s3 scobs bis.aspera planat.Itē scobs bis.est instrumētū ferreum quo ligna planātur.⁊ dr̄ de scobo.Traco onis.med.corr̄.est via subterranea. ¶ hic amfractus tus tui.de am ⁊ frango gis. ¶ hic cauus ui.de cauo as.dr̄. ¶ hec abyssus si.dr̄ de a quod est sine.⁊ byssus qđ ē clarus.quasi sine claritate. ¶ hec cataracta e.est via subterranea qua aqua sub terra discurrit.vnde p translationē in celo dicūtur catara cte nubes vel discursus ⁊ meatus pluuiarum vel tonitrua.

Fossa
Specus
Fouea.
Spelunca.
Cauerna
Antrum
Scobs
Scrobs.
Traco onis.
Amfractus
Cauus
Abyssus
Cataracta.
Fur furis.

¶ Raptor/vel predo/latro/latrūculus/⁊ fur.
Sunt ⁊ stratilates/abigei/vispeliones.
Tempore nocturno fur aufert/latro diurno.
Uispilio/quasi vi spolians de iure vocatur
Quosdam stratilates quasi strata dico latētes
Aut pecus aūt pecudes abigunt/hi sunt abigei
¶ Nomīa hic posita ꝯueniūt ī significatōe cū hoc nomīe hic ⁊ hec fur furis.a furnus a.um.dr̄.i.obscurus niger.⁊ dr̄ fur.quia noctis vtatur tēpore.Propꝛie quidem fur est qui de nocte vadit ⁊ perfodit domos.⁊ de fur.hic furunculus li.diminutiuū.⁊ hoc furtum ti. Et est furtum aliene rei inuito dño abstracto. ¶ Latro vero qui latet ī syluis ⁊ expoliat transeuntes.vñ latrūculus li.dimi.⁊ dr̄ a lateo es.

Latro

Predo
Raptor
Stratilates.
Vispilio.
Abigeus.
Abiges.

Hic predo nis. de hec preda de. dr. Hic raptor. oris. de rapio pis. dr

¶ Stratilates dicuntur latrones quasi latentes in stratis. vnde videtur cōponi. ¶ hic vispilio. onis. componitur de vi. & spolio as. vnde vispilio quasi vispolians dicit. ¶ hic abigeus gei. & hic abiges gis. qd idem ē ꝓprie fur armētoꝝ & pecoꝝ. eo ꝙ abigat illa aliorsū. vt cōpetētius illa furari possit. Item abigeus. gei. i. qui pecora terrere facit vel cum virga vel cum mantello. & dr de abigo gis. abegi. ab actum tu. i. fugare separare. de vno loco ad alium agere.

¶ Rūphea/ vel framea/ gladi⁹/ vel mucro/ ēsis.
Addatur sica/ sicarius exit ab illa.

Gladius
Rumphea.
Framea.

Mucro
Ensis
Ensiculus
Ensifer.
Sica.

¶ Ista noīa sūt idē in significatione cū hoc nomīe hic gladi⁹ dij.
¶ hec rumphea ee. gladius flāmeus. & versatilis bis acutus. ante portas paradisi positus. ¶ hec framea e. a ferrū dr q̄si ferrea. gladius ab vtraqꝫ parte acut⁹. vel a fremo is. qꝛ fremere facit meticulosos. ¶ hic gladi⁹. dij. dicit de hec gula gule. Et hoc interest iter gladium & ensem. nam ensis tm̄ de ferro est. sed gladius totus est. Hic mucro nis. de macros grece quod est longū latine. & proprie mucro est cuiuslibet teli acumen. sed ponitur sepe pro gladio. ¶ Hic ensis sis. a seco as. dr. bm Hug. vnde ensiculus li. dim. & ensatus a. um. i. cū ense armatus. & ensifer a. um. qui fert ensem. & hoc ensiceꝝ cri. occisio facta p ensem. ¶ hec sica ce. ꝓprie est absconditus gladius in baculo qualem habent latrones insidiantes viantibus.

Est stillus graphiū/ calamus scriptoꝛib⁹ apt⁹.
Atqꝫ pugillaris fertur/ capiente pugillo.

Graphium.
Stilus.
Calamus.
Pugillaris.

¶ Ista sunt eiusdē sigtionis cum hoc noīe hoc graphiū phij. & dicitur graphiū vel graphius phij. scriptura. ¶ Stillus li. a sto stas. qꝛ stat in cera. ¶ hic calamus mi. proprie ē cāna vel stipula segetis qꝛ ex imisso flatu calescit. & ponitur p stilo vel penna. qꝛ cum illo āte inuentionem penne scribebant. ¶ hic pugillaris ris. id est graphiuꝫ. Et deriuatur de hic pugillus li.

Gratuloꝛ exulto/ letoꝛ/ plaudoqꝫ resulto
Gaudeo tripudio vel ouo cum iubilo psallo
Jocundoꝛ simul exhilaro sit in his hilaresco.

Gratulor
Exulto.
Letor
Plaudo
Resulto.
Gaudeo.

¶ Oīa ista verba idē significāt. ¶ Gratuloꝛ aris. verbū deponens de gratus a. um. Exulto as. aui. are. frequētatiuū de exilio lis. liui. vel exilij. lire. exultū tu. u in o. fit exulto as. ¶ Letoꝛ aris. verbuꝫ deponens. de letus a. um. ¶ Plaudo dis. plausi. dere. i. gaudere. & cōponitur applaudo dis. de ad & plaudo dis. ¶ Resulto as. aui. are. frequētatiuū de resilio lis. resultū tu. u in o. fit resulto tas. Gaudeo des. gauisus sum. dere. verbū neutropassiuū. vnde hoc gaudiū dij.

ꝛ hoc gaudiolū li. dimi. Tripudio as. de hoc tripudiuȝ. dij. vnde hic tripudiator. oris. ꝛ tripudiatrix cis. ¶ Ouo as. aui. are. id ē gaudere. ¶ Jubilo as. aui. are. de hic iubilus li. Psallo lis. psalli. lere. caret supinis verbū neutrū. Jocundor aris tussum. dari dicitur de iocundus da. dum. ꝛ producit primā syllabam iocundus ꝛ iocundor. ¶ Exhilaro as. cōponitur de ex ꝛ hilaro as. ꝛ scribuntur cum vno l. hilaris. hilaro. exhilaro. hilarisco cis. Item reperitur hilaresco cis ꝛ tunc venit de hoc verbo hilareo es. addita co. Tripudio. Ouo Jocundor. Exhilaro.

Gybbus vel struma/fertur pars turgida dorsi
Istinc gybbosus/strumosus dicitur inde

¶ Ista duo noīa idē significant. sed sic differunt. qꝛ gybbus ē tumor in dorso. vñ gybbosus a. um. Et hic gybber bri. i. gybbus. vel ille qui habet gybbum. Hec struma me. est tumor in pectore ꝛ dicit de struo is. vnde strumosus a. um. ꝛ hec strumositas. Gybbus. Struma.

¶ Horreo formido/metuo/timeoqꝫ tremesco.
Et tremo cū paueo/trepido/pauidoqꝫ pauesco.

¶ Ista noīa idē significāt. ¶ Horreo es rui. ere. quod cōponit exhorreo es. vñ horridus a. um. Formido as. ꝛ cōponit reformido das. Metuo is. tui. ere. sine supino. Timeo es. mui. mere. sine supino. Tremisco cis. inchoatiuū de tremo is. mui. cōponitur cū con. ꝛ dicitur ꝯtremo is. inchoatiuū cōtremisco. Et de tremo hic tremor oris. ꝛ tremebūdus a. um. ꝛ tremulus a. um. vñ tremulo as. ꝛ tremefacio cis. ꝛ tremisco is. ꝑ cōpositionē. Tremo neutrū ē facit ꝑteritū ui. et supina itum. cū cōpositis. exceptis tremefacio. ꝛ tremesco. que faciunt tremefactum tu. ¶ Paueo es. ui. ere. sine supino. ꝛ cōponitur cū ex. ꝛ dr̄ expaueo es. vñ expauesco cis. inchoatiuū. De paueo pauidus a. um. Uñ pauido as. ꝛ de paueo pauesco cis. inchoatiuum verbū. ¶ Trepido as. aui. de trepidus a. um. dicitur. Horreo. Tremo Tremisco. Tremulo. Paueo. Pauido

Ignis ꝛ igniculus/fornax/foc⁹/atqꝫ caminus
Est rogus: atqꝫ pyra: fornacula iungitur istis

¶ Ista noīa sunt idē in significatōe cū hoc nomīe hic ignis nis. qd cōponit de in. quod est non. ꝛ gigno nis. quasi nō gignens. qꝛ nichil ex se gigni possit. sed cōsumit cūcta que reperit. vnde igniculus. ¶ Hec fornax nacis. a fos. quod est ignis. ꝛ dr̄ fornax quasi fos vrna vngens. vnde hec fornacula le. vel hoc fornaculū li. in eodem sensu ambo diminutiua. ¶ Hic focus ci. de foueo ues. dr̄. ꝛ est focus quicquid fouet ignem. ignis est ipsa flāma. ¶ Hic caminus ni. de campso as. dicitur. quod idem est quod flecto tis. ꝛ dr̄ sic quia flāmas in se reflectit. Hic rogus gi. a rogo as. dr̄. Et est rogus ignis pro mortuo. sed est proprie compositio lignoꝝ ꝑ quā corpus impositū est. ¶ Hec pyra re. dicit ignis. a pyr grece quod est ignis latine. ꝫ hec Ignis Fornax. Focus Caminus. Rogus. Pyra

pirra re. propriū nomen mulieris. Unde versus In fervēte pyra calet ouū femina pirra. Et est rogus dū nō accensus est. Pyra dū ardet. Bustum postq̄ȝ arserit.

Janua. Porta. Fores. Hostium. Ualua. Insanus. Uehemens. Uecors. Uesanus. Excors. Bacchans. Territus. Infernus.

Janua/porta/fores/bifores: sunt hostia value.

Ista noīa vnū significant cū hoc noīe hec ianua e. Et est ianua proprie primus ingressus primus introitus. Uel ianua est ostiū quale videmus in celarijs per quod videri potest intus ⁊ extra. ⁊ dicitur a iano deo principij. q͛ ianus fingitur videri ante ⁊ retro. Hec porta te. proprie est ciuitatis. Cū enim antiqui ciuitatē aliquā volebāt edificare in circuitū ducebāt aratrū ne terrā tangeret ⁊ portabant. Potest etiā ab alijs dici porta ab exportatione vel importatione rerū per eam. ⁊ a porta hec portacula le. ⁊ hec portella diminutiua. ⁊ hic portitor ris. i. ianitor. ⁊ hic portensis sis. eodem ⁊ hic portic⁹ cui domus illa que preest foribus. ⁊ dicitur sic q͛ ibi fit transitus. ⁊ non standum sit quasi porta. vel porticus ibi sit aperta. Fores sūt que extra voluūtur. ⁊ dicuntur de foris. Componitur cum bis ⁊ tunc bifores. ⁊ sunt duplices fores. Hostium hostij ab hostis dicitur quia hostem moratur. ibi enim aduersarijs nostris nos obijcim⁹. Hec valua ue. a voluo is. dicitur. Et sunt value que intus aperiunt ⁊ voluuntur. ⁊ sunt duplices ⁊ replicabiles. q͛ in se replicantur cum aperiuntur. Ualua a velo quia a se velent.

Insanus/vehemēs/vecors/vesan⁹/et excors.
Secors/et demens/bacchās/territus/⁊ amēs.

Ista noīa conueniūt in sigtione. Insanus a. um. qd̄ cōponitur de in ⁊ sanus. Hic ⁊ hec ⁊ hoc vehemens tis. cōponitur de ve ⁊ hoc mēs tis. vn̄ vehemens quasi ve hn̄s ī mēte. Hic ⁊ hec et hoc vecors cordis cōponitur de ve ⁊ cors cordis. vn̄ vecors quasi ve habēs in corde. vel cōponitur de ve qd̄ ē sine ⁊ cor quasi sine corde. Uesanus a. ū. de ve ⁊ san⁹ a. ū. quasi nō san⁹ vel sine sanitate. Hic et hec ⁊ hoc excors dis. componitur de ex prepōe ⁊ cor cordis. Hic ⁊ hec ⁊ hoc secors dis. de se qd̄ ē sine ⁊ cordis. Hic ⁊ hec ⁊ hoc demēs de de ⁊ mēs tis. Hic ⁊ hec ⁊ hoc bacchās tis. de bacchor r͛ i. furere vel isanire. Territus a. um. de ceres reris. dea frugū ī festo cuius solebāt furere ⁊ insanire. sicut ī festis bacchi. Hic ⁊ hec ⁊ hoc amens tis. de a quod est sine. ⁊ mēs tis. quasi sine mente.

Tartarus/infern⁹/acheron/stix/orcus/auern⁹
His herebū/baratrū/cōiungas atq̄ȝ gehennaȝ.

Ista noīa signt idē cū hoc noīe hic infernus ni. quod declinatur in plurali hec inferna orum. neutri generis. Et dicitur de infra. quia ī inferiori parte terre est. vel infra terram. quia sicut cor hominis est in medio corporis. ita infernus in medio terre esse perhibetur.

¶ Hic tartarus ri. et plr hec tartara orum. dr a tartarus vel a tartari grece quod est horrere latine et tremere. Et est tartarus profundissimus locus infernorum. de quo neminem extrahit deus. Illis enim est fletus et stridor dentium. horror tenebrarum. tremor frigoris. Unde tartarius a. um. et tartarinus a. um. ¶ Hic acheron ontis. dr ab a quod est sine. et chere salus quasi sine salute et saluatione. ¶ Hec stix gis. i. fluuius infernalis. et dr de stigo as. i. stimulo as. quia valde stimulat et angustiat potantes de eo. Uel dr a sto stas. quia semper stat ad penam. vel a statim. quia statim interficit. Uel a greco stigestos quod est tristicia. quia tristes facit. et quia tristiciam gignit. Et sepe ponitur pro inferno. Unde stigius a. um. et hic et hec stigialis et hoc le. ¶ Hic orcus ci. dr de orce grece quod est capere latine. quia quos capit semel iterum non reddit. ¶ Hic auernus ni. componitur de a quod est sine. et ver. quasi sine vere. i. delectatione. ¶ Hic herebus bi. de horreo dr. ¶ Hoc baratrum est nomen nimie profunditatis vel altitudinis. Et est dictum baratrum quasi voratrum. i. vorago atra ex profunditate. quia omnia deuorat. et quandoque dicitur infernus. et quandoque profundissimus locus inferni. a quo deus neminem extrahit. quandoque fossa. quandoque gurges vertiginosus. quandoque venter. Unde baratro onis. i. leccator. quia omnia baratro. i. ventri committit. ¶ Hec gehenna ne. dr de ge quod est terra. et hemon profundum. quia in profunditate terre est.

Tartarus | Acheron | Stix | Orcus | Auernus | Herebus | Baratrum | Gehenna

Est iuncus/biblus/cyrpusque/papyrus/arundo
Cum canna/calamus simul est his associandus.

¶ Ista nomina conueniunt in significatione cum hoc nomine hic iuncus de iungo gis. eo quod aliquid cum eo iungitur vel ligatur. unde hic iunculus li. diminutiuum. quia iunctis radicibus hereat. Hoc iuncetum ti. locus vbi iunci abundant. et iunceus a. um. de iuncis existens vel ad iuncos pertinens. et inde hec iuncata. i. lac concretum et iuncis inuolutum. ¶ Hic biblus bli. a bibo bis. quia aquarum est bibilus. ¶ Hic cirpus pi. a carpo pis. unde cirpeus a. um. ¶ Hec papyrus ri. a pyr grece quod est ignis. eo quod igni et cere est aptus. ¶ Hec canna de cano is. dr. quia in eo canitur. Unde hoc cannetum ti. locus vbi canne crescunt. et hec cannula le. et hec cannella le. ambo diminutiua. ¶ Hic calamus mi. a caleo les. i. canna vel stipula segetis. quia ex immisso flatu calescit. Unde calamizo zas. i. lete cantare. et calamos post messores colligere. Et hec calamitas atis. i. miseria dicta a calamo. Canna que est inanis et vacua. et ad instar calami. proprie quidem est calamitas quando aliquis non habet in spe nec in re. nec exterius nec interius. sicut canna vacua est et exterius et interius. ¶ Hec arundo inis. ab areo es. dr. quia cito aret. et proprie dr folium dependens. sed simpliciter sepe ponitur pro canna. unde arundineus a. um. et hoc arundinetum ti. locus vbi arundines crescunt.

Iuncus | Biblus | Cirpus | Papyrus | Canna | Calamus | Arundo.

Suffio/thurifico/suffumigo cum quibus addo.

Incenso/sensum dedit istis vsus eundem
Suffio fumatur quod sic autore probatur
Et suffire locum sumpta properabat acerra.

Suffio
Thurifico
Suffumigo
Incenso.

Acerra

¶ Ista verba habent et eandē significationē. ¶ Suffio fis. fiui. fire. de sub et fio fis. et tunc suffio est actiuū (anglice to ensense) ¶ Thurifico as. de thus ris. et facio cis. ¶ Suffumigo gas. de sub et fumigo as. ¶ Incenso as. de in et censo as. vel deriuatur ab incendo dis quia thurificantes incendunt thus. Incenso as. verbū frequentatiuū de incendo dis. ¶ Hec acerra re. i. thuribulū. Ille vltimus versus est versus virgilij inductus in exemplū quomodo suffio is. idem est quod thurificare vel suffumigare.

Interimit/perimit/interficit/et necat/occat.
Occidit/mactat/extinguit siue trucidat.
Suffocat/iugulat/funestat/siue sugillat.
Mortificat/truncat/disterminat/examinatque.

Interimo/
Perimo
Neco
Notabile

Occo.

Occido.

Macto.

Extinguo
Trucido
Suffoco
Jugulo
Sugillo

Mortifico
Distermino
Examino

¶ Ista verba cōueniunt in sigtione cū hoc verbo interimo mis. quod cōponit de inter et emo is. emi ere. ¶ Perimo mis. de per et emo is ¶ Interficio cis. de iter et facio. ¶ Neco as. cui. are. et cōponit eneco pneco as. Et nota quod neco as. et oia sua cōposita faciunt preteritū in aui. vel in ui. vt neco as. aui. vel necui. et supina in atū. vel in nectū. vt necatū tu. vel nectū tu. vt dicit Hug. ¶ Occo as. aui. are. de ob et ceco deriuat. et pprie occare est cū rustici aratione et satiōe dimissis. grādes glebas cedūt. et ligonib9. frangūt. sed ponit pro scindere. secare et trūcare. vn̄ hec occa ce. quoddā instrumentū ad pscindēdū terrā aptū. sicut rastrū. et cōponit occo exocco as. et est actiuū cū suis cōpositis. ¶ Occido dis. di. ere. penultima pducta. de ob et cedo dis. di. ere. penultima pducta. cesum su. in supinis. et est actiuum. ¶ Macto as. aui. are. i. interficere. vn̄ hoc macellū li (anglice a boucherye) qribi mactant pecora. vn̄ hic macello onis. et hic macellari9 rij. qui pecora mactat et vendit carnes. ¶ Extinguo is. xi. guere. de ex et stinguo guis. quod nō est in vsu. ¶ Trucido as. aui. are. de trux cis dr. ¶ Suffoco as. aui. are. media pducta cōponit de sub et hec faux cis. ¶ Jugulo as. de hec gula le. dr. ¶ Funesto as. de funestus a. um. ¶ Sugillo as. de suggero ris. et est sugillare suffocare stragulare vel manū gule dare. et eā stringere. et tūc dr quasi suggulare. i. sub gula capere. ¶ Mortifico as. aui. are. de mors tis. et facio cis. Trūco as. aui. are. de trūcus ci. dr. ¶ Distermino as. de dis et termino as. ¶ Examino as. aui. are. de ex. et animo as. cōponit. et est idē quod debilitare/terrefacere/vel vitam alicuius rapere.

Veneficas/magicas/dicas lanias/quoque sagas

Istis signantur eadem quibus associantur.
Hec incantatrix/strix/ sagana/prestigiatrix.

¶ Ista noīa sunt eiusdem significatiōis. Hec venefica ce. (anglice Witche) ⁊ dr̄ a venenū ⁊ facio cis. ⁊ pōt declinari mobiliter. venefi= cus a. um. ¶ Hec magica ce. vel magicus a. um. ¶ Hec lāna ne. a lanio as. ⁊ dr̄ lanna quasi lania a laniando. s. pueros. Fabule fingūt lannas clausis ianuis itrare ⁊ infātes corrūpere ⁊ laniare. ⁊ postea viuos restituere. ⁊ habēt hoīs vultū sed corpus bestiaꝝ. ¶ Hec sa= ga ge. a sagio gis. i. ingeniose aliq̄d facere. ⁊ est saga ingeniosa vel incātatrix vel diuinatrix. vn̄ hec sagana fuit nomē cuiusdā incātatri cis. Sed ponit̄ modo ꝓ qualibet incātatrice. Itē sagana est genus gūmi vel vestis. ¶ Hec incantatrix cis. ab incāto as. dr̄ incantare. (anglice to enchaunte) sicut faciunt magice. ¶ Hec strix ꝓprie est quedā auis nocturna de sono vocis dicta. qn̄ eni clamat stridet. hec auis. s. strix vulgo dr̄ amare pueros. vn̄ ⁊ lac prebere fertur nascēti= bus. ⁊ dr̄ a strideo es. ¶ Hec prestigiatrix cis. de hoc prestigiū gij. dr̄. ⁊ est prestigiū quedā spēs magice artis. s. humanoꝝ dr̄ sensuū il lusio. ⁊ dr̄ prestigiū a prestringēdo. q2 acie̅ oculoꝝ prestringit p p̄sti= giū incredibiles rerū mutatōes vident̄ fieri. vt terre cumulus videt̄ castrū. lapis videt̄ talentū. seges cohors militū galeata.

Venefica
Magica.
Lanna
Saga
¶ Incantatrix
Strix
prestigiatrix

Hystrio/vel palpo/mimus/vel gesticulator.
Est ebulo/nebulo/parasitus/scurra/lecator
Sic pantomimus/comedus/vel ioculator
De serpēte nepa dictos: his adde nepotes.

¶ Ista noīa sūt eiusdē sigtionis. hystrio onis. (anglice a iougler. or hereamit a bourder). Et dr̄. hystrio ab hysteriō grece qd̄ est testicu lare latine. ¶ Hic palpo nis. de palpo as. aul. are. i. adulari. ¶ Hic mimus mi. dr̄ ioculator. ⁊ cōponit̄ cū pāteo qd̄ est deus. ⁊ dr̄ panto mimus mi. i. deus/vel dominus/vel magister/vel princeps minoꝝ. Et nota ꝙ q̄ mimo vel hmōi ioculatoribus donat xenia. nō minus arguit ꝙ si diabolo sacrificium immolaret. vn̄ q̄dam. Mimo donare thus est dare ⁊ demonizare. ¶ Hic ioculator oris. a ioculor aris. hic epulo nis. ab hoc epulū li. ¶ Hic nebulo nis. a nebula le. hic parasi tus ti. a parapsis dis. ¶ Hic ⁊ hec scurra e. de sequor is. ⁊ hec curia rie dr̄ cōponi. ⁊ est scurra leccator/vaniloquus ꝓprie. ⁊ dr̄ scurra q̄ sectur curiā gra cibi. ꝙ aūt dr̄ scurra q̄si scutellā radēs vel rodens. ethimologia est ⁊ nō cōpositio ¶ Hic leccator dr̄ de hec leca ce. ⁊ est leca ꝓprietas lingēdi. de lingo gis. linxi lictū tu. dr̄. ¶ Hec leccaci= tas. s. ꝓprietas lingendi. hic leccator hec leccatrix. ¶ Hic comedus di. a comedia dr̄. vel a comos qd̄ est villa. ¶ Hic nepos tis. ꝓ lecca tore dr̄. Et hec nepa pro quadam serpente.

¶ hystrio
Palpo
Mimus.
Notabile
Ioculator
Nebulo
Scurra
Leccator
Comedus
Nepos

¶ Calx/scrupus & scrupulus mola/calculus atq3 molaris.
Addatur cautis: quia sepe fit obuia nautis.
Petra: lapis: saxum: scopulus: silicesq3 lapill9.

Petra
Lapis
Lapillus
Saxum
Silex

Ista noia sunt eiusdē sigtōis. hec petra tre dr̄ de petros grece qđ ē durū latine. vnde petrosus a. um. vel petra de pes & tero is. Vn̄ petra quasi pede trita. hic lapis dis. de laos grece quod est lapis latine dr̄. vn̄ hic lapill9 li. hoc saxū xi. de scindo dis. dr̄. vn̄ saxeus a. um. & saxosus a. um. hic scopulus li. vnde scopulosus a. um. hic & hec silex cis. i. lapis durus sic dictus. qz ab eo saliat ignis. vnde silicinus a. um. & siliceus a. um. de silice exn̄s vel ad silicē pertinēs. ¶ hic lapillus li. diminutiuū de lapis. ¶ hic calx cis. minimus lapis. a calcos dr̄. ¶ hic scrupus pi. paruus lapis asper. a scrutor. vnde hic scrupulus li. diminutiuū. ¶ hec mola mole. dicitur de molo lis. ¶ hic calculus li. diminutiuū de calx cis. ¶ hic molaris de hec mola le. dr̄ ¶ hec cautis de caueo es dicitur. quia caueri deb3 a nautis

Calx
Scrupulus
Mola
Calculus
Cautis

Est thorus/& stratū/lectū/theoreuma/grabatū
Accubitus/his dormitoria/iunge cubile.

Thorus
Lectus
Theoreuma
Grabatum

Ista noia idē signt. hic thorus ri. & dr̄ de torqueo es. hoc stratū ti. de sterno nis. straui sternere dr̄. ¶ hic lectus ti. de lego gis. dr̄. vn̄ hic lectulus li. diminutiuū. & hec lectica ce. currus in quo sternit̄ lect9. vel dr̄ lectica ƒm quosdā a lectis herbis. & est idē quod thor9 ¶ hoc theoreuma tis. & est nomē grecū. ¶ hoc gbatū ti. & dr̄ a grabato grece qđ ē caput latine. hic accubitus tus. tui. de accubo bis. hoc dormitoriū rij. de dormio mis. dr̄. hoc cubile is. dr̄ de cubo as. baui. are.

Phebe/vel luna/tytania/cinthia/mene/
Ac nouitas lune neomenia dicitur esse.

Luna
Tytania
Mene

Ista nomina vnū & idē signt. hec phebe bes. hec luna de luceo ces. dicitur. ¶ hec tytania nie dicitur de tytan tanis. qđ ē sol. ¶ hec cinthia e. de cinthius thij. quod est sol dicitur. ¶ hec mene dicunt greci vbi nos dicimus luna. Et mene prout est luna componitur de neos grece quod est nouum latine. & dicitur he neomenia nie. i. nouitas lune, vel noua luna. quam nos alio nomine nouilunium appellamus de nouus a. um. & hec luna lune.

Cartula/vel carta/codex/liber atq3 libellus.
Si breue longari licet: & longum breuiari.
His codicillus coniungitur atq3 volumen.

Carta

¶ Ista noia sunt eiusdē significatōis. ¶ hec carta te. & dicit̄ de ca-

reo es. eo q caret pilis ꝛ carne. Un̄ hec cartula le. diminutiuū. Hic codex cis. vnde hic codicillus li. ꝛ dicitur codex de hoc noīe codex cis. qd̄ est truncus. quod dr̄ de codex qd̄ est idē. ¶ Et nota q codicillus nō potest stare in versu. q2 ista syllaba di. est breuis ꝛ stat iter duas longas syllabas. co. ꝛ cil. ꝛ ideo nō potest in versu stare. ꝛ ideo excusat se autor cum dicit. Si breue longari. ¶ Hic liber bri. dicitur de liber a. um. Unde hic libellus li. diminutiuum. Hoc volumē nis. de voluo is. volui voluere volutum tu. — Notabile — Liber.

Gustu libellum/ visu cōmendo libellum.

¶ Hic ponitur differentia inter hoc libellum cuius prima producitur. ꝛ libellum cuius prima corripitur. Libellum cuius prima lōgat est diminutiuum de hoc libum. ꝛ est libum quidam panis. s3 libellum cuius prima producitur est accusatiuus casus huius nominis hic libellus li. quod est paruus liber. — Libellum.

Subligar/ ꝛ ligula/ caligas quia subligat alte

Ista duo nomina hoc subligar ris. de subligo subligas. Et hec ligula ligule de ligo ligas significant idem. — Subligar — Ligula.

Jūge luto/ scenū/ quib9 addo volutabra/ limū
Cum sterqlinio/ predictis adiice fimum.
Hinc scenolentus: illimus dicitur inde.

¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis. hoc lutum ti. ꝛ dr̄ de luo is. Hoc scenū ni. dicitur de hec cena. ¶ Hoc volutabrū bri. penultima correpta de voluo is. ꝛ ꝓprie volutabrū est illud in quo porcus inuoluit se. ¶ Limus mi. de hic ꝛ hec leuis ꝛ hoc leue dr̄ ꝛ cōponit cum in ꝛ dicitur hic ꝛ hec illimis ꝛ hoc illime. i. purū mūdum sine limo. ¶ Item scenū cōponitur cū lentus quod est plenum ꝛ dr̄ sceno lentus a. um. ¶ Hoc sterquiliniū nij. stercus vel locus plenus stercoribus. Et dicitur sterquilinium a stercus oris. ꝛ stercus a sterno nis. — Lutum — Volutabrum — Limus — Scenum — Sterquiliniū

¶ Dic mare/ dic q3 salū dic equora dic q3 ꝓfūdū
Dic pelagus/ pōthū/ freta iūgas ꝛ bitalassum:
Dic amphitritem: qui circuit ꝛ terit orbem.

¶ Ista noīa sunt eiusdē significationis cū hoc nomie mare is. ꝛ dr̄ a meo as. aui. are. q2 in cōtinuo meatu. i. transitu est. ¶ Hoc salu3 li. a sal salis. q2 aqua maris est salsa. ¶ Hoc equor ris. dr̄ de equus q̄. quū. q2 eius superficies equa est. i. equalis. nulla procella mouente mare. Similiter mare dr̄ altū. q2 altū ꝛ ꝓfundū. ¶ Hoc pelag9 gi. de pello is. dr̄. q2 pellit huc ꝛ illuc per ꝓcellas ꝛ tēpestates. ¶ Hic ponthus ti. a pons tis. dicitur per contrarium quia nō possit pōtari. i. habere pontem. ¶ Hoc fretum ti. i. mare. Et dicitur a fretus a. um. i. impauidus tutus per contrarium. quia fretū reddit pauidū. — Mare — Salum — Equor. — Pelagus — Ponthus. — Fretum.

¶ Hoc bitalassium si. i. duplex mare. vbi duo maria concurrunt. Et dicitur de bis et calassym grece quod est mare latine. ¶ Hic amphitrites tis. dicitur ab amphi. quod est circum. et trites quod est tritor. quasi circumtritor orbis. Et est grecum nomen. vnde Ouidius in primo methamor. Nec brachia longe. etc. Margine terrarum porrexerat amphitrites. et est versus spondaicus.

Amphitrites

Est meretrix: scortum: thays: lupa: capra: chimera.
Post nonam prostans nonaria iungitur istis.

¶ Ista noia sunt eiusdem significationis. ¶ Hec meretrix cis. Et dicitur meretrix quasi mera trica. i. clara trica. i. plica vestis. sed ethimologia est componit enim meretrix a merces dis. et trico tricas. i. impedio dis. Et dicitur meretrix quasi pro mercede hoiem tricans. i. impediens. Uel deriuatur de mereor mereris. quia meretur precium libidinis. ¶ Hoc scortum ti. a scortes tis. quod est pellis arietis. Uel dicitur a scorto grece quod est dulce latine. ¶ Hec thays idis. proprium nomen cuiusdam meretricis. et nunc pro omni meretrice accipitur. ¶ Hec lupa pe. similiter dicitur meretrix. ¶ Hec capra pre. quia fetet vt capra. et chimera dicitur meretrix. vnde quidam. Quis reuera meretrix est dicta chimera. Parte leo prima. media caper. anguis in ima. Non moror cetera exponere. quia sensus patet intelligenti. ¶ Hec nonaria e. est meretrix prostans in nona vel post nonam. Prostare verbum meretricum est. nam meretrix prostat ante hostium prostibuli parata cuilibet commisceri.

Meretrix. Scortum. Thays. Lupa. Chimera. Nonaria

Gausape: mensale: mappas: manutergia: dicas.
Addas mantile: manibus quasi tela vocamus

¶ Ista noia idem significant. ¶ Hoc gausape pis. et dicitur de gaudium et sapio pis. ¶ Hoc mensale lis. de hec mensa se. dicitur. quia tegit mensam quando comedimus. ¶ Hec mappa pe. de manus et pio as. quia piat. i. mundat manus ¶ Hoc manutergium gii. de hec manus et tergo gis. et est proprie manutergium quo manus tergimus. Et potest dici mensale. ¶ Hoc mantile lis. dicitur de manus et hec tela. quasi tela pro manibus.

Gausape. Mensale. Mappa. manutergium. Mantile

Miles/eques/tyro/tyrunculus/atque quirites.
Atque neoptolomus/nouus est regnator in istis

¶ Ista noia significant vnum. et idem cum hoc noie miles cois generis. Unde ouidius in epistolis. Nescio que subito faceret michi causa dolores. et rudis ad partus. et noua miles eram. Et dicitur miles a mille quia olim mille milites erant in numero. ¶ Hic et hec eques tis. i. miles. de equus equi dicitur. ¶ Hic tyro onis. dicitur de tyro grece quod est fortis latine. et est tyro nouus miles nouiter ad militiam electus sic dictus quia fortis ad hoc officium solet eligi. vel quia ad querendum probitatem se angustiat. laborando per diuersa regna. Unde et tyro grece dicitur

Miles/ Eques Tyro.

ãgustia latine. ⁊ de tyro hic tyrũculus li. ⁊ hoc tyrocinium nij. noua militia. officium tyronis rudimentũ initiũ nouitas militie. hic quiris tis. dicitur de quirinus ni. i. romulus qui condidit romam. ⁊ ꝓprie quiuis ciuis romanus dicitur quiris. ¶ hic neoptolomus mi. dicitur a neos. quod est nouum. ⁊ ptolomus miles. quasi nouus miles. Uel a neos nouum. ⁊ thelomo regno quasi de nouo regnans. et neoptolomus dicebatur pirrus filius achilis.

Maceriam/ vel maceriem: dic esse domorum
A pariete venit paries/ qui iungitur istis.
Sed muros proprie vel menia dicimus vrbis.
Dicitur ac vallũ/ palis ac vimine factum.
Hinc inuallare/ res est includere vallo
Sepibus ⁊ septis/ includitur ortus et aruum.
Indago syluas siluisqꝫ latentia claudit
Hinc indagare res explorare latentes/

¶ Ista noia sũt idẽ in generali. sed differũt in speciali. hec maceria e. vel maceries ei. dr a macron qđ ẽ lõgũ. ¶ hic paries tis. de par. is. i. equus. ⁊ proprie ista tria noia pertinẽt ad domos ⁊ mansiones includẽdas. ¶ hic murus ri. ⁊ hec menia orꝫ. dicitur de munio is. ꝓ defendere. ⁊ ꝓprie sunt vrbis vel ciuitatis quas muniũt. i. defendũt. ¶ hoc vallũ li. de vallus li. ⁊ ẽ vallꝰ. i. palus. s. lignũ acutũ qđ figit in terra (ãglice a stake) de validus a. ũ. quasi validus palꝰ. ⁊ hoc vallũ li. ꝯcathenatura que fit de palis super aggerẽ. Uel vallũ ẽ ipe agger. s. illud molle qđ e terra erigit vt custodia ꝓtendat. ⁊ ẽ vallum inter murꝫ ⁊ fossam. Sic vallũ li. est locus munitus per vallos. i. palos Unñ Galterus in alexãdreidos. Non opus ẽ vallo. i. castro ¶ Nota versus differentiales valloꝝ. est vallus palus circa castrum ꝓpreacutus. Nexio paloꝝ sibi mutua sit tibi vallũ. i. locus q̄ munit talis ꝯnexio virgaꝝ dr vallũ. ⁊ de vallũ dr vallo as. are. i. munire cũ vallo. ⁊ inuallo as. i. intus vallare. includere. ¶ hec sepes sepis. ⁊ hoc septuꝫ ti. dicunt de sepio pis. sepiui. ⁊ sunt proprie sepes ⁊ septa munitiones facte circa ortos ⁊ arta sata cum virgis ⁊ viminibus vel spinis. ¶ hec indago inis. proprie est inquisitio vel interrogatio. sꝫ hic ponitur pro munimine facto circa syluas ⁊ portas. ⁊ dicitur de indago as. aui. are. id est inquirere. explorare res latentes.

Maceria
Paries.
Murus.
Notabile
Uallus.
Uallum.
Sepes
Septum.
Indago.

Intimat insinuat/ enucleat/ atqꝫ reuelat.
Designat/ tetegit/ edisserit/ atqꝫ retexit.
Publicat et pandit/ enodat/ promit et edit.

Nunciat/exponit/elucidat atq3 serenat
Explicat/extricat/declarat & manifestat
Exprimit & reserat/propalat & indicat atq3
Notificat verbis his sensus conuenit idem
Expedit/euoluit/aperit/nudatq3 recludit

¶ Manifesto
Intimo
Insinuo

¶ Qia ista verba sunt eiusdē significatōis cū hoc verbo manifesto
as.are.qđ dr de manifestus a.um. ¶ Intimo as.aui.are.de in & ti
me grece qđ est mens latine. ¶ Insinuo as.aui.are. de in & sinuo
as.cōponit. ¶ Enucleo as.are.de e ꝑpositione & nucleo as.are.qđ
dr de hic nucleus nuclei. ¶ Reuelo as.aui.are.de re & velo as.are
¶ Designo as.are.de de & signo as. Vñ horatius. Quid nō ebrie-
tas designat aperta recludit.i.quid est ita secretū qđ ebrietas non
reuelat. Iuxta illud. Ebrius insipiens pueri dicēt tibi verū. ¶ Re-

Retego
Retexo
Pando

tego gis.retexi.de re & tego gis. ¶ Edissero ris.rui.de re & dissero
¶ Retexo is.de re & texo is.texui. ¶ Publico cas.de publicus a.
um.i.publicū facere. ¶ Pando dis.pandi.repassum su.in supinis
& fm aliquos pansum pansu .in supinis. ¶ Enodo enodas.de e et
nodo as. ¶ Promo mis.prompsi promere.promptū promptu ī su-
pino. Et cōponitur Depromo.expromo. ¶ Edo edis edidi edere.
de e.& do das. ¶ Nuncio as.are.de nuncius cij. Et cōponit. Annū
cio as. Denuncio as. Renuncio as.are. ¶ Expono nis.exposui ex

Sereno

ponere.de ex & pono ponis posui dicit. ¶ Elucido as.are.de e & lu
cido das. ¶ Sereno as.aui.are.de serenus a.um. ¶ Explico cas.
explicui vel explicaui.de ex & plico as. ¶ Extrico as.aui.are.de ex
& trico as.i.impedire/tardare/morari. ¶ Declaro as.aui.are.de de
& claro as.qđ non est in vsu. ¶ Exprimo mis.expressi.exprimere ex

Resero
Propalo
Indico
Notifico.

pressum expressu in supino.de ex & premo premis dr. ¶ Resero as.
de re & sero as.dicit. ¶ Propalo as.ꝓpalaui.ꝓpalare.i.aperte va
gari.fm Papiā. ¶ Indico as.aui.care.de in & dico dicas dicitur.
¶ Notifico as.aui.are.dr de notū & facio cis. ¶ Expedio dis. ex-
pedire.expediui.i.manifestare. Vnde Persius in primo. Quis ex
pediuit psitato suū chere.id est manifestauit. ¶ Euoluo is.euolue
re.componit de e & voluo voluis volui voluere volutū tu.in supinis

Aperio
Nudo
Recludo

dicitur. ¶ Aperio aperis aperui.de ad & perio peris. ¶ Nudo nu
das nudaui nudare.de nudus a.um.dicitur. ¶ Recludo dis. reclu
si recludere.de re & claudo dis.clausi.

¶ Interit/expirat/moritur/defungitur atq3
Occumbit vel obit/dissoluitur/examinatq3.
Excidit/exalat/discedit eis sociatur.

Interit occumbit mortem signant violentam
Ad naturalem concordant cetera mortem
Et potes illud idem complexa dicere voce
Tollitur e medio: nature debita soluit.
Nature nostre: soluit generale tributum.
Clausit presentem supremo funere vitam
Carcere corporeo: resolutus spiritus exit
Mortuus est mundo: victurus postea christo.

¶ Vel prosaice sic. Presentis vite cursum feliciter terminauit vel consummauit. Vel sic. De corporeo spiritus se relaxauit ergastulo. ¶ Hic ponunt verba eiusdē significatōis cū hoc verbo morior eris vel iris. mortuus sum. mori. vel moriri. Et primo docetur quot modis potest dici. iste homo moritur. et hoc primo vnico verbo. secūdo ratione metrica. et tertio ratione prosaica. Primo ibi. Interit. Secūdo ibi. Tollitur e. Tertio ibi. Presentis vite etc. ¶ Interio is. interiui vel interij. interire. componit de inter et eo is. ¶ Expiro as. de ex et spiro as. i. morior. Nota quod morior secundum Hug. fere vbiqz inuenitur sz tertiā et quartā coniugationem. et caret supino. deberet enim facere mortū. quod exigit mortuus. vel moritū tu. quod exigit moriturus. neutrū tn̄ est in vsu. Unde mortuus a. um. cōponitur semimortuus a. ū. ex parte mortuus. Et dicitur morior de mors mortis. et est deponēs ¶ Defungor ris. defunctus sum defungi. de re et fungor. deponēs. ¶ Occumbo bis. bui. bere. bitum. tu. de ob et cumbo bis. Et docet autor quod ista duo verba. scz interit et occūbit. significāt mortē violētā. vel a vi illatam. vt qn̄ aliquis submergitur vel suffocatur vel comburitur. vel trucidatur vel hmōi. Omnia alia significāt mortē que accidit naturaliter homini. ¶ Obeo is. biui. ire. vel obij. de ob et eo is. cōponitur. ¶ Dissoluor ris. dissolutus sum. dissolui. verbū passiuū. de dissoluo is. et cōponit de dis et soluo is. ¶ Exanimo nas. aui. are. verbū neutrū pro mori. in alia tn̄ significatione pro interficere est actiuum et componit de ex et animo as. quod dicitur de animus mi. ¶ Excido is. cidi. ere. media correpta. caret supino. cōponitur de ex et cado is. ¶ Exalo as. aui. est proprie expirare. exsufflare. Vnde Virgilius. Animam medios exalat in ignes. ¶ Decedo is. cessi. ere. de de et cedo cedis componit. Postea docet quō sententia cuiuslibet verbi positi potest dici in oratione metrica etc. Tollitur e medio. i. isto mundo qui est medius inter celum et terram. Vel sic. Nature debita soluit quia (teste horatio) cuncta suum repetunt. Vel sic. Iste clausit vitam presentem supremo funere. i. vltima morte. Vel sic. Spiritus resolutus a carcere corporeo exit. i. decedit. Vel sic. Iste est mortuus mundo.

Morior
Intereo
Expiro
Defungor
Occumbo
Obeo
Exanimo
Excido
Exalo
Decedo
Notabile

Consummo
Ergastulum.

Uel sic. Decessit mundo victurus postea xp̄o. psalte. presentis vite
¶ Cōsummo as. are. i. terminare. finire. pficere. ad effectū deducere
¶ Hoc ergastulū li. i. carcer corporis in quo aīa in hac vita tenetur tanq̄ in carcere. Et dr̄ ab erge qd̄ est labor. ⁊ stolon missio. ⁊ pprie est carcer ad quē relegati mittebant. ⁊ ibi cōtinue laborabāt operātes oīa sibi iniuncta. Ergastula dicitur vincula ⁊ cōpedes quibus illi qui erant in ergastulo ligabantur.

Funus ⁊ exicium/letum/mors/excidiumq̄
Adde necem vel perniciem/simul ⁊ libitinam.
His obitum simul interitum/ cōiungito fatū.
Quod minime libeat/ sic est libitina vocata.
His exterminiū simul occasum sociamus.

Mors
Funus
Exicium
Letum
Nex
Libitina
Obitus
Exterminiū

¶ Ista noīa sunt eiusdē significatōis cū hoc noīe hec mors tis. qd̄ dr̄ de mordeo es. ¶ Hoc funus eris. ⁊ dr̄ a funis is. ⁊ est pprie cadauer sic dictū a funibus accensis. i. candelis quos ante feretrū ante vsum papyri reges cera circūdatos ferebāt. ¶ Hoc exiciū cij. de exitus tus. ¶ Letū ti. de leo les. i. deleo es. q2 delet vitā. ¶ Hoc excidiū dij. de ex ⁊ cido dis. dr̄. ¶ Necis neci necē a nece. cuius nūs non est in vsu. quē tn̄ posuit ambrosius sup egesippū dicēs. Et erat mortuor nex plurima. Et dr̄ de neco as. aui. vel necui are ¶ Hec pnicies ei. dr̄ de pneco as. ¶ Hec libitina ne. de libeo bes. p ɔtrariū. q2 minime libet. Item libitina inuenit p feretro quo mortuus deportatur. Et libitina est dea libidinis. ⁊ tunc dr̄ de libido vel libet. ¶ Obitus tus. tui. de obeo es. dicit. ¶ Hic interitus tus. tui. de intereo is. interiui vel interij. ¶ Hoc fatum ti. a for faris fari. dicitur. ¶ Hoc exterminiū nij. de ex ⁊ hic terminus ni. ¶ Hic occasus sus. de occido dis. qd̄ de ob ⁊ cado dr̄. i. componitur.

Est linter lembus/scapha/prora/liburna fasel9
Nauis/nauicula/puppis/ratis atq̄ carina
Et cum classe sclataria vel motoria/celox
Cymba/biremus eis cōiungit atq̄ triremus
Quā regit ordo triplex hāc dicimus triremum
Quā regit ordo duplex dicimus esse biremum

Nauis
Linter

¶ Ista noīa vnū ⁊ idē significant cū hoc noīe hec nauis uis. ui. dr̄. de no nas. aui. are. vn̄ hec nauicula le. ⁊ hec nauicella le. ambo diminutiua. hic ⁊ hec naualis ⁊ hoc le. locus vbi naues stāt. i. portus Uel locus vbi fabricant hoc textrinū vocat. ⁊ hoc nauliū. preciū p transmeatōe datū. ¶ Hic linter tris. a limo mis. i. nauicula. q2 vadit

sup aquā q̄si limēdo. ¶ Hic lembus lembi. a lego gis. dr. ¶ Hec scapha phe. habet nomen qd vulgus imposuit. hec faselus li. feminini generis. a fase qd est transitus dicitur. Unde Luca. Tenui sufflata faselus. ¶ Hec prora re. est prior pars nauis. et dicitur de prior. Hec puppis pis. pi. est posterior pars nauis. Ponunt tamen aliqn prora et puppis p tota naui. ¶ Hec liburna ne. a liburno quodam populo dicitur. ¶ Hec nauicula le. de nauis dicitur. ¶ Hec ratis ratis ti. de ratus a. um. Hec carina ne. dicitur de caries ei. vel carina quasi currina. de curro ris. dr. Hec classis sis. st. i. multitudo nauiū. Et dr de calon qd est lignū. ¶ Sclatarea est genus nauis. i. nauis pyratica. et dr de hoc clata te. qd similiter est genus nauis. Motoria rie. dr de monco es. ui. uere. ¶ Hec cymba be. dr de cūbo vel de scindo dis. q: scindit mare et tunc subtrahitur s. ¶ Hec celox ocis. a celeritate dr (anglice a balynge) ¶ Hec biremis mis. vñ Lucanus. Aut cōtra nō longa vecta biremi. Appulerat celerata maū. &c. Et est biremis nauicula habēs duplicē ordinē remoꝝ. Triremus est nauis habēs triplicē ordinē remoꝝ. de tris et remus componit.

Lembus

Prora

Liburna

Nauicula.

Carina

Sclatarea

Celox

Biremis

Strenuus/ingenuus/illustris/idē generosus.
Insignis/presignis et inclitus egregiusq;
Istis patricius/preclarus nobilis assit
Hebes predictis precliuis addere si vis.

¶ Oia ista sunt eiusdē significatōis cū hoc noie hic et hec nobilis et hoc nobile. qd dr de hic et hec notabilis et hoc le. ¶ Strenuus a. ū. de hec strena ne. dr. Ingenuus a. um. de in et genus. hic et hec illustris et hoc illustre. de illustro as. dr. ¶ Generosus a. um. de genus ris. dr. ¶ Hic et hec insignis et hoc insigne. de in et hoc signum signi Inclitus a. um. de in et cleos qd est gloria dr. Egregius a. um. de ex et grex gis. vñ egregius quasi extra gregē positus. Patricius a. ū. i. nobilis. Et vocabātur patricij nobilissimi romani quoꝝ noīa litteris aureis scribebātur. hij et patres ppter excellentiā dignitatis fuerunt appellati. Et dicitur patricius de pater tris. Preclarus a. ū. de pre et clarus a. um. Hic et hec precliuis et hoc precliue. i. valde nobilis. de pre et cleos gloria.

Nobilis.

Strenuus

Generosus

Patricius

Preclarus

Lucus/silua/nemus/vimen/virgulta: viretū.
Istis arbustum sociemus ab arbore dictum
Necto nemus: silua sileo dat: luceo lucus
Lucarius luci custos: lucra quoq; lucar.

¶ Ista noīa sunt eiusdem significatōis cū hoc noie hoc nemus ris. ¶ Hic lucus ci. Et dr de luceo es. p contrariū. q: ibi minime lucet. Uel potest dici a lucendo crebris luminibus. q: in eo lucebāt cerei

Nemus

Lucus

Silua

propter lucis tenebras. quibi fiebant sacrificia diis. Unde hic lucellus diminutiuum. ¶ Hec silua ue. a xilon quod est lignum quia ibi ligna cedunt. vel silua dicitur a xilen quod est vastitas vel silentia. quia in silua sunt loca vasta et deserta et silentio plena. Iste autor dicit quod dicitur de sileo es. ¶ Hoc nemus ris. secundum istum autorem de necto tis. dicitur. secundum hug. de hoc numen nis. eo quod est plenum numinibus ibi sacratis et sculptis. Unde nemorosus a. um.

Vimen
Virgultum
Viretum
Arbustum
Lucar

¶ Hoc vimen nis. de vireo es. dicitur. Unde vimineus a. um. et hoc viminetum ti. locus vbi vimina abundant. ¶ Hoc virgultum ti. de hec virga ge. dicitur. ¶ Hoc viretum ti. de vireo es. dicitur. Et est viretum locus viriditate plenus. scilicet viridarium. ¶ Hoc arbustum sti. de arbor ris. dicitur. ¶ Hic lucarius rii. est custos silue (anglice a forestar) Et dicitur de hic lucus ci. hoc lucar aris. i. precium quod accipitur pro luco. vel pro lignis venditis de luco. vel pro pastura luci. Vel lucar est omne lucrum quod habetur de luco (anglice palbuage or ioustement.)

Retracto/ referoque/ retexo/ recenseo/ narro.

Narro/
Retracto
Refero
Recenseo.

¶ Verba ista idem significant quod narro as. aui. are. Et est narro actiuum. quod componitur enarro as. aui. renarro as. aui. are. Retracto as aui. are. de re et tracto componitur. Vel est frequentatiuum de retraho is. retractum tu. u in o fit retracto as. Refero refers retuli referre de re et fero fers. Retexo is. texui. ere. retextum tu. in supinis. de re et texo is. Recenseo es. sui. recensum sensum. secundum hug. in supinis. de re et censeo es. componitur.

Negligit et spernit/ aspernaturque refutat
Contemnit/ renuit simul abnuit atque recusat
Et paruipendit et vilipendit in istis.

Negligo/
Sperno.
Refuto
Recuso
Paruipendo

¶ Ista verba idem significant cum hoc verbo negligo gis. quod componitur de nec et lego gis. abiecta c et assumpta g per abiectionem. si enim mutaretur e in g. oporteret quod g esset. de precedenti syllaba. quod non potest esse vt dicit hug. ¶ Sperno nis. spreui re. spretum tu. in supinis. Unde hic et hec et hoc spernax nacis. qui frequenter alios spernit. vnde hec spernacitas tatis. Spernaculus a. um. i. aliquantulum spernax. Sperno nis. spreui re. spretum tu. in supinis. componitur cum ad et dicitur Aspernor aris verbum deponens in eodem sensu cum sperno. Refuto as. aui. are. de re et futo as. aui. are. i. arguere/ conuincere/ confundere. Contemno nis contempsi ere. et contemptum tu. in supinis. de con et temno nis. Renuo is. renui ere. de re et nuo is. Abnuo is. de ab et nuo. Recuso as. aui. are. de recudo dis. recudi re. recusum recusu. u in o fit recuso as. vel componitur de re et cuso as. frequentatiuum de cudo dis. Paruipendo dis. di. ere. paruipensum su. a paruus a. um. et pendo. Et similiter vilipendo dis. di. re. et nihilipendo dis. et flocipendo dis. nauipendo omnia pro contemnere ponuntur.

Stragula/cēto/thoral/puluinū/culcitrā lodex
Est & puluinar: & filtra: tapetibus addas
Cum ceruicali: ceruici dante calorem.

¶ Hic ponuntur diuersa noīa que ornamēta lecti sunt. ¶ Hec stra gula le. vel hoc stragulū li. vestis est discolor. que & toga dicitur. Et dicitur de sterno nis. straui sternere. & dicit sic quia amictu velī stra to apta sit. ¶ hic cento onis. & dr cantor vel puluinar vel velum de multis pannis. vel cento est ille q facit ipm filtrū. Item cento dr fe tor ex assuetudine libidinis veniens. Et cento vt qdam dicūt est pā niculus cū quo meretrix inguina viror post coitum tergit. Versus. Est cento cantor/filtrū/filtri quoq factor. Cento puluinar sit pannꝰ sic quoq velum. Est cento fetor: sit & hinc meretrix quoq centrix. Hec centrix tricis. id est meretrix. & dicitur de cento onis. vel de cē tum propter multitudinē. ¶ hoc thoral lis. & hoc thorale lis. est qc quid in lecto sternitur. & etiam longa mappa. & dicit de thorus tho ri. ¶ hoc puluinum ni. de puluis dicitur. Hec culcitra tre. de cal co as. vel de culus li. & circa. quasi circa culum. Hic lodex cis. quic quid loco sternitur. a lauo as. dicitur. ¶ hoc puluinar naris. quasi puluinar de pluma me. dicitur. ¶ hoc filtrum tri. proprie est spon da siue pes lecti. inuenitur tamen p lecto. quandoq p ornamento lecti. ¶ hic tapes tis. & hoc tapetum ti. & tapetis tis. in eodem sen su a sterno nis. & pes pedis. eo q sternitur pedibus ¶ hoc ceruical lis. de ceruix cis. dicitur & caleo cales.

Stragula
Cento
Thoral
Puluinum
Filtrum
Tapes
Ceruical

Lunula/luna/perichelides/torques & inaures
Pectoris est proprie spinter: pariterq monile
Ornatus colli sit torques: & auris inauris
Anulus est manuū: sunt armille scapularum
Atq perichelides: exornant brachia nymphe

¶ Lunule sunt genus monilis. & proprie lunule sunt auree depen dentes ad similitudinē lune facte: quibus mulieres ornare solēt pe ctus suū. anglice a lytyl mone. or a nouche. or a barrelyke a mend) ¶ Murenula (anglice a goldē heme. or a ba Wderyke) & fiebant in finibus vestimentor contexte ex diuersis coloribus &c. Pericheli des (anglice a bee. a bo Wed a thyng) in theyre. a Womans arme or the purfellys at the ende). Mutatoria (holyday clothynge). Ol factoriū. (a box Wyt oyntement). Pericelides dicitur a peri qd est circū & chiloum crurū. quasi circa crura.

Murenula
perichelides

Flammea: flammeolū: cū vitta: facia: peplū
Dextreolas addas armillas: atq monille

Sertum/crinale/spinter vel fibula/mitra
Anulus & gēma/lymbus/ cyrotheca/tiara
Istis pilliolum coniungas atq; galeron.
De tricatura mulieribus est sua cura.

Flammeū ¶ Hic ponunt ornamēta qbus mulieres vtunt. ¶ Hoc flāmeū ei.
Vitta Vñ hoc flāmeolū li. de hec flāma dr. ¶ hec vitta te. de vincio cis. ci
Fascia i. ligare. ¶ hec fascia cie. quedā ligatura. vñ hec fasciola le. diminu
Peplum tiuū de fascio cis. ¶ hoc peplū pli. p'mitiū ē. vel de pello is. vt qdā
volūt. q pellit frigus a capite. Omnia ista sunt ornamenta capitis.
¶ hec armilla le. de armus mi. i. brachiū. ornamentū brachij. Et si
militer hoc monile lis. a moneo nes. & hec dextriola le. a dextra tre
Et hoc sertū ti. de sero is. ¶ hoc crinale lis. ornamentū circuiēs cri
Spinter nes. ¶ hoc spinter indeclinabile. vel spintris in gtō. a spina ne (an
Fibula glice a pynne) vñ spinterculū li. diminutiuū. ¶ hec fibula le. (angli
ce a lase. or a botoū) vñ fibulo as. Et est fibulare ligare vel vīcere cū
fibula. & est fibula quedā firmaculū. ¶ hec mitra tre. de mitos q est filum. & traho is. quia cū diuersis filis contrahitur & contexitur.
Anulus. ¶ hic anulus li. de anus propter rotunditatē. ¶ hec gemma me. a
gūmi dr ppter claritatē. Vñ in libro lapidū. Gemmis a gūmi no
Lymbus men posuere priores. ¶ hic lymbus bi. est ornamētū circa extremi
tatem vestis. scz fascinola quedā. ¶ hec cyrotheca ce. dr a cyros gre
ce q est manus latine. & theca positio. quasi impositio man9. ¶ hec
Tiara tiara re. ornamentū est capitis. Unde Juuenalis. Et frigia vestitur
Pilleus. bucca tiara. ¶ hic pilleus lei. Unde hic pilleolus li. diminutiuum
Galerus de pilus li. dicitur. ¶ hic galerus ri. a gaelon quod est corium dici
Constructio tur. quia totus de corio factus est galerus. ¶ Construe sic vltimum
versum de tricatura. sic incipe cōstructionē ibi. mulieribus sua cura
id est sua sollicitudo est de tricatura crinis.

¶ Urceus/vrceolus/est vrna vel amphora testa
Olla vel ydria/vas vini dic esse lagenam.
Obba vel onoforum vel orca/fidelia vas est
Ampullas phialas/his bullas associamus.

¶ Autor ponit hic diuersa noia vasoꝝ vel ollarū. ¶ hic vrceus cei.
Unde hic vrceolus li. diminutiuū. de vrce q est capere vel recipere
Urna. ¶ hec vrna ne. de vrgeo es. q vrgeat collū. scz quedam mēsura quā
quartariū qdam dicunt. Item vrna vas est proprie q pro conden
dis defunctoꝝ cineribus adherere solet. Unde hec vrnula le. dimi
Amphora nutiuū. ¶ hec amphora dicitur ab am q est circum. & foros ferre.
quia circūfertur p ansas. ¶ hec ansa est auris per quā fertur olla.
Testa ¶ hec testa teste. de testus a. um. Et est testa quedam olla. Vñ hos

racius. Quo semel est imbuta recens seruabit odorē. Testa diu rc.
Item matheus vindocinensis. Consuetudo sapit naturam teste sa-
poris. Quem noua concepit, immemor esse negat ¶ Hec olla le. de
oleo es. dicitur. quia olet in liquore primo imposito. ¶ hec ydria e.
est vas aquaticū. ab ydor quod est aqua dicitur. ¶ hec lagena ne.
de latus a. um. & hec gena. qr latam habet genā. & est vas vini. Un-
de Virgilius. Primas iudice frācigena sacco portatur auena. Aut
bacchi vena ciato cratere lagena. Et lagena est quedam mensura
vini vel alterius (anglice a galon) ¶ hec obba be. quoddā vas ha-
bens nomen a sono quē facit quando funditur de eo aliquis liquor
¶ hoc onoforum ri. ab onos qd est asinus & foros ferre. qr solebant
portare illa vasa. Et vocātur (anglice a costrill) ¶ hec orca ce. de or-
cos quod est capere. ¶ hec fidelia lie. vas a fidelis. qa fideliter ser-
uat liquorem impositum. Uñ Persius. Disce nec inuideas qꝫ mul-
ta fidelia putet. In locuplete penu ¶ hec ampulla le. dicitur de am
quod est circum & pulla inflatio. vel ab am & pello lis. quia circūpel
litur in ventrem. ¶ hec phiala le. ab alan quod est vitrum. quia vas
vitreum est. Hec bulla le. dicitur. quia inflata est sicut bulla. que est
tumor laticis. i. aque.

Olla. / ydria / Lagena. / Obba. / Onoforum / Fidelia / Ampulla / Phiala

Sumen & aruina / sagimen / pinguedo / sagina
Abdomen vel adeps: predictis ade popisma

¶ Ista noia sunt eiusdem sigtionis cū hoc noie hec pinguedo nis
i. sagimen nis. a sacio as. & pleriqꝫ pducunt mediam syllabā. Unde
qdam. Egredior limen currū paro posco sagimen. Detulit ancilla.
coitū peto. noluit illa. Et de sagimen dr sagiminosus a. um. & hec sa
ginositas tis. ¶ hoc sumen inis. de sus suis dr. ¶ hec aruina ne. de
aruū. ¶ hec pinguedo nis. de hic & hec pinguis & hoc pingue. Hec
sagina ne. ¶ hoc abdomen inis. de abditus a. um. Et hoc omētum
ti. quoddam intestinū. & est pinguedo que est in intestinis porci. et
maxime porci siluestris & feri. Omentū dicitur ab omen. & est map
pa ventris. vel illa membrana que continet maiorem partem inte-
stinorꝫ. ¶ hic adeps adipis. componitur de ad & hoc epulum li. qa
pinguedo solet addi epulis. Unde adipiscillus li. i. paruus adeps.
vel adipatus a. um. adipe conditus. Et hoc adipatum ti. quodlibet
edulium adipe impinguatum. ¶ hoc popisma tis. dicitur a popos
grece quod est pinguedo latine.

Pinguedo / Sumen / Omentum / Popisma

Fornix / prostibulū / genethea / crepida / lupanar
Predictis tegetem / cōiungas atqꝫ pseucam.

Ista noia idem significant. i. domū meretricū. ¶ hic fornix cis. pe-
nultima genitiui correpta. & dr de fornix quod est arcus lapideus.
quia in hmōi fornicibus meretrices solebant meretricari. Uñ forni
cor aris. i. meretricari. ¶ hoc pstibulū li. de psto as. dr. ¶ hoc ge-

Fornix / Prostibulum / Genetheum

Genetheum. netheum thei. dicitur de genethis quod est mulier. et thesis positio.
Et est genetheum locus vbi mulieres imponuntur ad fornicanduz

Crepido ¶ hec crepido nis. ꝓprie est ripaꝝ vel abrupti saxi vel rupis. vel mõ
tis extremitas. altitudo vel summitas. Ponitur quãq3 tamẽ ꝓ cauer
na vbi vie conueniunt in qua pauperes solebant latitare. et mendi-
care et etiam meretrices fornicari cum pertranseuntibus viam. Et
de crepo as. pui pare. pro sonare. quia ibi frequens sonitus est ven
toꝝ et aquarum. ¶ hoc lupanar aris. de hec lupa pe. quod idem est

Lupanar **Teges** quod meretrix dicitur. ¶ hec teges tis. de tego gis. dicitur. Et ẽ ꝓ
prie parua domus que et tugurium dicitur. scilicet casula quam sibi
faciunt custodes vinearum vel pastores ad sui tegimen. Et i huius
modi tegete solent meretrices meretricari. Et ideo ponitur ꝓ lupa
nari. ¶ hec proseuca ce. dicitur a proth quod est procul et eu quod
est bonum quasi procul a bono.

Sarcina/sarcinula/põdus/clitellaq3 fascis.
Fasciculus vel onus/globus/et moles/et aceruꝰ

Sarcina ¶ Ista noĩa vnũ significãt. hec sarcina ne. proprie onus vel põdus
quod ex carne fit. Caro enim pondus facit. et hinc quodlibet pondꝰ
sarcina dicitur. vel a sarcinãdis rebus insimul. Unde hec sarcinula
le. et sarcinella le. ambo diminutiua. Et sarcino as. aui. are. qd cõ-
ponitur de sarcino as. i. de onero as. exarcino as. idem. Insarcino
as. i. intus vel valde sarcinare. et est actiuum cum suis cõpositis sar

Pondus **Clitella** cino. ¶ hoc pondus ris. de pendeo es. dicitur. hec clitella le. est tã
tũ pondus quantũ asinus portare potest. et s̄m quosdam dr̄ de cleo
es. quod est gloriari q2 gloriosum est portare vel ducere hmõi onera
¶ hic fascis cis. i. onus. Unde hic fasciculus li. diminutiuum. et dr̄
de facio. cis. ¶ hoc onus ris. Unde hic onusculũ li. et onustus. et one
ro as. et scribitur sine aspiratione. ¶ hic globus bi. proprie quodli-
bet solidum et rotundum. et ponitur pro admiratione. aliarum rerũ.
¶ hic aceruus ui. ab acer. dicitur. et est aceruus cumulus terre.

Panes/artocopi/pastille/liba/placente/
Jungitur artocrea/simul artocasius illi.
Et quia materia fruitur vice materiati.
Additur his simula: pariter simulago: siligo.

Panis **Artocopus** ¶ Autor hic ponit diuersa noĩa panum. et dr̄ panis a pan. quod est
totũ quia cũ omni cibo sumitur. ¶ Artocopus componitur ab ar-
tos panis. et copos labor. i. panis cũ magno labore compositꝰ. Hic
pastillus li. diminutiuũ siue potius deriuatiuũ de hec pasta paste.

Libum **Artocrea** **Artocasius** hoc libũ bi. de libo as. i. sacrificare. hec placẽta te. de placeo es. q2
placet gustui. hec artocrea cree. dicitur de artos panis. et creos ca-
ro. i. panis cum carnibus cõfectis (anglice a pye) hic artocasiꝰ sei.

de artos & caseus(anglice a flavvne)& q2 materia sepe ponitur pro materiato. vt aurum ponitur pro anulo qui est ex auro. ideo hec simula le. potest dici panis qui fit ex simula. Et simula est flos tenuissimus farine & etiã simulago. & siligo dicitur genus frugis. & ponit pro pane qui fit inde. & dicitur simula & simulago de simul aduerbio Theologus simulam florem fert esse farine. Item panis factus ex siligine dicitur siligo. hec siligo ginis. est quoddam genus tritici sic selectum ab alio. Nam in pane species eius est p̃cipua. Unde quãdoq3 tenuissimus & purissimus flos farine dicitur vt sit panis nobilissimus. Unde iuuenalis. Sed tenet & niueus molliq3 siligine fcũs Et dicitur siligo a seligo gis. fm catholicon. Siligo.

Pallia/palliola/clamys/est cum ciclade/palla.
Ast abilex mantibus/mãtellos/iungimus illis.
Dant pelles pallis matrix/beuer & cirogrillus.
Id quoq3 cuniculus dant/asinus/et laerones.
Sed vestes que sunt de solis pellibus he sunt.
Pellicium: reno quibus endromade sociantur

¶ In primo ponit autor duo nomina que cõueniũt in significatiõe cũ pellib9 cũ quibus pallia dñt funderari. Et vltimo ponit illarum vestiũ noĩa. que tm̃modo fiũt de pellibus. Primo dicit q2 ista nomina conueniunt in significatione. ¶ hoc palliũ lij. dicitur de hec palla le. qd dr palliũ mulieris. Uel dicitur palliũ a pellibus vñ fiebant prius. Sed modo palliũ dicit quoddã genus panni ex serico. Unde hoc palliolũ li. diminutiuum. & pallio as. are. pallio tegere vel occultare vel iduere vel ornare. Repallio as. Suppallio as. id est sub pallio latitare. vel latenter occultare. & est actiuum cum suis compositis. ¶ hec clamys dis. idem qd pallium. ¶ hec ciclas dis. a cilon quod est rotundum. ¶ hec palla le. a palim dicitur. hic mantellus li. dicitur de manus & telon quod est longum. quasi ad manus tela vel longus. ¶ hec matrix cis. est animal cuius pellis conueniens ẽ mantellis. ¶ hic beuer ri. & hic Cirogrillus li. qui fm istum autorẽ vt apparet vocatur anglice (a squyrel) Scdz alios puta Isido. pap. & hug. est herinacius. s. animal spinosum maius herinacio. hic cuniculus li. de hec cuna ne dicitur. ¶ hic asinus sini. est animal cuius pellis apta est vestibus. Unde bernardus. Siluester asinus ob repat. ¶ hic laero onis. aliud animal seruiens ad hoc. hoc pelliciũ de pellis dicitur (anglice pilche). ¶ hec reno onis. vestis quedam de pellibus qua vtuntur longobardi. ¶ hec endromada de. vel endromis midis. spissa vestis de pellibus arietinis. ab endros grece quod est aries latine.

¶ Pallium
Clamys.
Beuer
Asinus
Laero
Reno
Endromada.

Paruulus. et pusio. puer. infans. atq3 pusillus

Inde pusillanimes: animi ratione pusilli

Pusio.

Ista noia coueniut in significatione. ¶ Hic paruulus li. diminutiuu de paruus. Et pot declinari paruulus la. lum. Hic pusio nis de pupus a. um. id est paruus a. um. et est pusio paruus infans vel puer. vnde Iuuenalis. Nonne putas alius tecum quis pusio dormit.

¶ Puer. Pusillus.

Hic puer pueri. a punio is. dicitur. qr debet puniri sepius ne delinquat. Hic et hec infans tis. ab in. et fans componitur. quasi nō fās. i. non loquens. Hic pusillus li. Et potest declinari pusillus a. um. a pusio dicitur diminutiuum. et componitur cum hic animus mi. et dicitur pusillanimus a. um. vel hic et hec pusillanimis et hoc me. id est pusillum habens animum.

Letofagus/syrtes/acroceramina/syrtis.
Syrenes/estusqz/ceramina/scilla carybdis
Fluminis est vortex pōthi dic esse carybdim

¶ Ponthus. Lethofagus.

¶ Hic Auctor docet que sunt pericula maris. Dicēs q sunt ista. Hic letofagus fagi. et lothos dicitur de lethe. et ē quedā arbor cuius succus gustatus confert obliuionē. Et cōponitur lethos cū fagin. qd est comedere. et dicitur hic lethofagus fagi. i. fructus illius arboris. q valet ad irritādū amorē. Sed hic videtur poni pro quodā piculo maris. Unde Ouidius de remed. Illic lethofagus illo sirenis in ātro. esse putes remis adijce vela tuis. Syrtes est ppriū nomē cuiusdā mulieris mutate sm fabulas in mōstrū marinū. Hec acroceramina orū. dicūtur illud idem quod mōtes fulminati. et est piculū in mari.

Syrtes acroceramia.

Et dicitur de acros qd est mons. et hec ceramina ceraminorum dicuntur illud idem quod sunt saxa preeminentia in mari ad instar cornuum. Et ceramina ceraminorum de ceros quod ē cornu. et amnis is. Unde ceramina quasi cornuti amnes. Hec Syrtis tis. de syren qd est tractus dr. et sunt syrtes loca periculosa in mari. Hec syrena ne. vel hec syren syrenis. dicit de syron. quod est tractus. quia dulcedine sui cantus nautas ad se trahit. et facit eos submergi. Et est monstrum marinum hec syrena syrene. et syren enis. in specie mulieris. Finguntur tres fuisse syrenes . ex parte virgines. ex parte volucres ex parte pisces. Quarū vna voce. altera tybijs. tercia lyra canebat. que illectos nauigantes sub cātu in naufragia trahebant. ¶ Papias putabat syrenes esse demones vel dracones. ysaie. xiij. Et syrenes in delubris voluptatis. Sed sm veritatem meretrices fuerunt.

Syrtis
Syrena.
Notabile.

Hic estus tus tui. dicitur de vro vris. et est tēpestas in mari. ¶ hec scilla scille. fuit filia Phorci regis sm fabulas que est mutata in illud monstrum marinum. Carybdis dis. est illud periculum in mari De quibus sic scribitur. Accipit et nūq reddit mare scilla receptū. Euomit acceptas dira carybdis aquas.

Scilla
Carybdis.

Uortex.

¶ Differūt vortex et carybdis Uortex est vorago in flumine et in re

centi aqua. Carybdis est vorago ponti .i. maris.

Pellis/pellicula/cutis atq3 cuticula/pellis.
Est cum carne caret/carni cutis associatur.
Est caro cum corio tergū: sunt tergora pelles.

Pellis.

Autor dicit q̄ ista noīa ī generali ꝯueniūt ī vna sigtōe ī spāli dif ferūt. hec pellis lis. dr̄ de pello lis. vñ hec pellicula le. dim. hec cutis tis. vñ hec cuticula le. dr̄ cote. qđ ē icisio. s3 ī hoc differūt. q2 pellis ē qñ ē extracta a carne. S3 cutis est ꝓprie qñ ē cū carne. et ē eadem differentia inter tergū gi. ⁊ hoc tergus goris. Tergu3 dr̄ eē caro cū corio. sed tergus dr̄ esse pellis cu3 corio sine carne.

entis. Tergum Tergus.

Libra/bilanx/trutina/pensū/pōdusq3 statera.
Lanx simul examen/erit equilibris in istis
Appensum steterem/trutinam dic esse statera3
Est examen apis: examen lingua bilancis.

Pondus. Libra Bilanx Lanx.

hic ponit Autor noīa pondeꝝ. hec libra bre. a liber a. um. dicitur ꝑficitur duodecim vncijs. ⁊ habetur perfecti ponderis. q2 cōstat tot vncijs quot mensibus annus. ⁊ cōponitur cū equus a. um. ⁊ dr̄ eq̄libris bris. vel sic hic ⁊ hec equilibris ⁊ hoc bre. i. equalis libra. hec Bilanx cis. i. libra statera. q2 binas habet lances. ⁊ cōponit̄ de bis. ⁊ lanx cis. ⁊ dr̄ lāx de latus a. um. ⁊ lances ꝓprie sunt scutelle pendentes de libra. ⁊ hic lanx cis. ponitur pro libra. hoc pensum. si. ſm qđ hic accipit̄ est pondus. h3 tñ plures significationes. est enim deliberatio. cogitatio. ꝯsiliū. q2 cū aliquid deliberamus pensamus. ⁊ in pendēdo. i. in dubio sumus. ⁊ hoc pensum dr̄ mulieris lana vel linū ad opus datū vel filatura. ⁊ dr̄ a pendeo es. vel est pondus. q2 ad pondus. i. mēsurā dabatur. hinc penso as. i. cogitare deliberare. vel ponderare. trutinare. equitare. ⁊ ſm hanc significationē pōt eē frequētatiuū de pēdeo es. hoc pōdus ris. dr̄ de pendeo es. ⁊ est onus vel grauitas. vel qđ trutinat̄ ⁊ mensuratur. hic stater. ris. a sto stas. ⁊ est quoddā pondus. i. medietas vncie. hec statera e. ē pōdus dracmas habēs quattuor que sunt scrupuli duodecim. ⁊ est statera trutina sc3 partica in libra extranuerso posita. sic dicta. quia ex duabus lancibus ⁊ vno medio stilo pendeat ⁊ stet. ⁊ sic patet differentia inter stateram ⁊ staterem. ⁊ statera sepe dicitur totū illud īstrumentū. hoc examen inis. ſm Hug. est filum medium quo trutina in statera regitur ⁊ lances equant̄. vnde lancis amētum dr̄ Uel examē dr̄ lingua que ī foramie trutine vertitur huc ⁊ illuc. ſm qđ ꝯsiderat̄ eq̄litas ponderatoꝝ. Aū examen dr̄ iudicium. probatio discretie. inquisitio. Unde examino as. i. ꝓbare equalit̄ iudicare. discutere ꝺiligēter inq̄rere. inuestigare. Itē examen est collectio apu3.

Pensum.

Pondus. Stater. Statera.

examen.

Trutina

¶ Hec trutina ne.i.statera.s.lingua libre.q semper truditur foras. Vel trutina est illa partica per trāsuersum posita.vnde trutinella le. diminutiuum. Et trutino as.i.librare.

Priscus/z antiqu⁹/annosus z inueteratus.
Decrepitus/vetul⁹/vetus/emeritusq3/senilis.
Longeuus sit in his/sit pristinus atq3 vetust⁹.

Priscus
Senex.
Inueteratus
Decrepitus.

¶ Ista noīa sunt eiusdem significationis. Priscus a.um.de pridē dr. Antiqu⁹ a.um.de ante dr. Annosus a.um.i.plenus ānis. Senex de annus dr. Et senex de sensus dr.q in senibus solet esse sensus cū in antiquis est sapientia z in multo tēpore prudentia. Inueteratus a.um.de in z veteratus a.um.componitur. ¶ hic decrepitus ti.id ē valde senex.de de z crepo is. Et dr decrepitus a.um.quasi deorsum crepare.q desierit crepare.i.sonare ¶ Vetulus a.um.dim.a vet⁹. ¶ hic hec hoc vetus ris.i.senex de veto as.aui.are.i.prohibere iuuenes a delicijs. hic emeritus ti.i.senex.vel emeritus a.um.i.extra meritū positus.qui nō potest iā mereri nec exercere officiū suū imo liberatus z solutus a labore officij sui .sicut miles olim post.xl. annū nō cogebatur militare.sed saluabatur a labore solito z dabat ei ager vel villa vel aliud vnde viueret .z tunc erat emerit⁹ quasi extra meritum positus.q nihil postea labore solito merebatur. Unde hec emerito onis.talis proprietas z talis liberatio. ¶ hic z hec senilis z hoc le.de senex dr. ¶ Lōgeuus a.ū.de longus z hoc euum eui dr quasi longū habēs euū. Pristinus a.um.de pridem sicut priscus. ¶ Vetustus a.um.de vetus veteris deriuatur.

Vetulus
Emeritus.

Pristinos
Longeuus

Segnis/iersq3/reses/piger/ignar⁹ quoq3 deses
Torpidus/z tepid⁹/torpēs/cessansq3/remissus
Igne animi vacuus/ignauus dicitur esse.
Desuescit deses/et iners dormitat in arte.
Igne siue est segnis/resides reor a residendo.
Dictos sed pigros pedibus quasi dicim⁹ egros

¶ Ista noīa sunt eiusdem significationis cū hoc nomine piger a.ū. quod dicitur de pigeo ges.verbo personali quod antiqui dicebant. sed nos tenemus hoc verbū impsonaliter vt piget pigebat. Et dicit piger quasi pedibus eger ethymologia est.z nō compositio. Et ē piger.tardus ad incedendū.i.transeundū:sed transfertur ad alia.vt ē ad animā vel animū. ¶ hic z hec segnis.z hoc gne.componit de se quod est sine.z ignis. Un segnis quasi sine igne animi.i.calore animi. ¶ hic hec hoc iners tis.de in z ars tis.cōponitur. ¶ hic z hec reses sidis.z resideo es.dr. ¶ Ignarus a.ū.i.inefficax.tard⁹ piger

Segnis.

Reses.

stultus. de in. cōponitur ꝛ gnarus a. ū. i. doctus sapiens. studiosus vigilans. ¶ hic ꝛ hec deses dis. de desideo es. ¶ Torpidus a. um. de torpeo es. Tepidus a. um. de tepeo es. hic hec hoc torpens tis. de torpeo es. hic hec hoc cessans tis. de cesso as. ¶ Remissus a. ū. de remittor aris. ¶ Ignauꝰ quasi igne animi vacuus ethymologia ē nō cōpositio. ¶ Deses fm Autorez dr̄ de consuesco cis. qꝛ deses desuescit. i. nō frequentat in bono. Iners dicitur ille qui dormitat siue dormit in arte. i. opere suo. Segnis quasi sine igne animi. — Deses / Remissus

Rores / vel pluuie / nymbi dicūtur et ymbres.
Rosida de rore fiunt / sed hibernus ab imbre.

¶ Ista noīa idē significāt in generali. Hic ros roris. de rarus a. ū. qꝛ rarus est ꝛ nō spissus vt pluuia. Unde rosidus a. um. i. plenus rore. Et rosidolus a. um. ¶ hec pluuia uie. de pluo is. ¶ hic nymbus bi. de hec nubes bis. dr̄. Hic imber bris. de inebrio as. are. dicit̄. qꝛ inebriat terrā Unde hic imberculus li. diminutiuum. ꝛ imbrosus a. ū. plenus ibribus. Et fm Autorem hybernus a. um. Sed melius deriuatur ab hyems hyemis. ꝛ tunc scribitur cum aspiratiōe. sicut hybernus a. um. Et est hybernū tēpꝰ in hyeme ꝛ vere. quasi breuerernū quod tempus plerūqꝫ totam hyemem significat. — ¶ Pluuia. / Ros. / Rosidus / Imber. / Hybernus.

Baiulo: porto / fero / sustento / subleuo / gesto
Gestio: cum cupio: gesto si pondera porto.

¶ Ista verba idē signt cū hoc verbo porto as. aui. Baiulo as. simplex est ꝛ nō cōpositum. qđ patet in hoc hymno. Quem terra ponthus. ibi claustrū marie baiulat. qꝛ ibi hec syllaba ba. producit nam stat in tercio pede. qui est spondeus. qꝛ si prima de baiulat esset breuis. tunc ille pes esset trocheus. quod esse non potest. maxime in illo metro quod est iambicū. cum nō recipiat trocheū. Et si baiulo esset dictio composita. tunc componeret̄ de basis. quod corripit primā syllabam. ꝛ iulus iuli qui fuit filius Enee. Et sic patet qꝫ ille versus est falsus Cloto colū baiulat ꝛc̄. Uel qꝫ baiulo potest esse cōpositum ꝛ tūc corripit primā. ꝛ pōt esse simplex tūc ꝓducit primā syllabam. ¶ Fero fers tuli ferre latum tu. actiuum ꝛ anomalū. ¶ Sustento as. frequētatiuū de sustineo es. Subleuo as. de sub ꝛ leuo as. componitur. ¶ Gesto as. frequentatiuū de gero is. Et nota differētiaz inter gestio tis. tiui. gestire. ꝛ gesto as. aui. are. Gestire. i. cupere. et gestare. i. portare. Et vtrūqꝫ de gero geris gessi dicitur. — ¶ Porto. / Baiulo / Notabile. / Gesto. / Gestio.

Pergo: vel gradior: adeo vado: proficiscor.
Predictis societur eo / vel itinero verbis

Ista verba idē signt cum hoc verbo pergo gis. perrexi pergere qđ componitur de per ꝛ rego regis. ¶ Gradior ris. gressus sum gradi. — ¶ Pergo. / Gradior.

verbū deponēs qđ componit. Congredior ris. Aggredior ris. Regredior ris. Egredior ris. egressus sum egredi. Adeo is. adiui adire aditum tu. media correpta in supinis. componitur de ad ⁊ eo is.

Vado. Vado is. vasi ere. ⁊ componit Euado is. euasi euadere euasum su. in supinis (to skape) Proficiscor ris. pfectus sum pficisci. i. pergere. dicitur de proficio cis. feci. Eo is. iui ire eundi do. dum. itum tu. in supinis. Itinero as de iter ris. dicitur.

Vestigio/scrutor/exploro/queroq; rimor
Scitor ⁊ indago/percontor/sciscitor addo.

Quero. Vestigo. Isti verba idē significant cū hoc verbo quero ris. quesiui querere. quesitū tu. in supinis. Vestigio as. aui. are. qđ ⁊ vestio as. aui are. dicitur. qđ deriuatur de hoc vestigium gij. Scrutor aris. scrutatus sum scrutari. verbū deponēs. Exploro as. componit de ex ⁊ ploro.

Rimor. Scitor. Rimor aris. verbū deponens. i. inquirere. inuestigare. Et tractū est a porcis qui p rimas terre siliquas ⁊ radices inquirunt. Scitor aris. frequentatiuū irregulare fm significatiōem ⁊ formatiōem de scio scis scitum tu. u in o ⁊ additur r. fit scitor aris. i. querere. Indago as. i. inquirere. inuestigare. vnde hec indago nis. id est inquisitio.

Percontor. Percontor aris. de per ⁊ contor aris. quod idem est qđ querere vel perquirere. Et dicitur de hic contus ti. to. i. partica cū qua piscatur scrutatur aqua inquirendo pisces. Et etiam est quoddam genus teli. ⁊ proprie quod ferrum non habet. sed est acuta cuspide.

Sciscitor. Sciscitor aris. sciscitatus sum sciscitari. i. inquirere. Et formatur a secunda persona huius verbi scisco scis. abiecta s ⁊ addita tor. et fit sciscitor ris. ⁊ idem est quod scrutari. i. inquirere/inuestigare/interrogare/quere. Et est similiter irregulare frequentatiuum ⁊ fm formationem ⁊ significationem.

Rhete/sagena/plaga/cū casse/sagenula/lina
Addas rheticulum/de reti retio dictum.

Rhete. Sagum. Ista noīa idem significāt cū hoc noīe rhete tis. qđ dr̄ de retineo retines. vñ hoc rheticulū diminutiuū. ⁊ rhetiarius rij. qui facit rhetia. Hec sagena ne. de hoc sagum gi. dr̄. Sagū vestis alicuius sagaciter factū. De sago saccus. de sacco sit tibi succus. De succo succus. de succo sit tibi soccus. De socco soci⁹. sic grāmatice tenet vsus

Plaga. Unde hic sagenarius rij. est ille q̄ facit sagenas. Hec plaga ge. i. rhete vel potius funis rhetis. pprie q̄dam plage sunt funes illi qb⁹ rhetia tendūtur. circa summā partē. sed ponūtur q̄nq; p ipsis rhetibus.

Cassis. Linum. Hic cassis sis. si. a careo es. dr̄. vel de capio pis. Hoc linum ni. est materia vnde fiunt rhetia. ⁊ q̄nq; ponit pro rhetibus. materia scz pro materiato. vñ Ouidius. Lina madent comites ferruq; comare forati. Item nota q̄ retio tis. tiui. tire. i. capere. Componit cū re. ⁊ dicitur irretio tis. tiui. tire. i. illaqueare. impedire. versus. Quas

erretiul volucres has illaqueaui.

Rusticus/agricola/rudis & villanus/agrestis
Et cum ruricola:societur villicus istis

Ista noia idem significant. Hic rusticus ci. & est rusticus operarius i rure. vel q in rure moratur. & colit rus. i. arat rus. Hic & hec agricola le. de ager agri. & colo lis. componitur. Hic rudis dis. di vel hic & hec rudis & hoc rude. quia rudis est rusticus nō subtilis. Hic villanus ni. vel hic villicus ci. & possunt declinari mobiliter. villanus a. um. villicus a. um. i. rusticus. & dicūtur de hec villa. Hic & hec agrestis & hoc agreste. de ager agri dicitur. Hic & hec ruricola ruricole. de rus ruris & colo colis.

Rusticus
Rudis
Villanus

Custodes ouium nos dicimus opiliones.
Archimandritas constat quos esse vocatos.
Mulio sed custos mulorum dicitur esse
Ad quos cura boum spectat:dic esse bubulcos.

Superius autor docuit quot noibus potest rusticus appellari. Hic docet qui sunt ab effectu meri iustici dicens. q isti scz opilio custos boum. Hic archimandrita te. grecū. & dicitur de archos qd est princeps & mandros ouis. quasi princeps ouium. Hic mulio mulionis de mulus li. dicitur. Hic bubulcus ci. de bos bouis & custos componitur. & dr custos boum. Hic subulcus ci. de sub & sus suis. & custos. i. custos suum. i. porcorum.

Opilio
archimādrita
Bubulcus
Subulcus

Inter se distant teres/orbiculare/rotundum.
Hastam dic teretem/pomum dic esse rotūdum
Effigiem pomi retinet sibi spera/vel oui.
Sperica de spera/sic credas esse vocata

Noia ista quo ad genus idem significāt. differunt tñ quo ad speciem. & ponunt p rotundo. Hic & hec teres etis. media correpta i gtō. & dr a tero ris. & pprie ptinet ad hastam. vt hasta dicitur teres Hic & hec orbicularis. & hoc re. i. circularis. Orbis enī est rotunditas circuli & cuiuslibet rei. & dicitur de rota te. quia quasi rota est. Rotundus a. um. de hec rota te. & proprie pomū est rotundum. Hec spera re. & proprie est spera vnū corpus rotundum. vt pomū vel ouū. & diffinitur sic ab Hug:Sphera est mediāte dyametro cōtinua semicirculi conductio. & dr spera quasi spaciū rotundū. & dicit de hoc spaciū spacij. vnde spericus a. um.

Rotundum.
Teres
Orbicularis
Spera

Regredior/repedoqz remetior/atqz reuertor
Repatrio/remeo/redeoqz/recurro/recurso.

Regredior
Repedo.
Reuertor
Recurso

¶ Dicit q̄ ista verba sunt eiusdē significatōis. Regredior ris. verbū deponēs. de re & gradior componit. ¶ Repedo as. aui. are. de re & pedo as. qd deriuat de pes pedis. sed non est in vsu. ¶ Remetior tiris. emensus sum tiri. deponens. de re & metior ¶ Reuertor ris. reuersus sum. reuerti. deponens. & etiā reuerto is. in eodē sensu inuenitur. sed reuertor est deponens. & reuerto neutrū. potest etiam esse actiuū. vt reuertā te. i. retrouertam te. ¶ Repatrio as. aui. de re & patrio as. componit. Remeo as. componit de re & meo as. i. eo is. ire. Redeo is. ire. de re & eo. interposita d. ¶ Recurro is. de re & curro ris. ¶ Recurso as. aui. are. frequentatiuū de recurro ris. recurri. recursum su. in supino. u in o fit recurso as. are.

Pessula sunt obices / sera / sūt repagula / vectes.
Addatur clatrus a claudendo tibi dictus

Repagulum
Pessulum
Sera
Clatrus

¶ Ista noīa sūt eiusdē significatōis cū hoc noīe repagulū li. i. obex q̄ ad impedimentū obijcitur & opponit. Vel quecūq̄ firmatura hostij (anglice a dorebare) Et dr̄ repagulū a repando is. ¶ Hoc pessulum li. de pello lis. ¶ Hic obex obicis. penultima ꝓducta in oibus casibus. & forte tūc scribit cū duplici ij. vt obijcis. sicut obijcio a quo deriuat. Autor tn̄ hic corripit necessitate metri coactus. ¶ Hec sera sere. & est ꝓprie lignū qd ex transuerso ostij ponit. vnde sero as. aui ostio opponere. ostiū claudere. firmare. ¶ Hec vectis ctis. de veho vehis dr̄. ¶ Hic clatrus tri. de claudo is. dr̄. q̄ claudit ostiū. & ꝓprie clatrus est repagulū quod hostio opponitur. vel ipsum hostium. et precipue ortoꝝ vinearum vel viridarioꝝ.

Hic parmas / clipeos / ancile vel egida / scutum.
Pelta rotundatur: clipei pars vmbo vocatur.

Parma
Clipeus.
Ancile
Egida
Scutum.
Pelta
Umbo

¶ Ista noīa sunt eiusdē significatōis. Et sunt arma defensiua qb⁹ ictus hostiū repellit. ¶ Hec parma me. & dr̄ quasi parua arma. vel parma quasi par manui (anglice a bokeler) ¶ Hic clipeus ei. de clepo pis. qd est furari dr̄. q̄ furat ictus ꝑcutiētis ¶ Hoc ancile lis. de ante dr̄. q̄ ante hoīem debet esse. ¶ Hec egida de. vel hec egis egidis. de ago agis. & est acc̄ casus. Actō hanc egidem vel egida. & dr̄ egis egidis. ab egle qd est capra. q̄ tegit pellibus caprinis. Et fuit egis scutum palladis. hec egida de. vel egis egidis dr̄. q̄ agit ante pectus pugnantis. ¶ Hoc scutū ti. ab hec scuta te. qd forma rotunda dr̄. vel ab excutio tis. q̄ ex se excusat ictus teloꝝ. ¶ Hec pelta te. de pello lis. ¶ Hic vmbo onis. de hic vmbilicus ci. dicit. & est media pars scuti vel pelte (anglice a bose)

Dicas mausoleū: poliandrū: tumba: sepulcrū.
Sarcofag⁹: bustū. tumul⁹ vel pyramis. vrna.
Hās monumēta necis ꝯiūgit his monumētū.

Ista noia sunt idem cu sepulcro. de sepelio lis. qr in eo sepeliunt corpora mortuor. Hoc mausoleu lei. dr de mausolo inuentore illius. & tunc pducit penultima. Uel dr de manes niu. ibus. que sunt anime infernales. & tunc corripit penultima. Hoc poliandru dri. dr de polis qd est ciuitas cuiuslibet viri. & andros qd est vir. qr est vltima ciuitas cuiuslibet viri. Uel poliandru dr vel interpretatur multitudo viror. & sic dr cimiteriu propter multitudine viror ibi sepultor. Hec tumba be. de tumeo es. dr. & similiter tumulus li. Hic sarcofagus gi. de sarcos. i. caro. & fagin comedere. qr ibi comedunt carnes nostre a vermibus. Hoc bustu ti. ab vro ris. dr. qr ibi solet corpus mortuor comburi. Hic pyramis idis. a pyr qd est ignis. qr surgit in acutu sicut ignis. Hec vrna ne. est proprie vas qd pro codensis defunctor cineribus adhiberi solet. Un poeta. Solo tegitur qd non habet vrnam. i. sepulcru. Hoc monumetu ti. i. sepulcru. qa p transeuntiu mentes moueat ad hoc debere transire. & dr a moueo ues. qr mouet mente siue memoria defuncti. — Sepulcrum. Mausoleum. Poliand. Tumba. Sarcofagi. Bustum. Pyramis. Urna. Monumetu

Est callis. trames. est orbita. semita. limes
Uiculus & vicus est publica strata. platea.
Est biuiu via duplex. est triuiu via triplex.
Compita. quadriuiu dic quattuor esse viarum
A callet callis. sed ab orbe fit orbita trames.
A transmitto venit. sed iter dat semita semis.

Ista noia ide significant cu hoc nomie semita te. & dr a semis qd est dimidiu. & est semita duor pedu. scz via stricta vt alter alteri⁹ in trasitu transire no possit. & dr semita quasi semis iter. i. dimidiu iter Et est semita proprie hoim. Callis ferarum & pecudu. a calcando vel a calendo. vel a callo. est eni callis proprie semita stricta q tenuis a callo pedum pdurata. Hic trames itis. a trasmitto tis. parua via trasuersa p agru. qr transmittit ad alia parte agri. vel a trasuerto is. qr p transuersum ducat vel a traho is. qr trahit a publica via. Hec orbita te. ab orbis dr. & est pprie vestigiu carri. vel rote. Ab orbe. i. circulo rote dicta. i. actus rote. quo pecus duci solet. Hic limes mitis. dr. de limus a. um. Et sunt proprie limites trasuersa in agris itinera vel fines. q diuidunt & exterminant. vnde limito as. aui. are. i. terminare. Hic viculus li. dimin. de vicus ci. a vice deriuatur. qr vice ciuitatis habetur. Hec strata te. a sterno is. straui. dr. Hec platea tee. a platon grece qd est latum latine. qr lata est via. Hoc biuiu uij. de bis & via. vbi due vie concurrunt. Quadriuiu. vbi quattuor vie cocurrut. Triuiu uij. vbi tres vie concurrut & exponunt sc. vnde componunt. Hoc compitu ti. est collectio pluriu viar. locus vbi plures vie se petunt & coueniut. sicut biuiu triuiu & quadriuiu. — Semita. Callis. Trames. Orbita. Limes. Strata. Platea. Biuium. Triuium. Quadriuiu

Et deriuatur de competo tis. vel componitur de cō. et pital qd est via. vnde hic et hec compitalis. et hoc le. ¶ hec via vie de veho is. dicit.

Sol tytan / phebus / titulus venit hic et ephebus.

¶ Ista noīa conueniūt in significatione. Hic sol solis. deriuatur de solus a. ū. quia solus luceat fulgore suo syderibus obscuratis. ¶ hic tytā is media producta. i. sol. Vñ titulus li. Et dictus est tytan. a tytan quod interpretatur illuminans. ¶ Titulus diffinitur sic. est breuis annotatio eorum que confusius in sequenti opere continentur. ¶ hic ephebus bi. componitur de phebus bi. et est Ehebus valde pulcer et valde lucidus. scilicet iuuenis pulcer et impubes. Unde ephebiolus li. diminutiuū. et possunt declinare mobiliter. ephebus a. um. et ephebiolus a. um. et dicitur phebus bi. de fos grece quod est lux latine.

Sol. | Tytan

Ephebus

Est fatuus stolidus / erroneus / insipiensque.
Inscius et brutus / simplex / ideota stultus
Indoctus / simul insipidus coniungitur istis
Inconsultus et elinguis / cum verba negantur
Incautus sit in his: imprudens: inique peritus.

¶ Ista noīa sunt idem. Fatuus tui. et dicitur de for faris. et est Fatuus qui impericiā suam ostendit fando quicquid latet in animo. vel respondendo ad interrogata. Uel ideo dicitur a fando fatuus. quia nec ipse quod fatur. nec quod alii dicunt intelligit. Stolidus de extollo lis. extuli. extollere. Stultus de extollo lis. Erroneus a. um. de erro as Insipiens de in. et sapiens. Inscius a. um. de in. et scio scis. Brutus a. um. i. stolidus. insulsus stultus. immūdus. de bruteo es. dicitur. ¶ hic et hec et hoc simplex cis. componitur de sine. et hec plica ce. ¶ hic et hec ydeota te. componitur de ydus quod est diuisus a. um et tota littera. i. litteratus. quasi diuisus a litteris. i. indoctus. insipiens. Indoctus a. um. de in et doctus. quasi nō doctus. ¶ Insipidus a. um. de in et sapiens. Inconsultus a. um. de in et consultus a. um. ¶ hic et hec elinguis. et hoc e. componitur de e prepositione et lingua quasi extra linguā positus Incautus a. um. de in et cautus a. ū. ¶ hic et hec et hoc imprudēs tis. quasi procul ante videns ea que futura sunt. Imperitus a. um. de in et peritus a. um.

Stolidus.

Brutus | Ydeota

Elinguis. | Imprudens.

Scamnū scabellū / subsellia / sella / scanellum.
Predictis pluteum / sedemque / sedilia iungas

¶ Ista noīa conueniūt in significatōe cū hoc nomine hoc scānum ni. Et dicitur de scādo dis. ¶ hoc scabellū li. pro scanellū li. dicitur. per mutationem n. littere. in b. Hoc scabelliū lii. de sub et hec sedes dis. dicitur. ¶ hec sella le. de sedeo es. dicitur. Scanellum li. per ynum n. dimi-

Scamnum | Subsellium. | Scanellum

nutiuũ de scamnũ. Et dicitur etiam scanulũ li. ꝛ scanellũ in eodem sensu. cũ scanellũ a quo etiam deriuatur. ¶ Hoc pluteum tei. idem quod sedes. ꝛ dicitur de pluo is. sola voce. ¶ Hec sedes dis. de sedeo es. ¶ hoc sedile lis. de sedeo sedes.

Pluteum
Sedes

Est seges atq; ceres sunt fruges ꝛ sata: messes.
Cum seritur seges est: sata cũ radicibus herẽt.
Fruges cũ fruimur: sunt messes qñ metuntur
Deq; creando ceres fertur: quia res creat oẽs.
Dicitur annona quam postulat annuus vsus
Semineũ: sementium: sementis idem sunt.
Semina iungantur predictis a sero dicta
Et sementina res est a semine dicta.

¶ Ista noia cõueniunt in significatione. Hec seges tis. a sero is. vl a seco as. dr. ¶ hec ceres ris. media correpta gñ. est ꝓprie dea frugũ. Et dr a creo as. q: creat fruges. vel etiã alias res oĩs. ¶ Fruges nõ habet ntm̃ casum singularẽ in vsu. ꝛ dicit fruges a fruor ris. Segetes dicunt cũ seruntur a sero is. Messes cũ metunt ꝛ colligũtur a meto is. Fruges cũ fruuntur a fruendo. i. vescendo. Hoc satũ ti. de sero seui re. satũ tu. ꝛ sunt sata cũ herent radicibus post seminationẽ. ¶ hec annona ne. de annus ni. dicitur eo q singulis annis renouetur. ¶ hoc semen nis. de sero is. dicitur. Vñ semineus a. um ꝛ hoc semineũ nei. i. semen vel cuiusli bet rei exordiũ. vel lucrũ de semine. ꝛ sementinus a. um. ꝛ hoc sementinũ ni. i. semen. ꝛ hec sementis tis. i. semen frugũ. vel tempus seminandi

Seges.
Ceres
Fruges
Annona.
Semen

Discus/catinus/lanx est scutella/ parasis
Fit de lance bilanx/parasitis nota perapsis.

¶ Ista noia sunt eiusdẽ significatiõis cũ isto nomie hec scutella le. ꝛ dicitur de hoc scutũ ti. Hic discus sci. dr de stus qd est rotundũ. vnde hic disculus diminutiuũ. Et nota q discus est scutella ꝛ non mẽsa. licet ꝓ ea ponat ꝑ metonomiã. ¶ hic catinus ni. i. discus. ꝛ dr a caton qd est cõe. q: cõis oibus est. ¶ hec parapsis sidis. de ꝑ ꝛ absida cõponitur. ¶ hec lanx cis. de latus a um. dr q: lata est. ꝛ ꝓprie lanx est discus trutine. ꝛ cõponit cũ bis. ꝛ dr bilanx cis. i. trutina que habet binas lances. ¶ hic parasitus ti. cõponitur de parapsis ꝛ situs a. um. quasi in parapside. ꝛ ideo dicitur in versu q parapsis est nota parasitus. i. lecatoribus ꝛ gulosis.

Scutella.
Discus
Catinus.
Parapsis
Parasitus

Est consors/sociusq;/comes/collegã/sodalis
Dat sors consortẽ/comitẽ via/mensa sodalẽ.

Socius.

Missio collegam. socium labor efficit idem

Ista noīa cōueniūt in vna significatōe cū hoc nomīe soci⁹. hñt tñ aliqualē dr̄am. vt in eoꝝ expōe patebit. hic socius cij. a socus ci. qđ ē quoddā calciamētū. ⁊ sunt socij ꝑpter piculi ⁊ opis vel laboris societatē. quasi in vno soco. i. caliga. i. in vno vestigio manentes ⁊ ē ꝓprie socius in piculo. hic ⁊ hec comes tis. i. socius ⁊ proprie comes in itinere. ⁊ dr̄ comeo as. hic ⁊ hec collega ge. i. socius ⁊ ꝓprie ī officio. ⁊ dr̄ de con. ⁊ lego as. i. simul mittere. hic ⁊ hec sodalis. i. soci⁹ ī mēsa, vel scutella, vel in sede. ⁊ dr̄ a sedes vel a suadeo, vel a sedeo. hic ⁊ hec consors tis. de con. ⁊ sors tis. ⁊ proprie consors est socius ī premio. Et dicitur consors quasi eiusdem sortis.

Comes.
Collega.
Consors.

Signifer. antesignarius. rem signat eandem.
His primicerius. vexillifer. associatur.
Primus pila ferens est primipilus in istis.

Signifer.
Antsignarius
Primiceri⁹.
Primipilus.

Ista noīa idē signt. hic signifer ri. ro. ē ille q̄ portat vexillū ī bello añ exercitū ⁊ dr̄ de hoc signū ni. ⁊ fero fers. hic antesignarius rij. ē idē ⁊ dicitur de ante. ⁊ hoc signū ni. ⁊ fero fers. hic primicerius rij. dicit de primus ⁊ cera grece qđ est legio latine. q̄r preire debet legionem hic vexillifer ri. de vexillū ⁊ fero fers. i. q̄ fert vexillū. hic primipilus li. penul. ꝓducta dr̄ de primus a. um. ⁊ hoc pilum li. quod telum dr̄.

Splēdet. et irradiat. lucet. nitet. atq₃ coruscat.
Emicat. atq₃ micat. rutillat. claretq₃ relucet

Splendeo
Niteo
Corusco.
Rutilo

Ista verba idē signt cū splendeo es. ui. ere. caret supinis. vñ hic splēdor oris. ⁊ splēdidus a. um. Irradio as. aui. are. de in ⁊ radio as. Luceo ces. luxi cere. caret supinis. ⁊ componitur. Reluceo ces. Niteo es. tui. tere. caret supinis. ⁊ componitur. Reniteo es. Inniteo es. Unde hic nitor ris. ⁊ nitidus a. um. Corusco as. aui. are. i. splendere vnde hec chorusc atio onis. i. splendor fulgor. Emico as. aui. are. caret supinis. de e ⁊ mico as. cui dicitur rutilo as. aui. are. i. splendere. Et dicitur de rutilus a. um. ⁊ illud de rubeo es. Clareo es. ui. ere. de clarus a. um.

Proluuies. sanies. caries. pus res eadem sunt.
Sordes. spurcicia. fex. et feculentia squalor.
Cum macula tabes. assint contagia. labes.
Sordem dic tecti scoriam dic esse metalli.
Dat tibi tabo. non plus per cetera quero.

Sanies.
Sordes.
Proluuies.

Ista noīa idē signt. hec proluuies ei. i. sanies vel sordes. dicit de proluo is. hec sanies ei. i. putredo que ex sanguine nascitur. Et dic-

fert a tabo. q2 fluere saniē viu orꝝ est. sed fluere tabe mortuorꝝ ē. Itez tabes est putredo que stat. sanies que fluit. ⁊ dicitur sanies a sanguis. nis. Tabes dicitur a sto stas. quasi stabes. ⁊ a tabes bi. Gtūs ⁊ tabo dtūs ⁊ abltūs in eodē sensu cū tabes. ⁊ est neutrū dyptotuz i. hz variationē duorꝝ casuū. vel duarꝝ vocū casualiū. in gtō tabi. dtō ⁊ abltō tabo. Hec caries ei. de careo es. dr̄. Et est caries proprie lignorū. putredo vero aliarū rerū. ¶ hoc pus indeclinabile. de puteo es. dr̄. i. putredo vel infirmitas que reddit hoiem putridum. Itē habetur hoc pus puris puri. i. custodia. Vñ Pus pro putredo nō declinabile credo Pus declinatur custodia qñ notatur. Et tunc dr̄ de purus a. um. ¶ hec scoria e. suffocatio vesice. ita vt vrina denegetur vel ventris officiū. vnde hic Scorio nis. stultus. stolidus. fatu⁹. hec scorea ree. ab excoquo is. excoxi. dr̄. i. sordes ⁊ purgamētū metallorū. q2 de ferro excoquitur. ¶ hec sordes dis. i. putredo metallorum scoria. ⁊ aliarꝝ rerū. Unde hec sordecula le. ⁊ sordes imūdicia dom⁹ vel tecti. ¶ hec spurcicia cicie. de spurcus a. um. Gtō spurci. addita cia. fit spurcicia. ¶ hic fex fecis. a fago gis. dr̄. ⁊ cōponitur fex cū lētos quod est plenū. ⁊ dr̄ feculentus a. um. i. plenus fece. Unde hec feculentia cie. i. plenitudo fecis. ¶ hic squalor ris. de squaleo. es. dr̄ ¶ hec macula le. de maculo as. aui. ⁊ dicitur maculo las. de macies ei. Et est macula nota. vicium. turpitudo. macula. Et dicitur squama lorice. ⁊ filum rethis. ¶ hoc contagium giȷ̄. de contingo tingis. ¶ hec Labes labis. de labor eris. dr̄. i. putredo pernicies. ruina. miseria. Unde hec labecula le. diminutiuum.

Tabes
Caries.
Pus.
Scorea.
Scorio
Scordes
Spurcicia.
Fex.
Squalor
Contagium
Labes.

Glabrio/ vel tinea capitis sunt hic glabriosus.
Glabria sed cuius caput occupat est glabriosus
Corporis et reliqui scabies est/ hic et scabiosus.
Postula corporibus totaliter heret/ ⁊ vlcus.

¶ Hic ponit Autor sordes que cōtingūt hominē. ⁊ dicit ꝙ ista. hic glabrio onis. ⁊ prout hic sumitur est vermes in capite. ⁊ dicit a glaber bra. brum. ⁊ est glaber nudus sine pilis. ⁊ de glabrio dicitur glabriosus sa. sum. plenus glabrionibus. Itez glabriosus dr̄ de hec glabra bre. quod est scabies in capite. Sed nec glabrio nec glabria nec glabriosus. est in Papia aut Catholicon. Hec tinea nee. proprie est vermes vestimentorꝝ. ⁊ dicitur de tero teris. ¶ hec scabies ei. ⁊ hec scabia bie. dicitur de scabo bis. bere. Sed differunt hec noīa. Scabia est sicut lepra asperitas carnis cum pruritu ⁊ squamatiōe. Scabies est tenuis asperitas carnis cum pruritu ⁊ etiam cū squamatione. vnde hec scabiecula le. ⁊ scabiola le. diminutiua. ⁊ scabiosus a. ū. ¶ hec pustula le. de pus quod est putredo dicitur. ⁊ est pustula ī superficie carnis. vñ hec pustella le. diminutiuum. ⁊ pustulentus a. ū. ⁊ pustulosus. ⁊ pustulens lentis. i. vlcerosus pustulis plenus ⁊ tali

Scabies
Glabrio.
Scabies
Scabia.
Pustula

Ulcus
Uulnus

infirmitate infirmatus. ¶ hoc vlcus ris. de oleo es. dicit. et differunt a vulnere. nã vulnus ad animi l. vlcus ad corporis refertur iniuriã. Itẽ vulnus corporis recẽs plaga. vlcus vero inueteratum vulnus. Itẽ vulnus quod ferro vel fuste vel lapide. quasi vi nascitur. Ulcus qd p se nascitur in carne. ip(s)a putredo que oleat. Uñ vlcerosus a. ũ.

Est scrpẽs/ ydrus coluber/ simul ydra/ chelidrus
Uipra/ seps aspis simul et nepa iungitur ãguis
Atqz dracena/ draco fit scorpio de speciebus.

Serpens.
ydrus
Coluber
Chelidrus.
Uipera
Nepa.
Anguis.
Draco
Scorpio

¶ Ista noia idẽ significãt quo ad speciẽ. hic serpẽs tis. dicit a serpo pis. ¶ hic ydrus dri. hec ydra dre. et illud de ydro quod est aqua nã serpẽs aquaticus ẽ. hic coluber bri. de colo is. et vmbra bre. quasi colens vmbrã. ¶ hic chelidrus dri. i. serpens quidã brachiatus vt scorpio. Et dicitur a chele quod est brachium. et ydrus ydri. ¶ hec vipera re. componitur de vi. et pario ris. q vi pariat. ¶ hic Seps indeclinabile sm Hugõ. a sepio is dicitur. quidã serpẽs exiguus q nõ solum corpus sed etiam ossa veneno consumit. ¶ hic aspis dicitur quasi aspergens pus. i. venenum. vnde aspis q venenum immittat et aspergit. ¶ hec nepa pe. quidam serpens qui natos suos consumit. excepto vno qui dorso suo incedit et inhesit. et post ipse qui seruatus ẽ cõsumit parentẽ. et dicitur nepa quasi necans partus ¶ hic ãguis is. de ango gis. dr. ¶ hec dracena ne. vxor draconis. hic draco nis. a greco dicitur Greci enim draconem draconta vocant. et dr draco dũ est in tẽplo. Anguis dũ est in aqua. Serpens dum est in terra. Scorpio nis. a scote quod est dulce. et poio is. quod ẽ fingo gis. cõponitur. hic scorpio nis. et scorpius pij. in eodem sensu quoddaz animal venenosum est vel serpens. Construe. Scorpio fit de speciebus id est specie precedentium serpentum.

Immolo sacrifico/ facio/ lito/ mactito/ macto.
Nomen carnificũ/ de mactando trahit ortum.
Alanio dictos quos dicimus esse lanistas.

Sacrifico.
Immolo
Lito.
Facio.
Macto

¶ Ista verba sunt eiusdẽ significationis cũ hoc verbo sacrfico cas. qd cõponit de sacrũ et facio cis. ¶ Immolo as. aui. cõponitur de in et hec mola le. et est mola prout hic accipitur panis ex farina et aqua et sale. qua olim victime inter cornua pfundebantur. Lito as. aui. et differt a sacificare. nã sacrificat qui sacrificium facit. Facio cis. i. sacrificare. Unde Uirg. Cum facio vitulã pro frugib9 ipse venito. Litat qui sacrificiũ dat. et quod sacrificio pertinet vel petit vel ipetrat. Mactito as. aui. frequentatiuũ de macto as. i. sacrificare. imolare. trucidare. interficere. Unde hoc macellũ li. locus vbi mactãtur pecora. et hic macellio nis. et hic macellarius rij. qui pecora mactat et vẽdit carnes. Et forte Autor iste cũ dixit nomẽ carnificum de mactan

do trahit ortum intellexit de istis nominibus macellio ꝛ macellari⁹ que habent ortum suum a macto as. qꝛ carnifex habet ortum suum de caro carnis. ꝛ facio cis. ꝛ nō de macto. ¶ hec lanista te. ꝛ hic lanio nis. ꝛ hic lanius nij. in eodem sensu. i. carnifex vel homicida macellio. ꝛ dicūtur a lanio as. are. i. scindere lacerare. Macellio. Macellarius Lanista

Calcius est solea/ pero sotularis aluta.
Et quia munda luto nomē sibi sumpsit aluta.

¶ Ista noīa idē signāt cū hoc noīe hic Sotular ris. ꝛ est calciamentū pedis. Nota ſm Auicenā ca. v. de conseruandis extremitatibus a nocumento frigorum. dicētē. Non oportet ꝙ sotularis aut calciamentū quo pes tegitur sit strictus. ita vt in eo pes moueri non possit. Et ita patet ꝙ rectius dicitur hic sotularis in ntō casu ꝛ nō sotular. ¶ hic calceus cei. vel calcius cij. indifferenter p e vel i pōt scribi sicut calceo a quo deriuatur. de calx cis. vel a calcādo. Hec solea lee. a solū dicitur. qꝛ solū pedis tegat. vel qꝛ solo terre adhereat. Hic pero onis. est calciamentū rusticoꝝ. ¶ hec aluta te. dꝛ ab alo lis. qꝛ alit pedes. ꝛ est pellis tenuata (anglice cordovan) ꝛ ponitur p calceo qꝛ calcei inde sunt. scꝫ materia pro materiato. Autoꝛ tamen vult ꝙ Aluta dicatur ideo. qꝛ munda ꝛ pura a luto ꝛ sordibus. Sotular. Notabile Calceus Solea Pero Aluta

Pila vel hastile/ iaculum/ catapulta/ sagitta.
Missile/ vel telum/ necnon addatur arundo.
Spicula vel gesas/ simul addas atqꝫ sarissas.

¶ Ista noīa idē significāt cū hoc nomine hec sagitta te. qđ dicitur de sagio gis. vel sagax. qꝛ sagaci iactu emittitur. fertur enim pēnis. ¶ hoc pillum li. i. telum. dꝛ de pelo lis. Hoc hastile lis. de hasta te. Hoc iaculū li. de iacio cis. ieci iacere. ¶ hec catapulta te. est sagitta cum ferro bipenni quā barbatam vocant. ¶ hoc missile lis. de mitto tis. dꝛ. qꝛ est abilis ad mittendum. ¶ hec arundo nis. proprie est canna. ponitur tamē pro sagitta que acuta est vt arundo. ¶ hoc telū li. a telon qđ ē lōgū dꝛ. Hoc spiculū li. ꝛ hec spicula le. p eodeꝫ de hec spica ce. dꝛ. ¶ hec gesa se. est genus armorum. ¶ hec sarissa se. i. telum. ¶ Nota ꝙ pila dicūtur arma Romanoꝝ. Gesa gallicorum (anglice a iauelyn) Sarisse macedonum. i. sagitte. Telum. Sagitt Pillum. Hastile. Missile Telum Gesa Notabile

Ops/ hum⁹ atqꝫ solū/ rea terra vel arrida tell⁹.

¶ Ista nomina idē significāt cū terra. Et dꝛ terra a tero teris. quia teritur. ꝛ terimus illam pedibus nostris. ¶ hec ops opis. i. terra que alio nomīe dꝛ rea ree. i. conscia. Nota differentiam inter ops. cops scobs ꝛ scrobs. versus. Fex domuū scobs est. vndarum fossaqꝫ scrobs est. Facunda cops est. terre dea fertilis ops est. Et ponitur ops hic pro dea terre. Et rea ree. i. humus mi. qđ de humeo es. dꝛ. ¶ hoc solum li. de sol solis. qꝛ soli pateat. vnde hoc solum li. inferioꝛ Terra Ops. Notabile Solum

Arida pars pedis.qr eo terre vestigia imprimimus. ¶ hec arida aride.i. terra.vñ Psalmista. Et aridam fundauerunt manus eius.ibi aridam.i.siccam terrã.

Tellus ¶ hec tellus telluris: ppríe est terra frugifera vñ Catho. Telluris si forte velis cognoscere cultus. Et dr̄ de colo colis colui colere.quia eius fructus colimus.

Lar/thalam⁹/camera/sic est penetrale recessus
Addas conclaue/vel canopea/ penates
Rheticulum sericum/notat nobis canopeum.

Thalamus Lar ¶ Ista noía idem significant cũ hoc noíe hic thalamus mi.ꝛ dr̄ de thalamos grece qđ est cubiculũ latine. ¶ hic lar ris.de largior iris vel de largus a.um.qr inde ꝑcedit largitas.ꝛ ppríe est dom⁹. Itez lar laris.i.ignis.vnde. Vidi larem in laribus.i.ignem in domibus.

Camera. ¶ hec camera re.de camure qđ est curuum dr̄.

Penetrale ¶ hoc penetrale lis vel penetral lis.i.domus secreta.ꝛ dr̄ de penetro as.vel de penitus

Conclaue ¶ hoc conclaue is.componit de con ꝛ hec clauis is.

Canopeum ¶ hoc canopeum pei.penultima correpta de canopus pi.dicitur.qđ est ciuitas egypti.ꝛ ponitur canopeũ pro camera. Est tamen proprie rheticulum quoddã de serico subtilissimũ quo repellunt ꝛ musce circa lectos nobiliũ. Vñ i Aurora. Rheticulũ sericũ:scripta vocat canopeũ

Templa/monasteria/delubꝛaqꝫ fana vocam⁹.
Basilicam/simul/ecclesiam iungimus illis.

Templum. ¶ Ista noía significant idem cũ hoc noíe hoc templũ pli.plo.quod cõponitur de hoc tectũ ti.ꝛ amplus a.um.vnde templũ quasi tectũ amplum.

Monasteriũ. ¶ hoc monasteriũ riĩ.dicitur de monos quod est vnum.ꝛ sterion statio monachoꝝ. ¶ hoc delubrũ brĩ.de luo luis dr̄.

Phanum ¶ hoc phanũ nĩ.dr̄ de phanos qđ est sonus.vel dr̄ a for faris ꝑ contrariũ. qr fanus non est locus fabulationis:sed deuote oratõis.

Basilica. ¶ hec basilica ce.proprie domus regia est.i.palacium regis vel imperatoris. sed modo ꝑ trãslationẽ dicitur basilica ecclesia.quasi palaciũ regis ꝛ dr̄ basilica a basileus quod est rex.

Ecclesia. ¶ hec ecclesia sie.interpretaꝛ conuocatio scꝫ fidelium.quia omnes ad se vocat.ꝛ dicitur de ec. qđ est prepositio greca.tantum valens quantum con apud nos.ꝛ clisis quod est vocatio.quasi conuocatio.

Sunt canopea/tentoꝛia/papiliones
A canopo castro:canopeum nãqꝫ vocatur
Qđ conum supꝛa poꝛtent:sic credo vocata

Tentorium Canopeum ¶ Autoꝛ dicit hic ꝙ hec noía idẽ significãt cũ hoc noíe tẽtoriũ riĩ. qđ dr̄ de tẽdo is.qr tẽdit cũ finibus.(ꝛ est anglice a pauylõ) ¶ hoc canopeũ pei.supꝛa exponitꝛ:sed nõ in ista sigtiõe in q̃ rarissime reperitꝛ.ꝛ dicit autoꝛ ꝙ deriuatꝛ a canopo qđ est castrũ.i.ciuitas egypti.

vel a conus ni. qr ad silitudinē coni a lato tendit in acutū. ¶ hic papillio is. a pape dr̄ ⁊ ē pprie quedā auicula que ī suo aduētu merēt admiratōez. vn̄ papiliones dr̄r tētoris ad silitudinē illi⁹ auis volātis

Papilio

Thuris thuribula: dic incensoria vasa
Et quod idem signat: istis societur acerra

¶ Ista noīa cōueniūt in signōne hoc thuribulū. ⁊ dr̄ de thus ris. i. vas in quo thus adolet. ⁊ dr̄ a theos. vel de tundo dis. ⁊ tūc nō aspiratur. ¶ hoc incensoriū rij. ab incēdo dis. incēsum su. ¶ hec acerra re. i. thuribulū. ⁊ dr̄ de acer aceris quadā arbore. Thus dr̄ de theos qd̄ est deus. quia in sacrificijs deoꝝ adoletur.

Thuribulū
Thus
Acerra

Est turbo ventus ⁊ flamen / flatus ⁊ aura
Ventoꝝ species: complectere versibus istis.
Sunt subsolanus / vulturus ⁊ eurus / eoi
Circius / occasum: zephirusqꝫ: fauonius afflāt.
Sed veniunt aquilo: boreas: ac corus ab arcto
Atqꝫ die medio notus afflat ⁊ affricus austro.

¶ Autor hic ponit noīa que cōueniūt in signōne cū hoc noīe ventus. Deinde ponit diuersa noīa ventoꝝ. Primo dicit. Turbo est ventus. ⁊ dr̄ turbo a terra. qr quotiēs talis vētus cōsurgit. terra ī circuitu mittit. Est eñ turbo vertigo vētoꝝ. Hic vēt⁹ ti. a venio is. dr̄. hoc flamen inis. a flo flas. ⁊ silr̄ flatus. hec aura re. ab aer ris. ⁊ est aura leuis vētus. Deinde dicit autor. o lector cōplectere spēs ventorū in istis versibus q̄ sequunt. Subsolanus. vulturnus. ⁊ eurus sūt eoi. i. vēti oriētales. Subsolanus dr̄ de sub ⁊ sol solis q̄a sub ortu solis surgit ille ventus. s. directe in oriēte. ¶ Vulturnus est vētus collateralis sibi versus austrū. ¶ Eurus est collateralis sibi versus aqlonem q̄ alio noīe dr̄ euro aqlo vel triphonitus. Circius zephirus ⁊ fauonius afflant occasum. s. solis. i. veniūt ab occidēte. Circius cij. de circus ci. dr̄. i. circulus. pprie vētus q̄ diuerse ⁊ acriter circuitū faciendo volat. ¶ hic zephirus ri. grece florēs dr̄. qr flores in germina in eius flatu viuificent. q̄ alio noīe dr̄ fauonius a faueo ues. qr fauore flores pduntur. ⁊ terra germinat. Sed aqlo boreas ac corus veniūt ab arto. i. plaga boreali. Hic aqlo onis. ab aqua dr̄. ⁊ dr̄ aqlo quasi ligās aquas. qr vētus est serenus ⁊ aquas strigit scꝫ cōgelādo. Idē ⁊ boreas dr̄. qr ab iperboreis oris flat ⁊ idē corus vocat. Et nota q̄ corus p vēto producit primā. ⁊ caret aspiratōe. In aliquibus significatiōibus corripit primā. ⁊ habet aspirationē. vn̄ versus. Cōsona turba corus quotiens est aere chorus. ¶ Construe vltimū versum atqꝫ nothus ⁊ affricus afflāt ab austro. i. a plaga australi. medio die. Hic nothus nothi. dr̄ malus ⁊ sinister ventus. s. auster qui pluuiosus est

Turbo
Ventus
Subsolanus
Vulturnus
Eurus
Circius
zephirus
Aquilo
Notabile
Constructio

⁊ calore suo flores ⁊ pisces in mari adulterat ⁊ corrūpit. Et nota q̄
nothus pro vento scribit cū h. ⁊ corripit primā. Sed notus a.um. de
nosco scis. ꝓducit primā. vñ quidam. Flatur summa nothus crebro
mihi flamine notus. Hic affricus ci. est ventus flans a meridie. vn=
de Pap. Affricū dicimus ventū a meridie flantem.

Vina / merū / bachus / bronius vel liber hiacus.
Istis lineus coniungitur atq̧ lieus
Atq̧ tenens mentē temetū / faciet temulentū
Est idromellū / mulsum / nectar / ceruisia / syra.
Pigmentū / mustum / mellicratum / falernum
Et sapa quod medici ponūt sub nomine vini.

Vinum — ¶ Autor docet hic cōuenientiā in significatōe cū hoc noīe vinū ni.
Deinde ponit in generali diuersa noīa potuū. Hoc vinū ni. de vitis
Merum. — vitis dr̄. q: de vite ꝓcedit. ¶ hoc merū ri. a meris qd̄ est diuisio dr̄.
Bacchus — Et proprie merū est bonū vinū ⁊ clarū ⁊ fece diuisum. ¶ Hic bac=
chus chi. est deus vini. ⁊ ponit q̄nq̧ pro ipo vino. vt ibi. Cū venere
Bronius — ⁊ baccho ⁊c̄. ¶ hic bronius nij. i. deus vini. vel ipm vinū. ⁊ dr̄ a bro=
nim qd̄ est appetere. q: dat apetitum comedendi. ¶ hic liber bri. i.
bacchus. ⁊ dr̄ de libero as. q: liberat aīm de curis. ¶ hic hiatus ti.
i. bacchus. ⁊ dr̄ de hio as. q: facit venas hiare. Lineus ⁊ licus. id ē
bacchus. ⁊ dr̄ a lien qd̄ est splen. q: a splene risus ꝓcedit. ⁊ ebrij q̄si
semp rident. Vel dr̄ a ligo as. q: ligat linguā. ⁊ impedit expedite lo
Temetum — qui. ¶ hoc temetū ti. a teneo es. ⁊ est ꝓprie bonū vinū. q: teneat
mentes. vñ temetū quasi tenens mentē dr̄. vñ temulētus a.um. qd̄
componit de temetū ⁊ lētos qd̄ est plenū. ⁊ est temulēt9 ebrius ple
nus vino. ¶ Post hec noīa ponit autor noīa quorūdā potuū. ⁊ sunt
Idromelum. — ista. Idromellū li. i. aqua mellita. ⁊ cōponit ab ydor qd̄ est aqua et
Mulsum — mel mellis. ¶ hoc mulsū si. vel hec mulsa se. quedā potio que ex aq̄
vel vino ⁊ melle ꝯficit. ⁊ dr̄ de mulceo es. Itē mulsū si. idē est qd̄ me
Nectar — do. est eni medo a melle dictū. i. potio mixta cū melle. ¶ hec nectar
ris. penult. gti correpta de necto is. dr̄. liquor. s. vinū pigmētatū di=
Cerulsia — ctū. q: nectat linguas bibētiū. ¶ hec ceruisia sie. de ceres ris. dr̄. qa
Sira — de cerere. i. de frugibus fit. ¶ hec sira p sincopā dr̄ de hec cicera re
⁊ est quedā potio que fit ex succo frumēti. pomoꝝ. cerasoꝝ. vel piro=
rū vel hmōi fructuū. Et etiā oīs potus ꝯfectus pōt dici sicera. ⁊ est
Pigmentū — nomē hebreū. vel dr̄ succus. ¶ hoc pigmentū ti. a pila dr̄. i. taberna
q: in pila tunsum est. ⁊ est pigmētū ꝯfectio ex vino ⁊ melle ⁊ diuer=
Mustum — sis speciebus suauis ⁊ odorifera. ¶ hoc mustū sti. a mus qd̄ est ter
ra dr̄. Mustū sti. vinū. q in se habeat terrā ⁊ vinū mixtū. ¶ Hoc fa=
Sapa — lernū ni. a falerno mōte cāpanie dr̄. vbi optimū vinū crescit. ¶ Hec
sapa pe. a sapio pis. dr̄. i. acetum vel dulce acidū vinum.

Est indumentū/vestis/vestitus/amictus.
Exuuias/spolia/cū pannis addito texta
Quod legis est textus/depellit ꝛ frigoꝛa textū.
Panniculos inopis/velamina iūgimus illis
His vestimentū societur ꝛ operimentum
Quod nisi longatū: versu nequit esse locatum
¶ Ista noīa cōueniūt in fictione cū hoc noīe hec vestis tis.ti.ꝛ dr̄ de vestio is. hoc indumētū ti.de iduo is.dr̄ ¶ hic vestit⁹ tus.tui.de vestio is. ¶ hic amict⁹ tus.tui.de amicio cis.iui.ire.i.tegere. hec exuuie aꝝ.de exuo is.ꝛ sunt exuuie ducū ꝛ spolia primoꝝ. ꝛ dr̄ hoc spoliū lij.de spolio as.aui.are. ¶ hic pānus ni.a pan qđ est totū vel oē.qꝛ pānus in oi hoīe appetit.vn̄ hic pāniculus li dim̄.ꝛ sūt pāniculi pueroꝝ. ¶ hoc velamē is.a velo as.i.tegere. ¶ hoc vestimētū ti.a vestio tis.tiui.tire. ¶ hoc operimentū ti.de oplo is.iui.ire.i. tegere. Et nota ꝙ operimētū nō pōt stare in versu.qꝛ hꝫ breuē syllabā inter duas lōgas.videlꝫ peñ. ¶ hoc textū ti.de texto is.i.vestis. Itē habet hic textus tus.tui.qđ est grossioꝛ lr̄a in libro(anglice a texte. ¶ Cōstrue.illū versū. Qđ legis est textus.illud quod legis in libro est textus.sed textū.i.vestis est que depellit frigoꝛa.i.frigus.
Unum significant/vinetum vinea vitis
Uinetum pꝛopꝛie locus est vbi vinea crescit
Pampinus est folium/botrus flos/vinea totū
Uuā multa simul dic singula grana racemos.
Surculus aut ramus est palmes siue ꝓpago.
Uinea siluestris sterilis labꝛusca vocatur.
Ista noīa ꝯueniūt in fictione cū vinea.hoc vinetū ti.a vinea dr̄.hec vinea e.a vinio is.dr̄. ¶ hec vitis tis.a vicio cis.ciui.ire.dr̄.i.ligare qꝛ vites ligant. ¶ Post hec ponit autoꝛ quedā noīa ꝑtinētia ad vites. ¶ hic pāpinus ni.i.foliū vitis.dr̄ de palmes mitis. ¶ hec botrus tri.femi gn̄is.illud qđ est in acino.sed ponit qn̄qꝫ ꝓ acino.qn̄qꝫ ꝓ vua.qn̄qꝫ ꝓ racemo. Et inuenit aliqn̄ masculini gn̄is.vt Deuteron̄.xxxij. Botrus amarissim⁹. ¶ hic acinus est botr⁹ vel granellū illud qđ est ī grano vue.ꝛ dr̄ de hoc acetū. ¶ hec vua vue.ab humeo es.qꝛ itus est humida vl' hūoꝛe plena ꝛ succo ꝛ piguedine.ꝛ ē vua ipm totū cū racemis acinis. ¶ hic racem⁹ mi.a ram⁹ dr̄.i.paruus ramūcul⁹ cū vua.ꝛ est ꝑs botri vel granū. ¶ hic surcul⁹ li.dim̄ de surcus qđ ē a sursū. Ramus mi.a radix cis.dr̄.vn̄ ramusculus li. hic palmes tis.ē ram⁹ vitis ꝓpt fecūditatē a palma dict⁹.hec ꝓ-

Uestis.
Exuuie
Pannus
Uinetū.
Uinea
Pampinus.
Uua
Palmes

pago is. flagellū vitis de propago as. dr̄. ¶ Hec labrusca ce. est vitis siluestris. a labrum dicitur. ideo qꝛ labris. i. extremitatibus. vel agrorum finibus vel marginibus nascitur.

Aluus et alueolus est venter ventriculusqꝫ.
Additur his vterus / pregnātibꝰ appropriatus
Uirginis est aluus ꝶ sic alendo vocata.
Ex vtero dicti germani sunt vterini.

¶ Ista noīa idem significant cum hoc nomine hic vēter tris. Et dr̄ venter a ventus ti. quia ventum concipiat. Et differt ab aluo ꝛ vtero. Nam aluus est illud receptaculū quod recipit cibū. ꝛ i quos ordes sunt ꝛ purgari solet. Uñ dr̄ sic qꝛ abluatur. i. purget. ex ipso enīz sordes stercoꝝ defluūt. Venter vero est qui acceptos cibos tegit et apparet extrinsecus. scꝫ pars exterior in qua est pinguedo. ꝛ ꝓtenditur a pectore vsqꝫ ad inguinem. ꝛ est venter. qꝛ per totum corpꝰ vite alimenta transmittat vel accipit ventū. ¶ Uterus proprie ē mulieris in quo concipit. Et dr̄ vterus qꝛ duplex sit ab vtraqꝫ i duas se diuidit partes. vel qꝛ interius impleatur fetu. Item a venter vētriculus li. diminutiuū. Hic vterus ri. ab vter vtra vtrum. vt superiꝰ dicitur. ꝛ est proprie mulieꝝ scꝫ locus conceptionis. Et ab vtero dicit̄ vterinus a. um. Et sunt vterini qui ex eodem vtero ꝛ diuersis partibus sunt geniti. qꝛ vterus tm̄ mulieris est. ¶ Hec aluus alui. ab aluo is. ꝛ est aluus que cibum recipit ꝛ purgari solet. Unde alueolꝰ li. diminutiuū. i. paruus aluus. Iste Autor vult ꝙ aluus dicatur ab alo alis. sed potius de abluo is. deriuatur.

Venter

Differunt.
Venter
Uterus
Aluus.

et Joannes lyerus capланs

¶ Liber synonymoꝝ Magistri Johannis de Garlandia / vna cū expositōe magistri galfridi āglici / vigiliqꝫ diligētia orthographie stilo correctus et exaratus. cum notabilibus in marginibus isertis / in regia quoqꝫ Ciuitate Lōdoñ. impressus per Richardū Pynson / feliciter finit Anno incarnationis domini. M. CCCCC.




